

PIONEERIRYKMENTTI KEURUU

Rakennushistoriaselvitys

Työ 2014-03

30.11.2014, päivitetty 15.12.2014

Kannen kuvat:

Vasemmalla ylhäällä: näkymä ruokalan edustalta kohti kasarmirakennusta. Vasemmalla esikunta, keskellä poliklinikan pääty ja kasarmirakennus, oikealla elokuvaluokka.

Oikealla ylhäällä: Kasarmi 1 -rakennuksen sisäänkäyntikatos ja julkisivu.

Vasemmalla alhaalla: Elokuvaluokka.

Oikealla alhaalla: Kerhorakennuksen rannanpuoleinen julkisivu.

Eeva Martikainen, Reijo Myllynen ja Hannu Puurunen

Pioneerirykmentti, Keuruu

Rakennushistoriaselvitys

Arkkitehtitoimisto Hannu Puurunen Oy

Lapinlahti

2014

SISÄLLYS

ESIPUHE	5	RAKENNUSKOHTAISET TIEDOT	31
JOHDANTO	6	100. HUOLTORAKENNUS	32
SELVITYKSEN LÄHTÖTILANNE	6	101-102 (103). KERROSTALOT	33
KULTTUURIYMPÄRISTÖN INVENTOINTI- JA SUOJELUTILANNE ALUEELLA	6	104. VESISTÖKALUSTOVARASTO	36
ARKISTOLÄHTEET JA TUTKIMUSTILANNE	7	108. PONTTONIVARASTO	37
PIONEERIRYKMENTIN VAIHEITA	8	110. PIHARAKENNUS	38
ORGANISAATIOSTA	8	112-113. RIVITALOT	39
VARUSKUNNAN SJOITTUMINEN KEURUULLE	9	120. KERHO	40
PIONEERIRYKMENTIN TEHTÄVÄT	12	200. KASARMI 1 JA 201. KASARMI 2	45
PIONEERIKOULUTUS JA -KALUSTOT	12	202. POLIKLINIKKA	56
KEURUUN VARUSKUNNAN ALUEET	13	205. RUOKALA, SOTILASKOTI JA ESIKUNTA	58
VARUSKUNNAN HENKILÖMÄÄRÄ	13	204. ELOKUVALUOKKA	66
RAKENTUMISVAIHEET JA ARKKITEHTUURI	14	206. KUNTOTALO	71
1960-LUKU	14	207. KOULUTUSRAKENNUS	75
1970-LUKU	16	208. VARASTOSUOJA	78
1980-LUKU	18	301. JA 302. AUTOKATOKSET	79
1990-LUKU	19	303. JA 304. AUTOKATOKSET	80
RAKENTEISTA, MATERIAALEISTA JA ARKKITEHTUURISTA	20	305. AUTOHALLI	81
TIMO JA TUOMO SUOMALAISEN ARKKITEHTUURISTA	24	306. AUTOHUOLTOLA	83
MILJÖÖN YLEISKUVAUS	25	307. KORJAAMO	85
ERI ALUEIDEN KUVAUS	25	310. PESUKATOS	88
ALUEEN JA RAKENNUSTEN ARVIOINTIA	25	311. KORJAUSVARASTOKATOS A	88
ALUEEN HISTORIA OSANA VARUSKUNTAA	27	312. KORJAUSVARASTOKATOS B	88
SEREMONIAALLISET ALUEET JA MUISTOMERKIT	28	313. KORJAUSVARASTOKATOS C	88
ALUEEN JA RAKENNUSTEN YLEISARVIOINTI	29	317. ÖLJYTYNNYRIVARASTO	89
		318. VARASTO	89
		RUUMISAITTA	90
		LÄHTEET	91

Arkkitehtitoimisto Hannu Puurunen Oy
Työ nro 2014-03
ISBN 978-952-7062-24-1 (nid.)
ISBN 978-952-7062-25-8 (PDF)
Painos: 24 kpl

ESIPUHE

Keuruun Pioneerirykmentin rakennettua kulttuuriympäristöä koskeva selvitys on tehty Senaatti-kiinteistöjen toimeksiannosta. Tilaaajan edustajana työtä on valvonut myyntipäällikkö Jyrki Maikola. Museoviraston edustajina selvitystyötä ovat ohjanneet erikoistutkija Jarkko Sinisalo ja intendentti Kaija Kiiveri-Hakkarainen.

Selvityksen on laatinut Arkkitehtitoimisto Hannu Puurunen Oy, jossa vastuuhenkilönä on toiminut arkkitehti Hannu Puurunen. Tehtävään ovat osallistuneet FM Eeva Martikainen ja suunnittelija Reijo Myllynen.

Selvityksen tavoitteena on muodostaa detaljoitu kuva Keuruun varuskunta-alueen rakennetusta historiasta ja nykytilasta rakennussuojelun tarpeiden ja tavoitteiden täsmentämiseksi. Selvityksen tarkoituksena on tukea ja edistää alueen tunnistettujen arvojen turvaamista muutoksissa, hoidossa ja käytössä. Samalla selvitys on dokumentti alueen ja rakennusten tämänhetkisestä tilanteesta.

Alueen ja sen rakennusten tutkimus, dokumentointi ja arkistotyöt tehtiin huhti-toukokuun ja syyskuun 2014 aikana, aineiston työ ja raportin kokoaminen loka-marraskuussa 2014.

Esitän parhaat kiitokset kaikille Senaatti-kiinteistöjen ja Puolustushallinnon eri toimipisteiden henkilöille, jotka ovat auttaneet aineistojen etsimisessä arkistoista, rakennusten tutkimisessa ja muissa Keuruulla tehdyissä kenttätöissä.

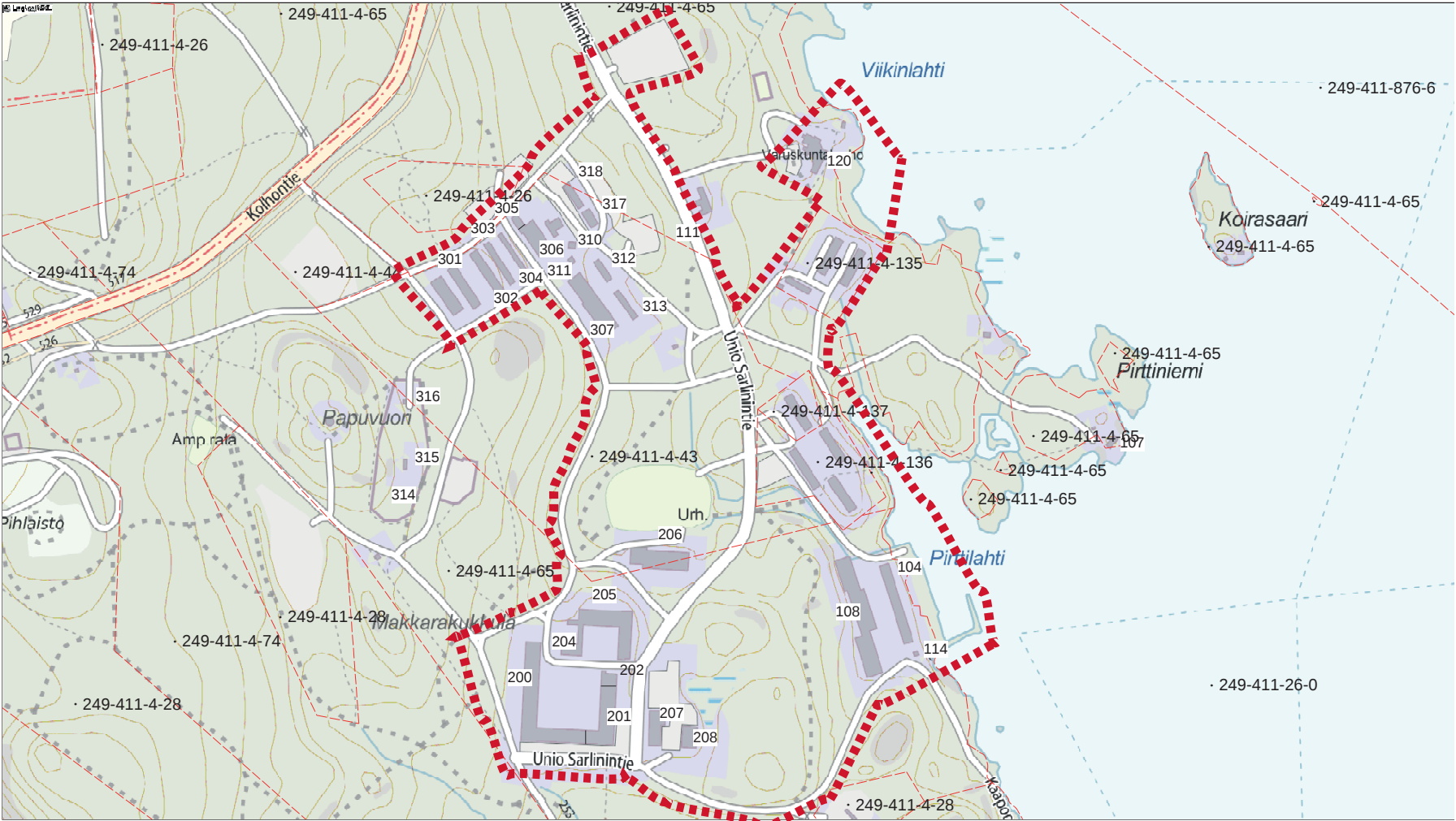
Lapinlahdella 30.11.2014

Hannu Puurunen
arkkitehti SAFA

ARKKITEHTITOIMISTO HANNU PUURUNEN OY

Lähdeluettelo sivulla 91 täydennetty 15.12.2014.

Keuruun varuskunnan sijoittuminen Keurusselän rantaan. Karttaan on rajattu punaisella katkoviivalla selvityksessä käsiteltävä alue. Kartat: Senaatti-kiinteistöjen Keuruun varuskunta-alueen myyntiesite.

JOHDANTO

Selvityksen lähtötilanne

Pioneerirykmentin toiminta loppuu Keuruulla vuoden 2014 loppuun mennessä. Selvitystyötä tehdessä osa tiloista oli jo tyhjennetty ja suurin osa varusmiehistä poistunut alueelta. Myös Pioneerirykmentin käyttämä kalusto oli selvitystä tehdessä pääosin siirretty pois. Alueen rakennukset myytiin 29.4.2014 Sarakallio Kiinteistöt Oy:lle, joka ottaa vastuulleen alueen ylläpidon vuoden 2015 alusta alkaen. Varuskunnan kerhorakennus eli Viikin-hovi siirtyi Sarakallio Kiinteistöiltä jo selvitystyön aikana uudelle omistajalle, joka aloitti rakennuksessa hotelliyrityksen teki siihen joitakin muutoksia.

Kulttuuriympäristön inventointi- ja suojelutilanne alueella

Tämän selvityksen lisäksi Keuruun Pioneerirykmentin varuskunta-alue on inventoitu osana Keski-Suomen museon modernin rakennusperinnön maakunnallista inventointihanketta, joka toteutettiin vuosina 2012-14. Inventointi on luonteeltaan yleispiirteinen. Tässä selvityksessä käsitellään esimerkiksi alueen rakennuksia inventointia yksityiskohtaisemmin.

Keuruun varuskunnan alue on maakuntakaavassa vuodelta 2009 merkitty puolustusvoimien käyttöön varatuksi alueeksi.

Keuruun varuskunnan luovuttamista koskevassa, Ympäristöministeriölle antamassaan lausunnossa 12.4.2013 Museovirasto on todennut alueen merkityksestä mm. seuraavaa:

”Keuruun varuskunnan rakennukset muodostavat merkittävän suomalaisen arkkitehdin suunnitteleman yhteneväisen kokonaisuuden. Alueen ja rakennusten arkkitehtoninen kokonaisilme on tulevassa käytössä säilyttävä [säilytettävä?] ja rakennukset on merkittävä suojelumerkinnöillä aluetta kaavoitettaessa. Myös alueen asemakaavallinen ilme on syytä säilyttää tulevaa maankäyttöä suunniteltaessa.

Keuruun varuskunta on modernin sotilasrakennusperinnön tärkeä kohde ja selvästi käsittää suojeltavia rakennuksia ja ominaispiirteitä, joiden yksilöimiseksi ja täsmentämiseksi kasarmialueesta tulee ennen luovutusta laatia rakennus- ja ympäristöselvitys. RHS:n perusteella voidaan arvioida riittävätkö MRL:n mukaiset keinot kohteen suojelemiseksi vai tuleeko alueella harkita rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain käyttöä.

Museovirasto ei pidä valtio-omistusta sellaisena kohteen kulttuurihistoriallisen merkityksen osatekijänä, että luovutus valtiolta köyhdyttäisi kohteen arvoja, näin ollen rakennusten luovuttamiselle ei ole luovutuslain 4 §:ssä tarkoitettua estettä. Myyjän on varmistettava, että kiinteistön tulevat omistajat ovat tietoisia rakennusten ja ympäristön suojelullisista ja kulttuurihistoriallisista arvoista.”

Näkymä kasarminpihalta pohjoiseen päin. Vasemmalla näkyy Kasarmi 1 -rakennuksen siipi, keskellä Elokuvaluokka ja oikealla Ruokala.

Arkistolähteet ja tutkimustilanne

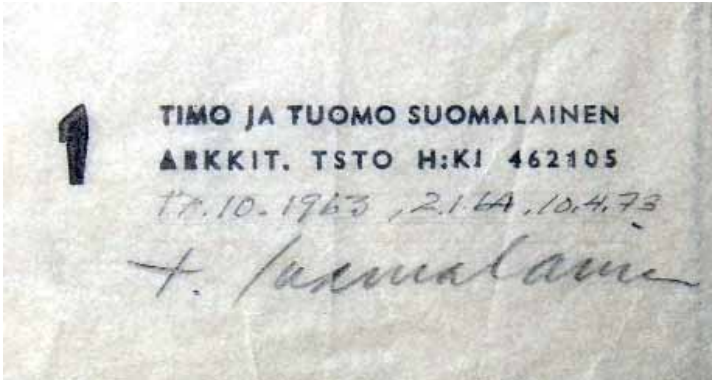
Selvitystä varten on tutkittu aluetta koskevia karttoja, rakennuspiirustuksia, vanhoja valokuvia ja kirjallisia lähteitä. Keskeisin arkistolähde on ollut Puolustushallinnon Rakennuslaitoksen arkisto Haminassa, jossa selvitystä varten on tutkittu Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalaisen lahjoittama arkistomateriaali. Timo Suomalainen lahjoitti puolustuskiinteistöjen arkkitehtipiirroksia Puolustushallinnon Rakennuslaitoksen arkistoon lokakuussa 2011. Lahjoitus käsitti 135 rullaa piirustuksia, 18 laatikollista riippukansioita ja 65 mappia. Pääosin Suomalaisten toimiston arkistomateriaali koostuu skissipaperille lyijykynällä piirretystä materiaalista, joista osa on tallennettu rullille, osa taitettuina mappeihin. Osa piirustuksista on kooltaan hyvin suuria. Tutkimusta ja raporttia varten piirustukset valokuvattiin arkisto-olosuhteissa. Lisäksi joistakin olennaisista piirustuksista tilattiin skannaukset kopiolaitokselta.

Syvällisemmän tutkimuksen kannalta mielenkiintoinen, eri lähteistä ilmi käyvä seikka Timo ja Tuomo Suomalaisen arkiston suhteen on, ettei heillä ole ollut tapana säilyttää luonnospiirustuksia. Haminan arkistossa on joistakin Keuruun rakennuksista luonnosvaiheen pohja-, leikkaus- tai julkisivupiirustuksia, mutta ei esimerkiksi perspektiivikuvia. Arkkitehtuurimuseon arkistossa on vain joitakin valokuvia ja piirustuksia Timo ja Tuomo Suomalaisen töistä.

Keskeisenä lähteenä selvityksessä ovat lisäksi olleet Pioneerirykmentin kirjaston arkistomateriaalit: kartat, valokuvat ja tekstit. Kirjaston kokoelmassa on kuvia varuskunnan rakentamisen ajoilta sekä rakennuksista heti niiden valmistumisen jälkeen.

Tärkein kirjallinen lähde on ollut Tapio Paappasen vuonna 2014 ilmestynyt *Pioneerit Keuruulla – Herpmanin pojista Pioneerirykmentiksi* -kirja, joka on ilmestynyt kesällä 2014. Paappasen teos on kattava historiikki Pioneerirykmentin toiminnasta, ja kirjassa käsitellään myös alueen rakentamista. Teos kuvaa seikkaperäisesti varuskunnan vaiheita aina lakkauttamispäätökseen ja varuskunnan alasajoon saakka.

Varuskunta on ollut suunnittelijoilleen Timo ja Tuomo Suomalaiselle merkittävä työ, vaikka sitä ei usein mainita veljesten arkkitehtuuria esiteltäessä. Selvitystä varten on tutkittu Timo ja Tuomo Suomalaista käsittelevää kirjallisuutta. Tärkeimpinä lähteinä Suomalaisia käsittelevästä kirjallisuudesta ovat olleet Roger Connahin kirjoittama *Armo ja arkkitehtuuri* (suom. Tomi Snellman) ja Maila Mehtälän teos *Temppeliaukio - kirkko Suur-saaresta länteen*.

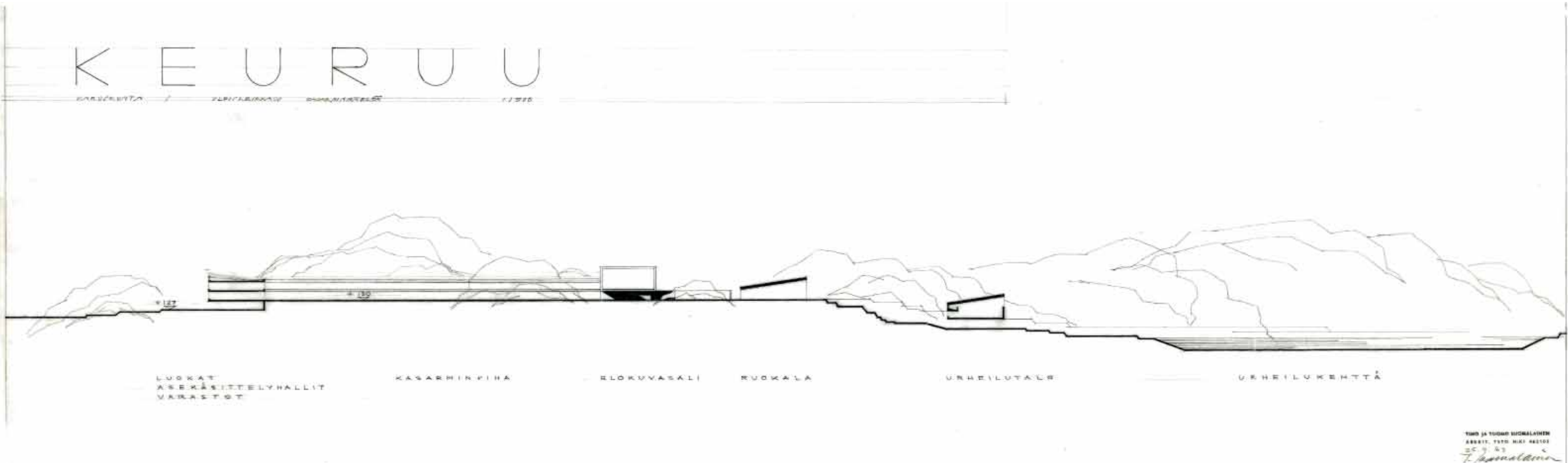

Kaakkois-Suomi	Kotimaa	Tuotto	Vuorokausen arkkitehtuurin arvio
UUDISRAKENNUS	PÄÄPIIRUSTUS	5 (5)	Arkkitehti
KOULUTUSRAKENNUS	Piirustuksen sisältö	1/100	Mittakaava
KEURUU, VARUSKUNTA	LEIKKAUS A-A JA B-B	1/100	Mittakaava
ARKKITEHTITOIMISTO SUOMALAINEN KY KIPPARINKUJA 2 02220 ESPOO	Tuotteen		Muoto
17.8.1988	Timo Suomalainen		

Kaakkois-Suomi	Kotimaa	Tuotto	Vuorokausen arkkitehtuurin arvio
UUDISRAKENNUS	PÄÄPIIRUSTUS	1 (1)	Arkkitehti
KEURUSSELÄN VARUSKUNTA	Piirustuksen sisältö	1/500	Mittakaava
VARUSKUNTAKEHO	ASEMAPIIRUSTUS	1/500	Mittakaava
ARKKITEHTITOIMISTO TIMO JA TUOMO SUOMALAINEN KIPPARINKUJA 2 02220 ESPOO	Tuotteen		Muoto
20.9.1984	Timo Suomalainen		

Esimerkkejä piirustusten nimiöistä. Suurimmassa osassa piirustuksista on signeeraus T. Suomalainen.

Yleisleikkaus kasarminmäestä vuodelta 1963.

PIONEERIRYKMENTIN VAIHEITA

Organisaatiosta

Kun Korian Pioneerirykmentti lakkautettiin 15.7.1967, samana päivänä perustettiin Kymen ja Keski-Suomen Pioneeripataljoonat, joista jälkimmäisen sijoituspaikaksi tuli Keuruun varuskunta. Samana päivänä Riihimäellä perustettiin 5. Erillinen Viestikomppania, joka päätettiin samoin siirtää Keuruulle. Vuonna 1974 Keuruulle sijoitettiin myös 4. Erillinen Viestikomppania, ja vuonna 1976 Viestikomppaniat yhdistettiin Keski-Suomen Viestipataljoonaksi.

Alokaskoulutuksen Korialla saaneet varusmiehet saapuivat Keuruulle 22.8.1967. Pataljoonan Reserviupseerikoulu käynnistyi 11.9.1967. Pataljoonan ensimmäiset 150 alokasta astuivat palvelukseen 14.11.1967.

1.10.1992 perustettiin Keski-Suomen Rykmentti, johon kuului Keski-Suomen Viestipataljoona, Keski-Suomen Pioneeripataljoona, Suojelukoulu, Keuruun korjaamo ja Keuruun Varuskuntasairaala. Perusyksiköt joutuivat siirtymään toisiin tiloihin, ja Suojelukoululle suunnitellut tilat peruskorjattiin kasarmirakennuksessa.

Vuonna 1998 Keuruulle muodostettiin pioneerijä ja suojelukoulutuksen keskus, kun Keski-Suomen Pioneerikoulu siirrettiin Kouvolaan ja Suojeluvarikko Vaajakoskelta Keuruulle. Samalla Viestipataljoona siirrettiin pois Keuruulta. Tiloja Pioneerikoululle vapautui kasarmirakennuksen keskisiivestä entisistä Viestipataljoonan käytössä olleista tiloista. Oppilasmajoitusta varten otettiin kokonainen rappu kerrostalosta 102.

1.1.2004 alkaen joukkoyksikön nimenä on ollut Pioneerirykmentti, ja siihen kuuluvat Keski-Suomen Pioneeripataljoona, Pioneerijä ja Suojelukoulu sekä Huoltokeskus. Pioneerirykmentin lakkautuessa 1.1.2015 alkaen sen tehtävät siirtyvät uusille joukko-osastoille. Keski-Suomen Pioneeripataljoonan toiminta päättyi 1.7.2014 ja sen perusyksiköt on hajautettu. Suojelukomppania siirtyi Porin prikaatiin Säkylään. Ensimmäinen pioneerikomppania siirtyi Karjalan Prikaatiin Vekaranjärvelle. Pioneerijä ja suojelukoulu liitetään vuoden 2015 alusta osaksi Maasotakoulua.

Keuruun varuskunnassa toimineet yksiköt:

Keski-Suomen Pioneeripataljoona
15.7.1967-

5. Erillinen Viestikomppania 15.7.1967-
14.6.1976

4. Erillinen Viestikomppania 21.10.1974-
14.6.1976

Keski-Suomen Viestipataljoona 14.6.1976

Keski-Suomen Rykmentti 1.10.1992-
Keski-Suomen Pioneeripataljoona
Keski-Suomen Viestipataljoona
Suojelukoulu

Pioneerirykmentti 1.1.2004-
Keski-Suomen Pioneeripataljoona
Pioneerijä Suojelukoulu
Huoltokeskus

**31.12.2014 Keuruun varuskunta lakkaute-
taan**

Pioneerirykmentin joukko-osastotunnus on kilpi, miekka, ja niiden päällä ristissä hakku ja kirves.

Varuskunnan sijoittuminen Keuruulle

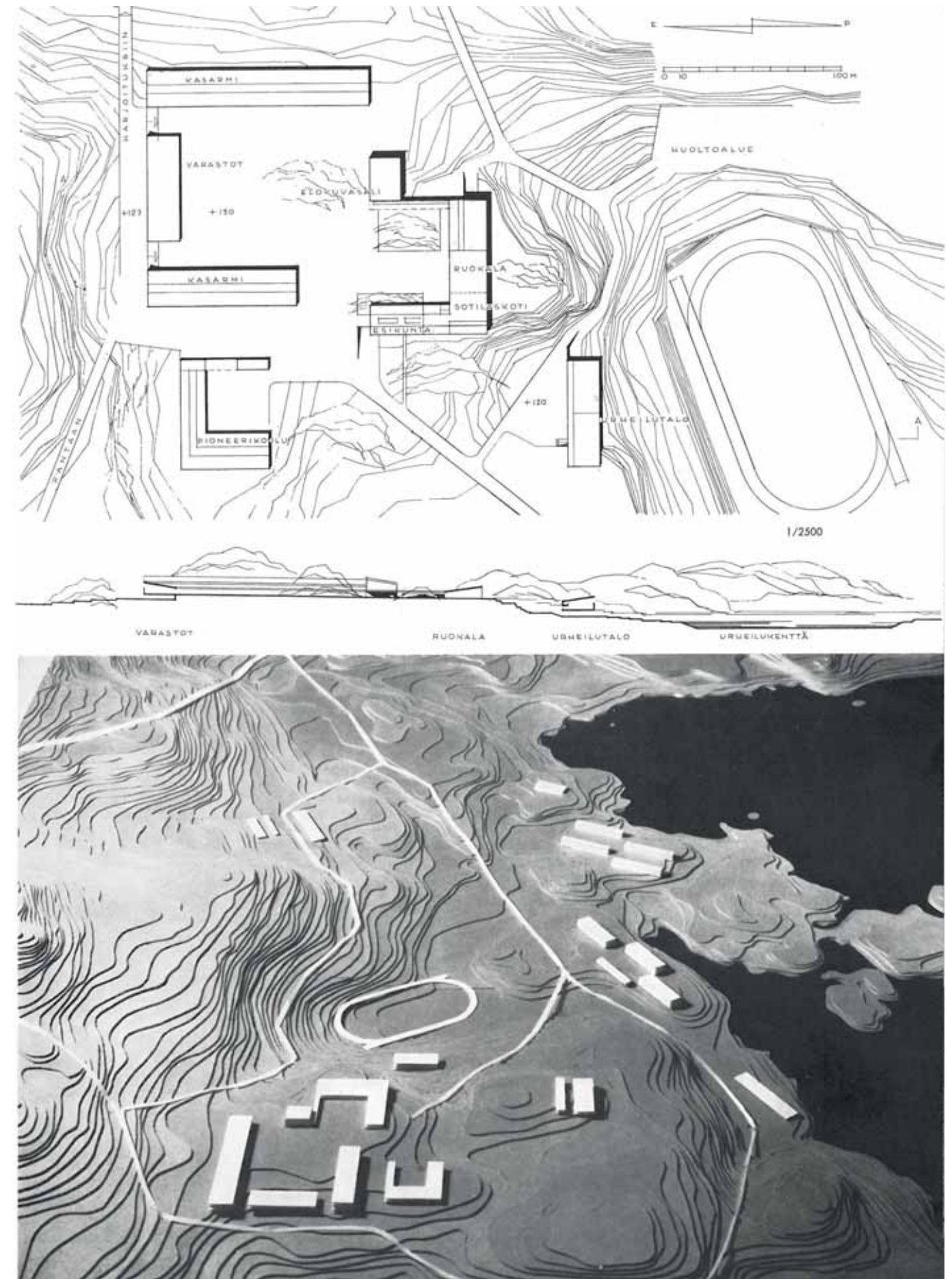
Neuvottelut uuden varuskunta-alueen sijoittamisesta Keuruulle aloitettiin vuonna 1958. Keuruun Kalettomalla oli ollut pioneerivarikko jo 1940-luvun alusta lähtien. Puolustusvoimat oli kiinnostunut sijoittamaan Keuruulle myös Pioneerirykmentin ja Pioneerikoulun. Puolustusministeriö oli tullut siihen tulokseen, että Korialla ei ollut tarpeeksi tiloja Pioneerirykmentin ja Pioneerikoulun tarpeisiin. Varuskunta tarvitsisi laajemmat tilat jostain muualta.

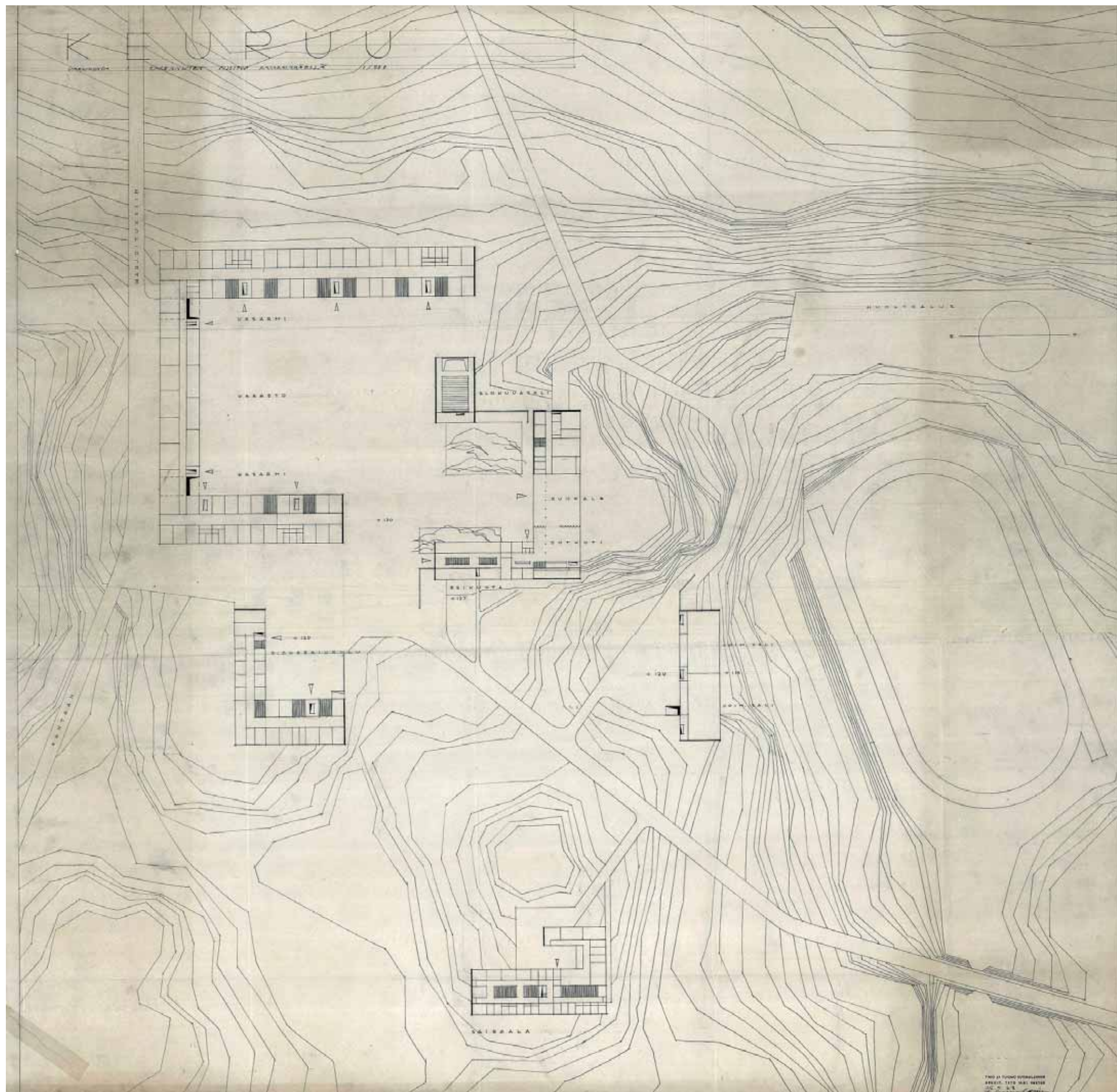
Paikka varuskunnalle löytyi Keuruun kaupungin lounaispuolelta Keurusselkä-järven rannalta Valkealahden kylältä. Päätös Pioneerirykmentin siirtämisestä Korialta Keuruulle tehtiin vuonna 1960. Varuskuntaa varten lunastettiin noin 1000 hehtaaria maata, josta 620 ha Keuruun seurakunnalta, 45 ha Keuruun kunnalta, 40 ha G.A. Serlachiukselta ja 145 ha yksityisiltä maanomistajilta. Lunastettaviin kuului maita ainakin Viikin, Kauppilan, Moisio ja Mäkelän tiloista, lisäksi lunastettavalla alueella tiedetään olleen yhdeksän asutustilaa ja neljä huvilaa. Keurusselän vesialuetta lunastukseen kuului 200 hehtaaria.

Ensimmäiset luonnossuunnitelmat Keuruun varuskunta-alueesta tehtiin Puolustusministeriön rakennusosastolla vuonna 1960. Ne laati rakennusosaston arkkitehtina vuosina 1958-1962 työskennellyt Timo Suomalainen. Suunnitelma esiteltiin Arkkitehti-lehden vuoden 1961 ensimmäisessä numerossa. Vuodesta 1963 lähtien varuskunta-alueen ja sen rakennusten suunnittelu jatkui Puolustusministeriön tilaamana konsulttityönä Timo ja Tuomo Suomalaisen arkkitehtitoimistossa.

Alueen rakentaminen alkoi nopeasti jo vuoden 1963 lopulla eli samana vuonna kuin ensimmäiset toteutussuunnitelmat olivat valmistuneet. Ensimmäisten varusmiesten saapuessa Keuruulle elokuussa 1967 varuskunnasta oli valmistunut vasta kasarmirakennus 1, ruokala ja kaksi kerrostaloa sekä muutamia varastokatoksia. Varuskunnan ja rakentajien käytössä oli tällöin myös joitakin alueella olleiden maatilojen vanhoja rakennuksia ja tilapäisiä parakkeja.

Arkkitehti -lehdessä 1-2/1961 esiteltiin Keuruun varuskunnan suunnitelmia. Pääosin alue valmistui näiden ensimmäisten suunnitelmien mukaan.

Keuruun kasarmialueen 25.9.1963 päivätty asemapiirros
(Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen).

Kasarmit sekä esikunnan, ruokalan, sotilaskodin ja elokuvaluokan muodostama kokonaisuus ovat piirroksessa toteutuneessa muodossaan.

Pioneerikoulu ja sairaala kasarminmäen itäpuolella (kuvan alaosassa) eivät toteutuneet. Kuntotalo rakennettiin piirroksen mukaiselle paikalle tiloiltaan hieman toisenlaisena. Urheilukenttä on sijoitettu taitavasti rinteessä olevalle tasisemalle alueelle.

Karttapohjana on käytetty nykyistä, Senaatti-kiinteistöjen toimittamaa asemapiirrosta. Piirrokseen on merkitty asemakaavassa vuodelta 1970 olleet rakennukset. Vihreällä värillä on merkitty ne varuskunnan rakennukset, jotka olivat valmiina vuonna 1970 ja punaisella värillä ne rakennukset, jotka ovat olleet suunnitelmassa sillä hetkellä. Harmaalla värillä ovat alueella olleet vanhat maantilarakennukset ja rakennusaikaiset parakit.

- Alueen vanha rakennuskanta ja parakit
- Varuskunnan valmistuneet rakennukset
- Suunnitteilla olleet rakennukset

Pioneerirykmentin tehtävät

Puolustusvoimien www-sivuilla olevan esittelyn mukaan ”Pioneerirykmentti on valtakunnallinen pioneeri- ja suojelualueen koulutus- ja kehittämiss keskus. Pioneeriaselajin joukko-osastona sen tehtävänä on varusmiesten ja puolustusvoimien palkatun henkilöstön kouluttaminen sekä tutkimuksen kehittäminen. Pioneerirykmenttiin kuuluvia joukkoyksiköitä ovat Keski-Suomen Pioneeripataljoona sekä Pioneeri- ja Suojelukoulu.

Pataljoonan tehtävänä on tuottaa suorituskykyisiä sodan ajan pioneeri- ja suojelujoukkoja kaikille puolustushaaroille. Keskeisimmät tuotettavat yksiköt ovat:

- maavoimien suojelu-, raivaaja- ja pioneeriryksiköt
- ilmavoimien raivaajapioneeriryksiköt sekä suojelujoukkueet ja
- merivoimien suojelujoukkueet.”

Pioneerikoulutus ja -kalustot

Pioneerien koulutus sisälsi 1970-80-luvuilla perustaitojen eli suluttamisen, raivaamisen, linnoittamisen ja ylimenotoiminnan lisäksi harjoittelua taistelemaan jalkaväen tapaan. Yleisen ase- ja ampumakoulutuksen lisäksi harjoiteltiin sissitoimintaa, maahanlaskuntorjuntaa ja ilma-ammuntaa.

Pioneeritoiminta koneellistui voimakkaasti 1970-luvun alussa. Vielä 1960-luvulla joukot liikkivat kohteelta toiselle jalan, pyörillä tai suksilla, ja työvälineinä olivat paljolti kenttälapio, hakku ja rautakanki. Työkoneita koko pataljoonalla oli vain muutamia, kuljetuskalustona 7 kevyttä kuorma-autoa ja 12 kevyttä traktoria perävaunuineen. 1970-luvun alkupuolella varuskunnalle hankittiin vähitellen lisää ajoneuvoja, työkoneita ja ponttonikalustoa. Tämä merkitsi säilytys- ja huoltotilojen tarpeen lisääntymistä, sillä kalustosuojat tai huoltotilat olivat jo ennestään puutteelliset.

Kevyet traktorit korvattiin 1980-luvun alussa järeämmällä nelivetokalustolla. Ajoneuvojen kokonaismäärä moninkertaistui 1980-luvulla. Liikkuvuuden parantamiseksi alkuaikojen traktorikalusto korvattiin venäläisvalmisteisilla maastokuorma-autoilla. Traktorikalustosta luovuttiin vähitellen kokonaan ja tilalle saatiin länsimaisia kuorma-autoja.

Henkilökuljetuksen on hoidettu puolustusvoimissa aina ajoneuvon lavalla selkä menosuuntaan istuen. Mootoriajoneuvojen tultua käyttöön kuljetukset suoritettiin aluksi suojattomalla traktorin lavalla. 1970-luvulla siirryttiin kuljetuksiin kuorma-autoilla, joiden lavalle oli asennettu pressukoppi. 1990-luvun lopulla liikenne- ja palvelusturvallisuuden alettiin kiinnittää erityistä huomiota ja lavalle asennettiin turvavyölliset istuimet jokaiselle kuljettavalle.

Ajoneuvojen kokonaismäärä kohosi 1990-luvulla yli 300 ajoneuvoon. 2000-luvulla uusittu kalusto käsitti henkilöautoja, kuorma-autoja, maastohenkilöautoja ja maastokuorma-autoja. Viime vuosina käytössä on lisäksi ollut käyttötarkoitukseen räätälöityjä puhdistusajoneuvoja, miehistönkuljetuspanssariajoneuvoja ja panssaroituja partioajoneuvoja.

Maavoimien prikaatien muuttuminen 1960-luvulla hevosvetoisuudesta traktorivetoiseksi, raskaan ty-

Varuskunnan historian alkuaikoina kevyet traktorit olivat tärkeä osa rykmentin kalustoa.
Kuva: Puolustusvoimat.

Suluttaminen on osa pioneeritoimintaa, jonka tarkoituksena on pysäyttää, ohjata tai hidastaa hyökkääjää ja aiheuttaa sille tappioita sekä suojata omaa toimintaa. Suluttamiseen kuuluu miinoittaminen ja este-työt. Esteitä ovat muun muassa hävitteet, murrosteet ja kaivannot. (<http://www.puolustusvoimat.fi/wcm/erikoissivustot/kotka2011/suomeksi/uutiset/suluttaminen>)

Raivaamiseen kuuluu esimerkiksi räjähtämättömien ampumatarvikkeiden tunnistaminen ja poistaminen eri menetelmin. Erikoiskoulutuskaudella taistelupioneereille opetetaan räjähdysaineiden ja miinojen käyttö sekä miinojen ja räjähtämättömien ampumatarvikkeiden raivaaminen.

kistön lisääntyminen ja huollon ajoneuvopainojen voimakas kasvu aiheuttivat tarpeen uusia pioneerien käytössä olevia silta- ja ponttonikalustoja.

Ponttonikalustona oli aluksi 1950-luvulta periytyvä vanerinen ruuhikalusto, jonka rinnalle 1960-luvun alussa hankittiin Neuvostoliitosta raskasta teräkistä ponttonikalustoa. Hankinta ei kuitenkaan sisältänyt tälle sopivaa kuljetuskalustoa ja työntöveneitä, vaan kalusto jouduttiin kuljettamaan tavallisilla kuorma-autoilla ja vedessä siirtämään syöksyveneillä.

Vuonna 1974 Keuruun pioneerit saivat käyttöönsä Neuvostoliitosta hankittua uudempaa raskasta ponttonikalustoa. Kalustosta voitiin rakentaa pienellä käyttöhenkilöstöllä 20 ja 60 tn kantavia siltoja tai 40-120 tn kantavia moottorikäyttöisiä lauttoja. Moderni ja omilla ajoneuvoillaan liikkuva kalusto nosti pataljoonan ylikulun varmennuskyvyn aivan uudelle tasolle ja asetti myös uudet vaatimukset kaluston koulutus- ja ylläpitojärjestelmän luomiseksi.

Tämä heijastui suoraan sopivien tilojen rakentamistarpeeseen. Vesistökalustovarastoon voitiin sijoittaa ainoastaan työntömoottoriveneet, kaikki muu kalusto – erilaiset ajoneuvot ja ponttonit – sijoitettiin ulos vesistökalustovaraston ja autohuoltolan maastoon. Vasta vuonna 1981 valmistunut korjaamo-keskusvarastorakennus (307) poisti ponttonikaluston ajoneuvojen ja veneiden huolto- ja korjaamotilojen puutteen. Kaluston ajoneuvot ja ponttonit varaosineen siirrettiin ulkosäilytyksestä vuonna 1985 valmistuneeseen kylmäkuivattuun ponttonivarastoon (ns. ABC-halli).

1980-luvun puolivälissä ponttonikalustoa saatiin vielä lisätilauksena Neuvostoliitosta ns. kalturiponttoneita ja telamattoja ajoneuvoineen sekä myöhemmin myös erä uusia työntöveneitä.

Pioneerikoulutuksen varustukseen kuuluvat syöksyveneet olivat aluksi rakenteeltaan vanerisia. Ne korvattiin vuonna 1974 uppoamattomilla lasikuituisilla syöksyveneillä, jotka olivat huomattavasti vanerisia painavampia, mikä puolestaan aiheutti ongelmia niitten maakuljetuksessa. Kuljetusta varten kehitettiin oma perävaununsa nostolaitteineen. Vuonna 1976 pääesikunta päätti keskittää myös pioneeriaselajin uiskonkuljettajien ja työntöveneidien kuljettajien koulutuksen Keuruulle. Syöksyvenekoulutus jatkui Keuruulla 2000-luvun alkuun saakka.

Pioneerirykmentin kalustoa vesistökalustovaraston edustalla. Yläkuvassa näkyy rakenteilla oleva Vesistökalustovarasto. Kuvat: Puolustusvoimat

Merkittävänä parannuksena suojelualalle saatiin vuoden 2004 jälkeen uudet raskaat puhdistusajoneuvot (PUJO) sekä henkilöpuhdistuslinjastot, kollektiiviset suojat ja uutta ilmaisinkalustoa.

Keuruun varuskunnan alueet

Keuruun varuskunta on hallinnoinut kolmea Puolustusvoimien käytössä olevaa aluetta. Pioneerirykmentin hallinnoimana on Keuruun harjoitusalue sekä siihen erillisalueena kuuluva Roosin pohjan harjoitusalue. Lisäksi Keuruun varuskuntaan kuuluu Räjähdekeskuksen teknisen osaston Niinisalon toimipisteen hallinnoima Vuorisjärven räjäytysalue. Jokainen näistä on Keuruun kaupungin alueella.

Pioneerirykmentin harjoitustoiminta on painottunut pääasiassa rykmentin välittömässä läheisyydessä olevalle Keuruun harjoitusalueelle sekä Roosin pohjan harjoitusalueelle. Keuruun varuskunnan harjoitusalueita käyttävät Pioneerirykmentin lisäksi myös muut Puolustusvoimien joukot. Lisäksi harjoitusalueita käytetään Pioneerirykmentin tukemien siviiliviranomaisten ja maanpuolustusjärjestöjen järjestämiin koulutuksiin.

Keuruun harjoitusalue käsittää noin 1 000 hehtaarin maa-alueen Kolhon tien pohjois- ja eteläpuolella sekä 170 hehtaarin vesialueen Keuruselällä. Harjoitusalue sijaitsee Pioneerirykmentin välittömässä läheisyydessä.

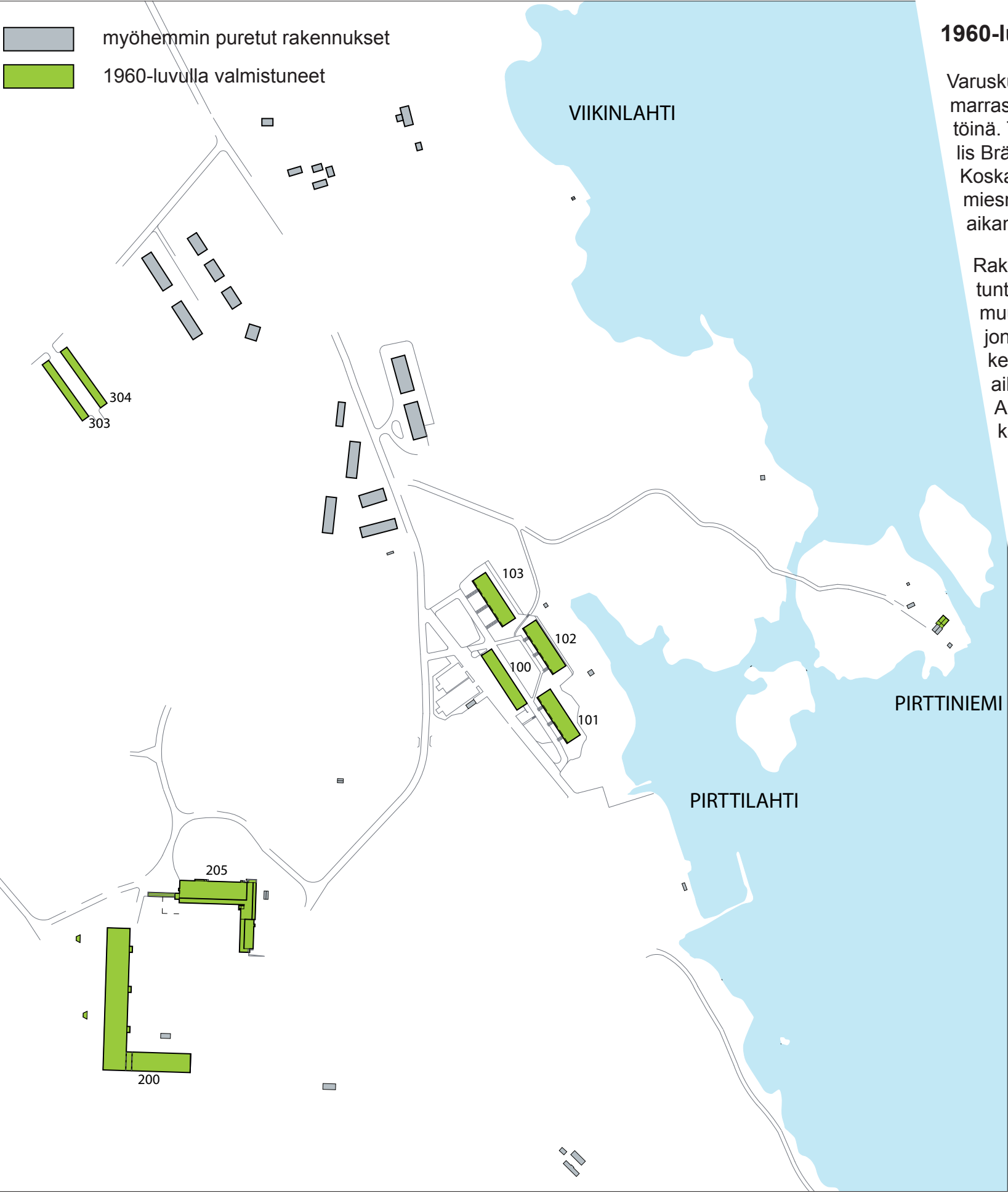
Harjoitusalueen pääasiallinen käyttötarkoitus on

varusmieskoulutukseen liittyvien harjoitusten järjestäminen sisältäen suojelu-, pelastus-, miinojen asentamis-, vesistö-, räjäytys-, raivaamis-, ammunta- ja taisteluammuntakoulutukset. Pioneerirykmentti järjestää valtakunnallisia varusmiesten ja palkatun henkilökunnan suojelu- ja pelastusalan sekä panostajan- ja raivaamispätevyyksiä tuottavia koulutuksia.

Varuskunnan henkilömäärä

Viime vuosina kasarmialueella työskenteli noin 280 palkattua henkilöä. Joukko-osasto oli Keuruun kaupungin toiseksi suurin työnantaja. Rykmentti koulutti vuosittain noin 1 000 varusmiestä.

RAKENTUMISVAIHEET JA ARKKITEHTUURI

1960-luku

Varuskunta-alueen rakennustyöt alkoivat marraskuussa 1963 puolustusministeriön toinā. Työmaata johti rakennusmestari Eelis Brännfors ja työssä oli 300-600 miestä. Koska rakentaminen tehtiin työllisyystöinä, miesmäärä oli talvisin suurempi kuin kesäaika.

Rakentaminen aloitettiin Pirttilahden tuntumassa olevalla mäellä sijaitsevalta muuta maastoa tasaisemmalta alueelta, jonka kuusikko raivattiin pois kasarmirakennuksen tieltä. Ensimmäisen talven aikana tehtiin myös alueen päätiet. Alueella ollutta vanhaa rakennuskantaa käytettiin rakennusvaiheessa työmaan

tarpeisiin. Lisäksi pystytettiin parakkeja työmiesten majoitusta ja huoltoa varten.

Ensimmäiset pioneeripataljoonan joukot saapuivat Keuruulle 22.8.1967. Silloin varuskunta-alueella olivat valmiina kasarmirakennus, ruokala ja kaksi henkilökunnan asuinkerrostaloa huoltorakennuksineen. Kasarmirakennus ja ruokala sijoituivat kasarminmäelle ja kerrostaloasuntoalue tehtiin mäeltä koilliseen, Pirttilahden rantaan. Esikunta toimi alkuun kerrostalojen huoneistoissa.

Alueella oli parakkeja rakennusväkeä varten. Timo ja Tuomo Suomalaisen arkistokokonaisuudesta Puolustushallinnon rakennuslaitoksen arkistosta löytyy väliaikaiseen lämpökeskukseen liittyvät piirustukset, joihin on merkitty Puutalo Oy:lta tilattujen parakkirakennusten paikat. Keuruulle Puutalo Oy:lta tuli miesten ja naisten parakkirakennuksia, perheellisten mestareiden asuinrakennuksia, poikamiesmestareiden asuinrakennuksia, toimistorakennus ja ruokala. Parakkialue on sijainnut nykyisen huoltoalueen ja palvelutalon välissä.

Uusia tiloja valmistui varuskunnan käyttöön 1960-luvun viimeisinä vuosina. Vuonna 1968 valmistuivat kolmas kerrostalo, kaksi autokatosta, varastotiloja ja vesitorni. Vuonna 1969 ruokalan jatkoksi valmistui sotilaskoti- ja esikuntarakennus.

1960-luvulla valmistuneet rakennukset:

- 200 Kasarmi 1, 1967
- 205 Ruokala, 1967
- 100 Kerrostalojen huoltorak, 1967
- 101 Kerrostalo, 1967
- 102 Kerrostalo, 1967
- 103 Kerrostalo, 1968
- 303 Autokatos I, 1968
- 304 Autokatos II, 1968
- 205 Sotilaskoti ja esikunta, 1969

Ilmakuva vuodelta 1967. Vasemmalla alhaalla näkyy Kasarmi 1 -rakennuksen siipi. Rannassa näkyy osittain valmistuneet kerrostalot. Nykyisen huoltoalueen suunnalla rakennusvaiheessa paljon parakkirakennuksia. Kuva: PhRakL, Hamina.

Viikin tilan rakennukset. Kuva: Puolustusvoimat

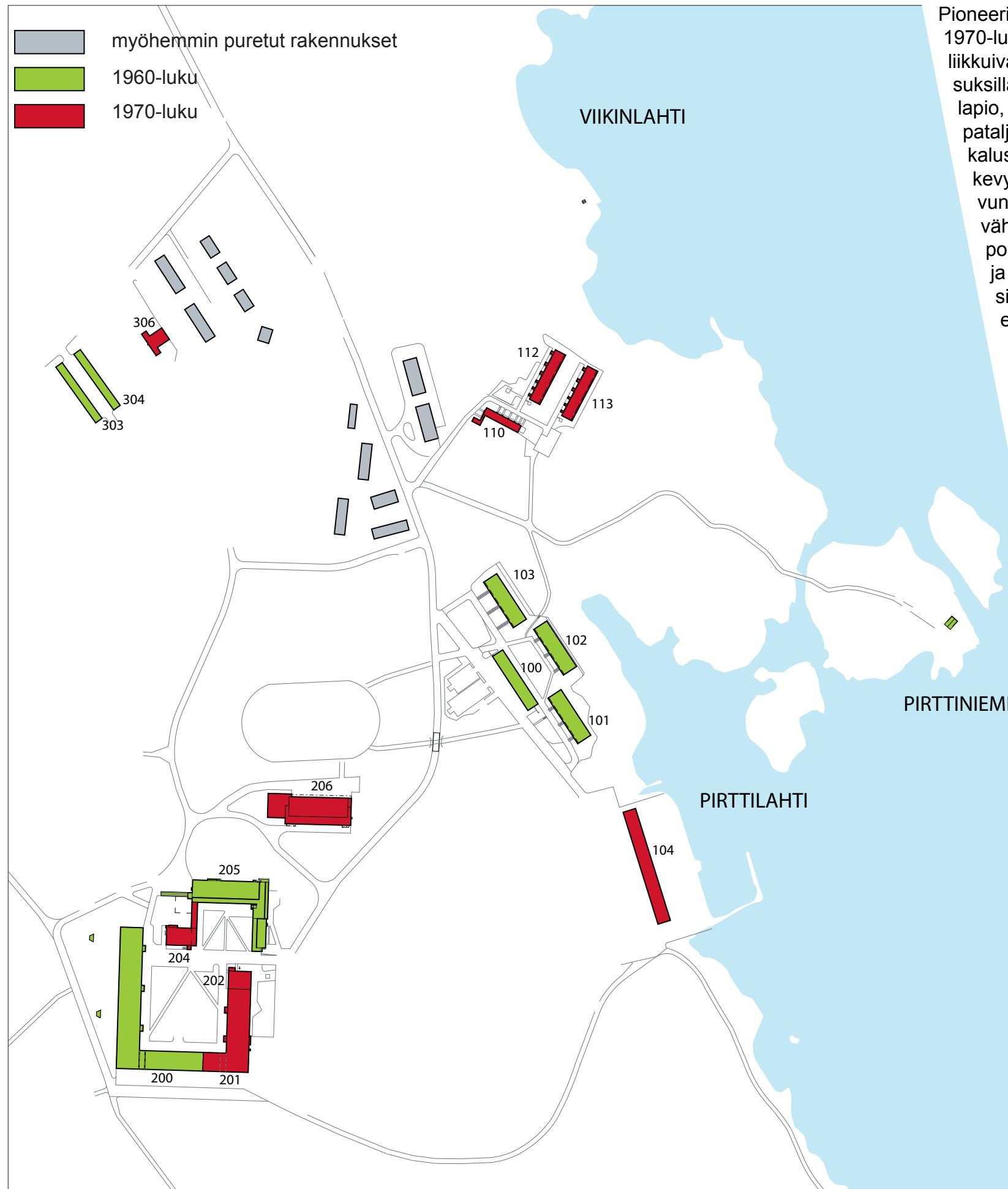

Kasarminmäki 1960-luvun lopulla. Puiden takana näkyy Ruokala-, sotilaskoti- ja esikuntarakennus. Elokuvaluokkaa ei ole vielä rakennettu. Oikealla autojen takana on ilmeisesti väliaikainen työmaaparakki. Kuva: Puolustusvoimat.

Kerrostalot olivat valmistuttuaan väritykseltään tumman ruskeita. Kuva: Puolustusvoimat

1970-luku

Pioneeritoiminta koneellistui voimakkaasti 1970-luvun alussa. Vielä 1960-luvulla joukot liikkuvat kohteelta toiselle jalan, pyörillä tai suksilla, ja työvälineinä olivat paljolti kenttälapio, hakku ja rautakanki. Työkoneita koko pataljoonalla oli vain muutamia, kuljetuskalustona 7 kevyttä kuorma-autoa ja 12 kevyttä traktoria perävaunuineen. 1970-luvun alkupuolella varuskunnalle hankittiin vähitellen lisää ajoneuvoja, työkoneita ja ponttonikalustoa. Tämä merkitsi säilytys- ja huoltotilojen tarpeen lisääntymistä, sillä kalustosuojat tai huoltotilat olivat jo ennestään puutteelliset.

1970-luvun alussa varuskunta sai lisää huoltotiloja, kun autohuoltola ja vesistökalustovarasto valmistuivat. Vesistökalustovarasto tehtiin Keuruselkä-järven Pirttilahden rantaan, kerrostaloalueen eteläpuolelle. Huoltoalue alkoi vähitellen hahmottua pääportin itäpuolelle kun autohuoltola rakennettiin autokatosten viereen.

1970-luvulla valmistuneet rakennukset:

- 306 Autohuoltola, 1970
- 104 Vesistökalustovarasto, 1970
- 206 Kuntotalo, 1972
- 201 Kasarmi 2, 1973
- 204 Elokuvaluokka, 1973
- 110 Rivitalojen huoltorak, 1974
- 113 Rivitalo, 1974
- 114 Rivitalo, 1976
- 202 Poliklinikka, 1977

Varusmiesten koulutukseen tarkoitettu kuntotalo valmistui vuonna 1972. Kasarmirakennus sai kokonaisen muotonsa seuraavana vuonna, kun Kasarmi 2 -osa valmistui. Vuonna 1973 valmistui myös Elokuvaluokka. Elokuvaluokan rakennus liitettiin katoksella ruokalarakennuksen länsipäätyyn. Kasarmi 2:n tiloihin sijoittuivat Keuruulle siirretyt 5. Erillinen Viestikomppania ja 4. Erillinen Viestikomppania, joista muodostettiin Keski-Suomen Viestipataljoona vuonna 1976.

Henkilökunta sai lisää asuntoja kun rivitalot valmistuivat vuonna 1974 ja 1976. Huoltorakennus niille valmistui vuonna 1974. Rivitalot rakennettiin kerrostaloalueen pohjoispuolelle lähelle Viikinlahden rantaa.

Rakentaminen jatkui 1970-luvulla tasaisesti. Erillinen sairaalarakennus ei esiinny enää 1970-luvun asemapiirroksissa. Arkkitehti Laila Niemiojan suunnittelema varuskuntasairaala rakennettiin vuonna 1971 Keuruun keskustaan yhdessä paikallissairaalan laajennuksen kanssa. 1970-luvun aluesuunnitelmissa on kuitenkin merkittynä paikka terveysasemalle tai poliklinikalle kolmannen kasarmirakennuksen yhteydessä. Kolmas kasarmirakennus olisi sijainnut kasarmi 2- rakennuksen itäpuolella suunnilleen samalla kohdalla, jossa koulutusrakennus (207) sijaitsee nykyään. Varuskunnalla oli oma lääkäri, jonka vastaanotto oli alkuvaiheessa kuntotalon pukuhuoneessa. Vuonna 1977 kasarmi 2 -rakennuksen pohjoispäätyyn rakennettiin laajennus, johon sijoitettiin lääkärin vastaanotto, hammaslääkärin vastaanotto ja laboratoriotilat.

1970-luvun lopulla kasarminmäki oli saanut lopullisen muotonsa, jossa kasarmirakennukset 1 ja 2 muodostavat U-kirjaimen muotoisen rakennuksen ja vastapäätä elokuvaluokka, ruokala, sotilaskoti ja esikunta toisen U-kirjaimen muotoisen rakennuksen. Keskelle jäävä suojainen kasarminpiha jätettiin pitkälti luonnontilaan. Pihalle tehtiin kulkureittejä rakennusten välille, mutta koivu- ja mäntymetsä kasvoi pihalla vapaasti. Pihatiet olivat vielä päällystämättömiä.

Vesistökalustovarasto valmistui vuonna 1970. Kuva: Puolustusvoimat.

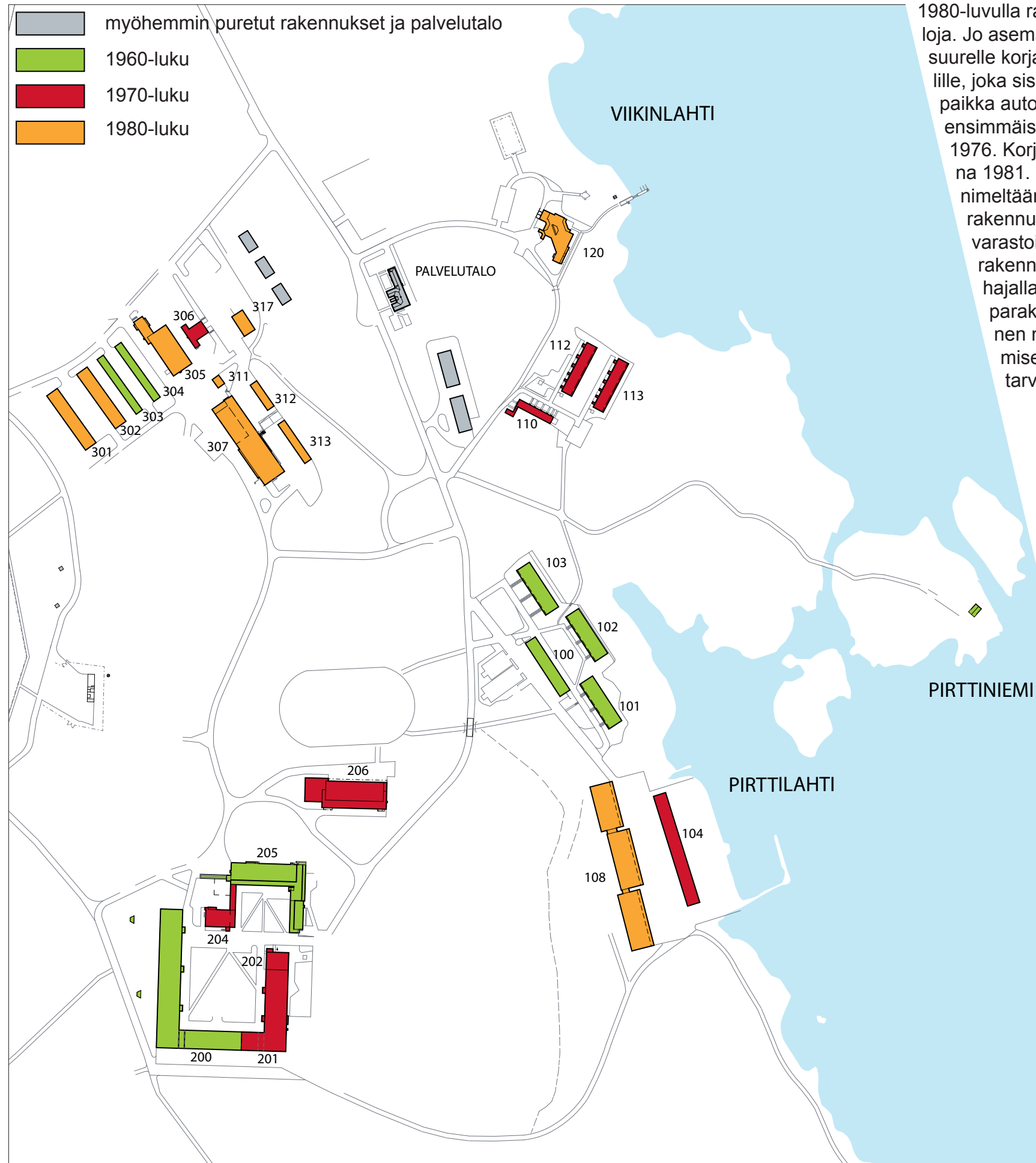

Kasarminmäki 1970-luvun lopulla. Kuva: Puolustusvoimat.

Kuntotalo rakennusvaiheessa vuonna 1971. Kuva: Puolustusvoimat.

1980-luku

1980-luvulla rakennettiin erityisesti huoltotiloja. Jo asemapiirroksessa vuodelta 1970 oli suurelle korjaamorakennukselle ja autohallille, joka sisältäisi myös päävartion, varattu paikka autohuoltolan vierestä. Korjaamon ensimmäiset luonnokset on tehty vuonna 1976. Korjaamorakennus valmistui vuonna 1981. Rakennus oli alkuperäiseltä nimeltään korjaamo- ja keskusvarastorakennus eli siinä oli varattu tiloja myös varastointiin. Korjaamotoiminta oli ollut rakennuksen valmistumiseen saakka hajallaan kasarmien luokkahuoneissa ja parakeissa. Rakennuksen valmistuminen mahdollisti luokkatilojen vapautumisen koulutuskäyttöön, johon niitä tarvittiin.

Korjaamorakennuksen läheisyyteen valmistui kylmää varastotilaa kolmeen rakennukseen. Pieni 85 neliömetrin kokoinen korjausvarastokatos valmistui vuonna 1982 ja kaksi suurempaa korjausvarastokatosta 1982 ja 1983.

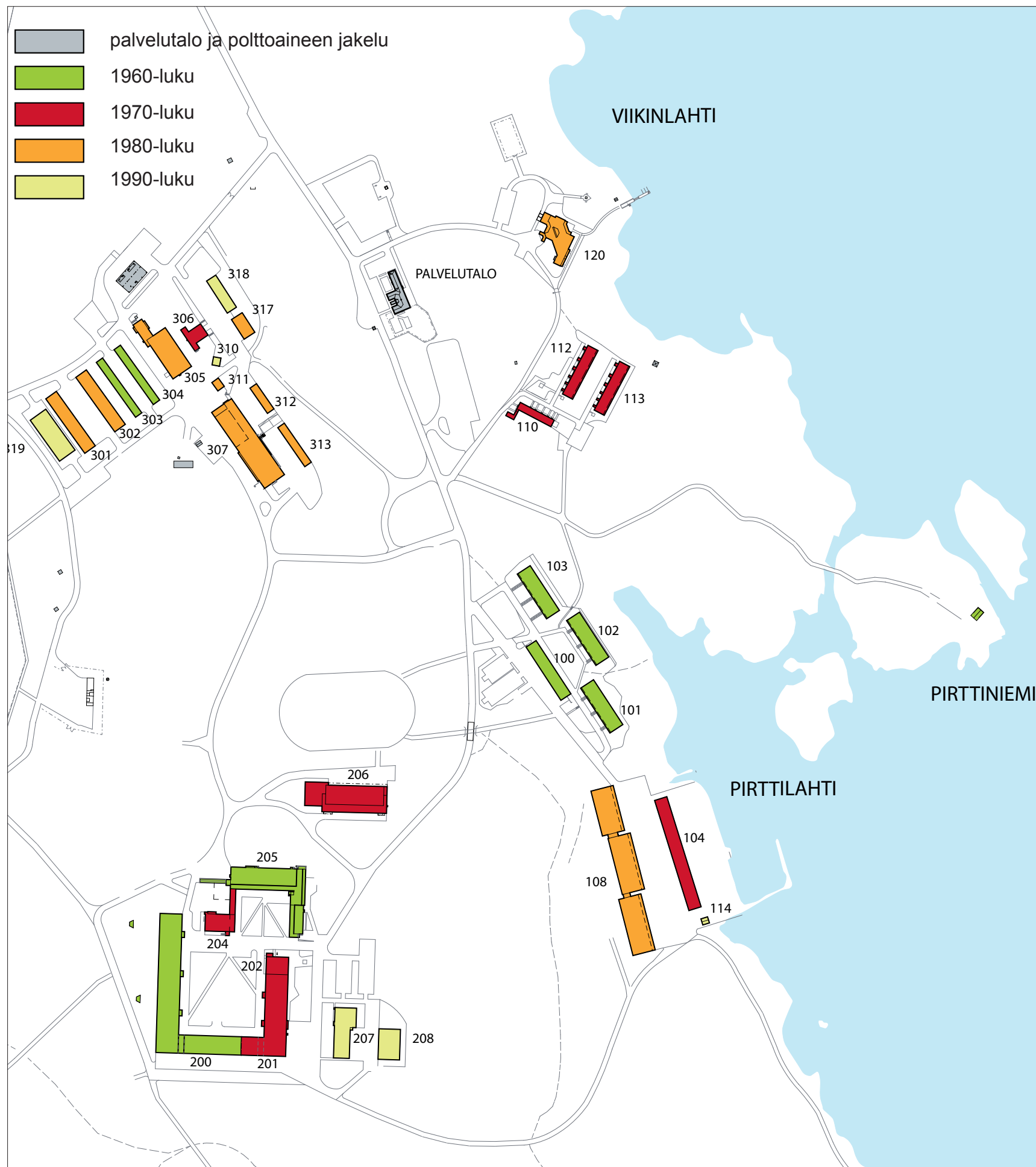
Huoltoalueen rakentaminen jatkui autohalli-päävartiorakennuksen valmistumisella vuonna 1983. Rakennuksen ensimmäiset luonnokset oli tehty jo kymmenen vuotta aiemmin. Vuonna 1968 valmistuneiden autokatosten jatkoksi saatiin kaksi ajoneuvokatosta vuonna 1984. Huoltoalueelle pystytettiin vuonna 1987 öljytynnyrivarasto.

Vuonna 1985 valmistui uusi ponttonivarasto eli ns. ABC-halli rannan tuntumaan vesikalustovaraston läheisyyteen. Sen ja huoltoalueelle valmistuneiden rakennusten toteutumisen myötä saatiin kalusto vihdoinkin suojaan. Huoltorakennusten täydentymisen ansiosta voitiin parakkirakennusten käyttämisestä vihdoinkin luopua ja ne purettiin.

Vuonna 1987 valmistui myös varuskunnan oma kerhorakennus Viikinlahden rantaan, hieman erilleen varuskunnasta. Rakennuksen pohjakaava ja julkisivut eroavat selvästi kasarminmäen säntillisistä rakennuksista. Rakennuksesta on avoin terassi järvelle ja pääjulkisivun erityispiirteinä on pyöreiden puupilareiden tukema katos. Talon valmistuessa järjestettiin sen nimestä kilpailu, jonka voitti Viikinhovi -ehdotus.

1980-luvulla valmistuneet rakennukset:

- 307 Korjaamo, 1981
- 311 Korjausvarastokatos A, 1982
- 312 Korjausvarastokatos B, 1982
- 313 Korjausvarastokatos C, 1982
- 305 Autohalli ja päävartio, 1983
- 301 Ajoneuvokatos, 1984
- 302 Ajoneuvokatos, 1984
- 108 Ponttoonivarasto, 1985
- 120 Kerho, 1987
- 317 Öljytynnyrivarasto, 1987

1990-luku

1990-luvulle tultaessa varuskunnan alue oli pääosin rakentunut valmiiksi. Joitain huoltorakennuksia rakennettiin ja lisäksi tekniikan kehittyminen vaati jälleen uusia tiloja. Viestikoulutuksen teknistymisen vuoksi viestipataljoonalle tarvittiin uudet koulutustilat. Niin kutsuttu YVI-halli (lyhennys tulee sanoista *yhtymän viestijärjestelmä*) valmistui tähän tarkoitukseen vuonna 1991. Samana vuonna tehtiin myös varastosuoja YVI-hallin viereen. Rakennukset sijoitettiin kasarmiryhmän itäpuolelle suunnilleen samalle kohdalle, johon 1960-luvulla hahmoteltiin pioneerikoulua ja 1970-luvulla kasarmia ja terveysasemaa.

Huoltoalueelle valmistui uudet varastokatokset vuonna 1992 ja 1995. Näistä jälkimmäinen on myöhemmin purettu. Lisäksi vesistökalustovaraston läheisyyteen tehtiin pieni sosiaalityötila vuonna 1996. Huoltoalueen asemapiirustuksessa vuodelta 1992 on hahmoteltu myös autohuoltolan laajennusta, mutta se ei koskaan toteutunut. Huoltoalueelle rakennettiin pesukatos vuonna 1998.

1990-luvulla valmistuneet rakennukset:

- 207 Koulutusrakennus, 1991
- 208 Varastosuoja, 1991
- 318 Varasto, 1992
- 319 Varasto, 1995 (purettu)
- 114 Sosiaalityötila, 1996
- 310 Pesukatos, 1998

Rakenteista, materiaaleista ja arkkitehtuurista

Varuskunnan rakennusten toteutus tapahtui 1960-luvulla puolustusvoimien omana työnä, ulkopuolisia urakoitsijoita käytettiin lähinnä putki-, ilmanvaihto ja sähkötöissä. Tämä heijastui osaltaan myös rakennusmenetelmiin ja -materiaaleihin ja sen kautta arkkitehtonisiin ratkaisuihin. Betonirakenteet tehtiin poikkeuksetta paikan päällä ja lautamuotteihin valamalla. Muista samanaikaisista varuskunta-alueista poiketen julkisivumateriaalina käytettiin paljon puuta, muualla yleisten punatiili- ja betonipintojen sijasta. Betonipinnoissa jätettiin muotituksen tekstuuri esille, mutta tärkeimmissä rakennuksissa Suomalaisen veljekset halusivat raat betonipinnat maalattaviksi. Tummi puuosien rinnalla loistavat valkoiset betonipinnat muodostuivat varuskunnan keskeisiä rakennuksia leimaavaksi piirteeksi: syystä voidaan puhua *mustavalkoisesta* arkkitehtuurista.

1960-luvulle tyypilliseen tapaan suosittiin suuria ikkunapintoja; 1970-luvun energiakriisi ja tiukentuvat lämmöneristysmääräykset olivat vielä edessäpäin. Vuoroin vaaleina, vuoroin tummina peilaavat ikkunauhat osallistuvat mustavalkokeleikkiin. Ikkunoihin asennetut valkoiset sälekaihtimet lisäävät osaltaan kontrastia. Joskus ikkunauhat jatkuvat ulko- ja sisäkulmien ympäri toiselle julkisivupinnalle (Kasarmi 1 ja Elokuvaluokka).

Keuruun varuskunnan rakennuksissa esiintyviä teemoja:

Rakennusmassojen voimakas horisontaalisuus, räystäättömät tasakatot, julkisivujen vertikaalinen pintarakenne (”ruoteet”), ikkunauhat.

Mustavalkoisuus: tummien puuosien kontrasti valkoiseksi maalattuihin betoniosiin, vaaleaan kahitiiliin vaalein saumoin ja ikkunapintoihin.

Lautamuottiin valetut, kubistiset betoniosat. Sokkeliosien huomattava ulosveto (kuva alla).

Ikkunanauhat liittyvät sisäkulmassa toisiinsa (Kasarmi 1).

Yhtä lailla kuin julkisivuissa myös sisätiloissa on maalattuja betonipintoja, joissa muottilaudoituksen jäljet on jätetty esille (kuva oik. Elokuvaluokan lämpiö).

Silmiinpistävä, omalaatuinen piirre on varsinkin kasarmirakennuksissa esiintyvä vaalean betonisokkelin voimakas ulosveto julkisivupinnasta. Sokkeli valkoisine päällyspellytyksineen muodostaa rakennukselle vahvan jalustan, joka kasarmien eteläsivulla jatkuu kellarikerroksen ovien yläpuolisena palkkiaiheena. Vastaava sokkeliaihe, joskaan ei yhtä esilletulevana, on myös esikuntarakennuksessa. Kerrostalojen huoltorakennuksessa on puolestaan samantapainen palkkiaihe kuin kasarmien eteläsivulla.

Puun käyttö julkisivumateriaalina saattoi johtua sekä kustannussyistä että paikallisista olosuhteista. Sahoja ja kyllästyslaitoksia (yleensä kaikki puumateriaali julkisivuissa oli painekyllästettyä) oli lähettyvillä, mutta tiilitehtaita ei niinkään.

Timo ja Tuomo Suomalainen ovat kehittäneet Keuruulle oman puisen julkisivusysteeminsä, joka seuraa modernismin ns. verhojulkisivuja (curtain wall). Näiden tunnusmerkkinä oli pintarakenteiden muodostama ruudukus eli rasterointi, jota korostaa julkisivua ulkopuolelta kantava pystyrakenne. Kaukaisena esikuvana voi nähdä esimerkiksi Mies van der Rohe Seagram Buildingin ja vastaavat 1950-luvun ulkomaiset kohteet, kotimaisista vaikkapa Viljo Revellin ja Heikki Castrenin Kaartin kasarmien toimistorakennuksen (1959). Olennaisena

Betoniset, valkoiseksi maalatut sisäänkäyntikatokset nousevat julkisivuista esille omina veistoksellisina muotoinaan.

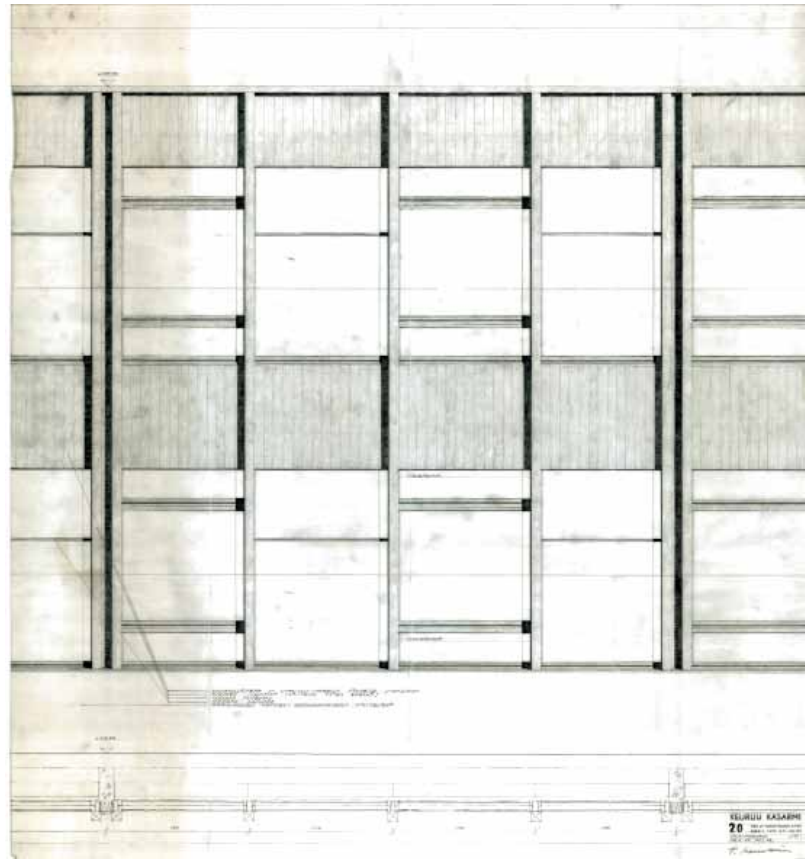
erona on se, että mainituissa rakennuksissa julkisivujen lasi- ja metallilevyypintoja jäsentävät vertikaaliset metalliprofiilit, mutta Keuruulla nämä on toteutettu puusta. Tässä yhteydessä näitä puisia pystyrakenteita – joilla ei tosiasiallisesti ole kantavaa tehtävää, kuten oikeassa verhojulkisivussa, ainoastaan arkkitehtoninen – nimitetään *ruoteiksi*.

Suomalaisten kehittämä ruodesysteemi vaihtelee eri rakennuksissa: samassa julkisivussa voi olla sekä yksittäisiä ruoteita että ruodepareja (Kasarmit 1 ja 2; Ruokala), jossakin puolestaan on tiuha kaksoisruoteistus tai jopa neljä rinnakkaista ruodetta (Esikunta). Myös ruoteiden poikkileikkausmitat vaihtelevat: vanhimmissa ruoteet ovat vahvempia (Kasarmeissa 100x100 mm), uudemmissa taas selvästi hoikempia (50x100 mm tai jopa pienempiä).

Varhaisimmille Suomalaisten rakennuksille Keuruulla on tyypillistä räystäättömyys: rakennukset näyttävät tasakattoisilta, vaikkakin tosiasia

Suomalaisten osapiirustus kasarmin julkisivusta (24.3.1964). Alla toteutunutta julkisivua.

Leveämmän parillisen ruoteen (pilasterin) vieressä olevien ikkunoiden korkeuden ja leveyden suhde on suunnilleen kultaisen leikkauksen mukainen. Keskimmäiset ikkunat ovat hieman leveämpiä.

katot useimmiten ovat melko kaltevia. Esimerkiksi kasarmeissa katot kallistuvat sisäpihan puolelle ja vedenpoisto on hoidettu katolla räystäään lähellä olevien sisäpuolisten viemäreiden avulla.

Timo ja Tuomo Suomalaisen arkkitehtuurissa toistuvaa aihetta, kattolyhtyjä, esiintyy myös Keuruun varuskunnan joissakin rakennuksissa. 1960-luvun kerrostalojen porraskäytäviä valaisevilla, poikkileikkaukseltaan kolmiomaisilla lyhdyillä on rooli myös talojen ulkonäössä. 1980-luvulla suunnitellun Kerhon kulmikkaat, saliin valoa antavat kattoikkunat ovat olennainen osa monimuotoisen rakennuksen arkkitehtuuria. Elokuvaluokan pohjoisjulkisivussa on puolestaan räystäslinjan yläpuolelle nouseva, harkitusti sijoitettu lyhty, joka antaa luonnonvaloa elokuvasalin etuosaan.

1970- ja varsinkin 1980-luvuilla rakennusten toteutuksessa käytettiin yleensä urakoitsijoita. Samalla rakennustavat ja materiaalit olivat muuttuneet: paikallavalun sijasta oli alettu käyttää betonielementtejä (esijännitetyt palkit, ontelolaatat) ja liimapuupalkkeja. Puun tilalle julkisivumateriaaliksi tuli kahitiili sekä profiloitu tai suora pelti, lopulta 1990-luvun alussa myös betoniset julkisivuelementit (mm. YVI-hallin uritetut betonijulkisivut). Julkisivujen värimaailma säilyi kuitenkin pääosin entisenä – mustavalkoisuus jatkui.

Tasakattoilmeen sijasta rakennuksiin alettiin tehdä myös räystäällisiä pulpetti- ja harjakattoja (esim. Ponttonivarasto).

Rakennusten sisätiloissa pintamateriaalit ja yksityiskohdat ovat yleensä karun tarkoituksenmukaisia: kasarmeissa käytävien ja porrashuoneiden lattiamateriaalina on mosaiikkibetoni, tuvilla Finnflex-laatat, seinät ovat puhtaaksimuurattua kahitiiltä vaaleaksi maalattuna, tupien katot maa-

Yllä vasemmalla valokuva Mies van der Rohe suunnittelema verho- eli curtain wall -julkisivusta (Commonwealth Promenade Apartments, Chicago 1953-56; kuva kirjasta Blaser 1965; kuvaa rajattu).

Suomessa selkein kansainvälisiä esikuvia mukaleva kohde on Kaartin kasarmin toimistorakennus (Revell ja Castren 1959; kuva yllä, Arkkitehti 2/1960).

Keuruun kasarmien ikkunoissa jako-osien erilaiset leveydet antavat osaltaan rytmiä julkisivuille. Kolmiosaisissa ikkunoissa kaikki puitteet ovat avattavissa ja siksi jako-osat paksumpia. Kaksiosainen ikkuna avautuu yhtenä suurena puitteena, siksi siinä on vain kapea jakopiena.

lattiaa betonia, käytävien katot valkoiseksi maalattua rakolautaa, ovet petsilakattuja vaneripintaisia laakaovia. Lattiat, seinät ja katot ovat yleensä sävyltään vaaleita, lähes valkoisia, kontrastina tälle on ovien, ikkunoiden ja kalusteiden tummempi väritys.

Yksinkertaisuus ja tarkoituksen mukaisuus leimaa myös alueen keskeisten yhteistilojen eli ruokalan, sotilaskodin ja Elokuvaluokan sisätiloja: betonipinnat on maalattu, mutta niissä on jätetty näkyviin lautamuottien jäljet, puhtaaksimuuratut kahitiiliseinät on maalattu, lattiat ovat mosaiikkibetonia (käytävät, portaat, ruokalan ja sotilaskodin sali) tai Finnflex-laattaa (esim. elokuvaluokka lämpiöineen). Ruokalassa ja sotilaskodissa katot ovat tummaksi petsattua lautaa, sen sijaan elokuvaluokan katossa on vihertävänruskeaksi petsattu höylätty paneeli. Sama värisävy on myös elokuvaluokan puupenkeissä.

Asunnoissa lattiamateriaalina on lähes valkoinen Finnflex-laatta, porraskäytävissä vaalea mosaiikkibetoni. Seinät ovat tasoitettuja ja vaaleaksi maalattuja betoni- tai tiiliseiniä, osin myös maalattuja lastulevyseiniä.

1970-luvulta lähtien rakennuksissa esiintyy myös värikkäämpiä lattia- ja seinäpintoja (esim. Poliklinikan vihreät lattiat, siniset seinät ja ovet; myös Kerhossa on joitakin tummansinisiä seinäpintoja).

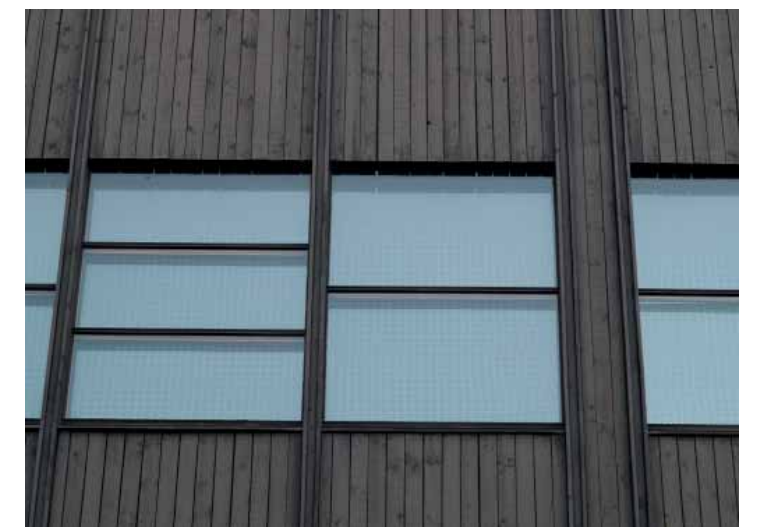
Kasarmeissa julkisivuja jäsentävät pystyruoteet ovat kooltaan 110x100 mm. Ikkunoiden välillä on yksi ruode ja pilarilinjoiden kohdalla on ruodepari.

Esikunnan ja ruokalan julkisivuissa ruoteet ovat kasarmeja kapeammat (50x100 mm) ja ne rytmittyvät toisin: toisen kerroksen suurten ikkunoitten välissä on kaksi ruodeparia, mutta ensimmäisessä kerroksessa ja rakennuksen itäisivulla (kuva oikealla) ikkuna- ja ruodejako on tiheä.

Ruokalan seinän umpinaista pystylaidoitusta rytmittävät neljän ruoteen ryhmät. Pystyaiheiden ohella joissakin kohdissa on käytetty myös vaakasuuntaisia puuritiilöitä kuten kuvassa vasemmalla teknisen tilan seinässä.

1990-luvun rakennuksissa puuverhous korvautui profiloitulla ja sileällä pellillä. Ruoteet julkisivua jäsentävänä aiheena ovat jääneet kokonaan pois.

Vuonna 1972 valmistuneessa Kuntotalossa ruoteet ovat vielä edellisiä sirompia. Ikkunoiden välissä on kaksi ruodetta, pilarien kohdalla kaksi ruodeparia.

Vuonna 1977 valmistuneessa Poliklinikassa ikkunat on rytmitetty toisin, koska nauhaikkunat eivät soveltuneet klinikan tilankäyttöön. Myös lautaverhouksen jäsentely on erilainen. Tuuletusluukun vieressä on ruodepari.

Rakennusten sisätiloissa hallitsevia ovat vaaleat sävyt: kasarmien käytävien lattioissa on mosaiikkibetoni, seinät ja lautakatot on maalattu valkoisiksi, tuvissa on vaaleat, vihertävänharmaat Finnflex-lattiat. Ovien ja ikkunoiden petsilakatut puuosat tuovat kontrastia värimaailmaan.

Asunnoissa seinät ja katot ovat nykyisin valkoiset. Alunperin asunnoissa on saattanut olla voimakkaampiakin värisävyjä, kuten Kalettoman alueen asunnoissa. Suomalaisten suunnitelmille ovat tyypillisiä asuntojen lähes valkoiset lattiat (yleensä Finnflex-laattoja).

1970-ja 1980-lukujen rakennuksissa värien käyttö on aiempia voimakkaampaa: yllä vasemmalla käytävä Kerhosta (1987), oikealla Poliklinikan aula (1977).

Elokuvaluokassa (1973) toistuvat samat perusmateriaalit kuin muuallakin: karkeat, valkoiseksi maalatut betonipinnat, Finnflex-lattiat. Sisäkatoissa on laadukkaampi höylätty ja petsilakattu paneeli. Yläkuvassa katsomon on massiivisia, petsilakattuja mäntypenkkejä.

Korjaamon (1987) petsilakattuja sisäovia ja -ikkunoita. Lattioissa on vihreät Finnflex-laatat.

Timo ja Tuomo Suomalaisen arkkitehtuurista

Timo ja Tuomo Suomalaisen arkkitehtuurissa korostuvat materiaalituntu ja vapaat muodot. Tunnetuin veljesten suunnittelema rakennus on Helsingin Temppeliaukion kirkko, jonka suunnittelukilpailun he voittivat vuonna 1960. Kirkkosuunnitelma poikkesi vallalla olevasta rationaalisesta arkkitehtuurista. 1960-luvulle tultaessa myös Suomessa toteutettiin funktionalismin sukulaisena pidettyä strukturalismia tai konstruktivismia, jossa rakennuksen muoto johdetaan rakenteista. Samaan aikaan kehittynyt elementtirakentaminen vauhditti betonipintaisten rakennusten tuleamista suosituksi tyyliksi. Harmaat käsittelemättömät betonipinnat olivat yleisiä ja valutyön pintarakenne jätettiin näkyviin. Muottien jäljistä tuli taiteellinen tehokeino. Betoniarkkitehtuuria ihailevassa ilmapiiirissä vapaamuotoinen, kallioon louhittu Temppeliaukion kirkko louhoskivimuureineen aiheutti arvostelua. Toinen merkittävä syy oli se, että veljesten väitettiin plagioineen P.E.Blomstedtin 1930-luvun kirkkosuunnitelmaa Temppeliaukiolle. Samana vuonna kuin Temppeliaukion kirkkokilpailun, Suomalaiset voittivat myös Jyväskylän hallinto- ja kulttuurikeskuksen arkkitehtuurikilpailun, mutta varsinainen suunnittelutyö annettiin kuitenkin Alvar Aallolle, joka ei ollut osallistunut kilpailuun.

Suomalaisten suunnittelun johtolangaksi tuli Temppelinaukion kirkon esimerkin mukaisesti rakennuspaikan erityispiirteiden ja ympäröivän luonnon huomioon ottaminen. Keuruun varuskunnassa tämä periaate näkyy erityisesti. Keuruun varuskunta oli laajuudeltaan ja kattavuudeltaan sekä myös ajallisesti mittavimpia suunnittelutöitä veljesten uralla. He suunnittelivat varuskunnan alueen asemakaavasta lähtien ja olivat mukana sen peruskorjaushankkeissa aina 1990-luvulle saakka (Tuomo Suomalainen kuoli vuonna 1988). Varuskuntarakentamisessa käytettiin standardeja, mutta jokaiselle varuskunnalle muotoutui omanlainen luonne. Tiili ja betoni olivat yleisiä julkisivumateriaaleja 1960-luvun varuskuntarakentamisessa. Esimerkiksi Kainuun prikaatin (Kajaani) varuskuntaa leimaa punatiili, Säkylän prikaatin (Pori) kalkkihiekkatiili ja Vekaranjärven varuskuntaa (Kouvola) leimaavat betoniset julkisivut. Keuruun varuskunnassa leimallisin julkisivumateriaali on tummanruskeaksi sävytetty sahapintainen puu yhdistettynä vaaleisiin betoniosiin ja suuriin ikku-

napintoihin. Rakennustapa oli Puolustusvoimien kohteissa niukka: kerroskorkeudet tuli pitää matalina ja jokaisella neliöllä tuli olla käyttötarkoitus. Keuruun varuskunnassa niukkuuden vaatimus toteutuu ja arkkitehtoniset tyylikeinot perustuvat osien toistuvuudesta johtuvaan vertikaaliseen rytmiin ja julkisivujen pituutta korostaviin ikkunariveihin. Elokuvaluokka ja 1980-luvulla toteutettu Kerho ovat ainoat kohteet, jossa niin sanotut hukakuutiot oli salitilojen takia hyväksytty.

Suomalaisille kertyi paljon kokemusta varuskuntien suunnittelusta. He suunnittelivat Keuruun ohella rakennuksia Kajaanin, Haminan, Kontiolahden, Lohtajan, Mikkelin Karkialammen, Riihimäen, Rovaniemen, Sodankylän, Suomenlinnan, Säkylän, Tampereen Turtolan, Utin, Vekaranjärven ja Ylämyllyn varuskuntiin. Yhteisiä suunnittelutöitä heillä on kaikkienensa noin 150 kappaletta. Muita kohteita ovat esimerkiksi Haagan ammattikoulu Helsingissä (1962-1967), Espoonlahden kirkko (1976-1980) ja sen laajennus (1990-1997) sekä Haminan poliisi- ja oikeustalo (1979-1984).

On sanottu, että 1960-luvulla Suomalaisen veljekset olivat Alvar Aallon, Reima ja Raili Pietilän sekä Timo Penttilän ja Kari Virran ohella ainoat, joilla oli uskallusta poiketa vallitsevasta tiukan modernismin linjasta. Heidät nähtiin omia teitään kulkevin arkkitehteina, jotka tarjosivat omaa versiotaan humanismin ohjelmasta.

Alvar Aalto oli, varsinkin saatuaan akateemikon arvon 1955, kritiikin yläpuolella. Aikanaan Temppeliaukion kirkon lailla kohua herättäneen Dipolin suunnittelija, Reima Pietilä taas nousi poleemisilla kirjoituksillaan ”valtakunnan viralliseksi toisinajattelijaksi”. Penttilä ja Virta olivat 1959 voittaneet Helsingin kaupunginteatterin kilpailun. Myös se oli aikanaan radikaalisti valtalinjasta poikkeava rakennus.

Timo ja Tuomo Suomalainen esiintyivät niukasti julkisuudessa, he puhuivat ennen muuta töittensä kautta. Tämä saattoi osaltaan olla syynä siihen -muistaen Suomen arkkitehtikunnan sisäänlämpiävyyden ja Temppeliaukion kirkon ammattikunnalta saaman kritiikin - että Suomalaisen veljesten töitä esiintyi niukasti arkkitehtuurijulkaisuissa ja näyttelyissä. Arkkitehti-lehdessä heidän rakennuksistaan esiteltiin aikoinaan vain kaksi: Haagan

ammattikoulu ja Temppeliaukion kirkko. Suomi rakentaa 3 -näyttelyyn pääsi Keuruun varuskunnan asemakaava, jonka Timo Suomalainen oli laatinut työskennellessään Puolustusministeriön palveluksessa. Suomi rakentaa 4 -näyttelyssä vuonna 1970 esiteltiin Haagan ammattikoulu ja vuonna 1981 Suomi rakentaa 6 – näyttelyssä Hotelli Mesikämmen. Vasta 1990- ja 2000-luvuilla Timo ja Tuomo Suomalaisen töitä näyttää laajemmin hyväksytyn kotimaisiin ja ulkomaisiin arkkitehtuurijulkaisuihin.

Huolimatta työkohteen laajuudesta ja monipuolisesta, korkealaatuisesta arkkitehtuurista Keuruun varuskunnasta ei ole Suomalaisin liittyen julkaistu mitään muuta kuin alkuperäinen asemakaava Arkkitehti-lehden numerossa 1-2/1961.

Timo ja Tuomo Suomalaisen töitä on tutkittu toistaiseksi niukasti. Julkaisuja, joissa heidän arkkitehtuuriaan on laajemmin arvioitu, ovat Roger Connahin poleeminen kirja Armo ja arkkitehtuuri ja Maila Mehtälän Temppeliaukio – kirkko Suur- saaresta länteen.

Timo Suomalainen

-syntynyt 8. maaliskuuta 1928 Suursaassa
-ylioppilas Kotkan Lyseosta 1948
-arkkitehti Helsingin teknillisestä korkeakoulusta 1956
-työskenteli arkkitehtitoimistoissa Hytönen & Luukkonen 1951-54 ja Bertel Saarnio 1955-56
-Puolustusministeriön rakennusosaston arkkitehti 1958-1962
-perusti veljensä Tuomon kanssa arkkitehtitoimiston vuonna 1956 (Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen; vuodesta 1989 nimellä Arkkitehtitoimisto Suomalainen Ky)
-toimi assistenttina Teknisessä korkeakoulussa 1959-61 ja arkkitehtuurin erikoisopettajana 1961-1964
-Amerikan Arkkitehtiliiton (AIA) kunniajäsen 2000 ja Suomen Arkkitehtiliiton (SAFA) kunniajäsen 2009.

Tuomo Suomalainen

-syntynyt 29. marraskuuta 1931 Suursaassa, kuollut 1.11.1988
-ylioppilas Haminan Lyseosta 1951
-arkkitehti Helsingin teknillisestä korkeakoulusta 1960
-työskenteli arkkitehtitoimistoissa Hytönen & Luukkonen 1953 ja Eliel Muoniovaara 1954-56 ja 1958-60.
-perusti veljensä Timon kanssa arkkitehtitoimiston vuonna 1956 (Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen)
-toimi arkkitehtuurin assistenttina Helsingin teknisessä korkeakoulussa 1960-63
Tuomo Suomalaisen kuoltua perusti Suomen Arkkitehtiliitto hänen perheensä tuemista varten pankkitilin, jonka välityksellä liitto kokosi Tuomoa muistaneista omaisille luovutettavan adressin. (Arkkitehtiutiset 19/88)

ALUEEN JA RAKENNUSTEN ARVIOINTIA

Miljöön yleiskuvaus

Varuskunnan rakennettu alue perustettiin aikoi-
naan pääosin metsäiseen kangasmaastoon, Keu-
russelän rantamaisemaan. Ainoastaan alueen
koillisosassa oli paikalla olleiden mautilojen pelto-
ja ja joitakin rakennuksia, ennen muuta Viikin tilan
rakennukset. Suunnittelussa ja rakentamisessa
lähtökohtana pidettiin alueen metsäisen luonteen
säilyttämistä. Rakennusryhmät sijoitettiin vapaasti
metsän siimekseen, pyrkimättä avaamaan mi-
tään erityisiä näkymiä tai luomaan rakennuksilla
”katunäkymiä”. Samoin alueen tiestö sijoitettiin
vapaasti tarpeiden ja maaston mukaan, ilman
kaavamaisuutta.

Rakennusryhmien ja tasaisia alueita vaativien
toimintojen sijoituksessa oli tärkeää ottaa huo-
mioon alueen korkeuserot, jotta välttyttiin suurilta
pengerryksiltä ja leikkauksilta. Jo Timo Suoma-
laisen vuonna 1960 laatimassa luonnoksessa on
ratkaistu keskeisten rakennusryhmien ja toimin-
tojen sijoitus nimenomaan maasto-olosuhteiden
mukaan: kasarmipiha rakennuksineen on mäen
rinteessä sijaitsevalla tasanteella, kerrostalo- ja
rivitaloalueet on sijoitettu tasaisille mäenharjan-
teille, urheilukenttä on tasapohjaisessa notkos-
sa mäenrinteen kainalossa, huoltorakennukset
varastoineen on puolestaan sijoitettu loivasti
nousevaan rinteeseen ja vesikalustolle on haettu
rannasta mahdollisimman tasainen alue.

Keurusselän rantamaisemaa hyödynnettiin asuin-
rakennusten ja vapaa-ajan tilojen sijoituksessa.
Vesikalustovarastot sijoitettiin käyttötarkoituksen-
sa takia järven rannalle. Varsinaiset varuskun-
nan arkipäivää palvelevat rakennukset sijoitettiin
kauemmas rannasta, eikä niistä avaudu näkymiä
järvelle.

Korpivaruskunnan luonnontilamainen luonne
korostuu jo alueen suunnitelmissa. Timo ja Tuo-
mo Suomalaisen arkkitehtitoimiston laatimissa
piirustuksissa ei ole erillisiä istutussuunnitelmia
tai pihasuunnitelmia. Toisaalta eräissä piirustuk-
sissa on jopa korostettu ympäristön jättämistä
luonnontilaan. Tällainen on esimerkiksi Kasar-
minmäen rakennusten keskelle jäävä metsikkö.
Piirustuksissa on suunniteltu alueen jalankulkua
varten polut, jotka kulkevat neliömäisen puiston

yli kasarmirakennuksen ja ruokalan välillä, mutta
istutuksia ei ole esitetty.

Erityisiä istutussuunnitelmia on laati Puolustusmi-
nisteriön rakennuslaitos kerros- ja rivitalojen sekä
Kerhon piha-alueille. 1990-luvulla nurmikenttiä
ja istutuksia suunniteltiin myös Esikunnan ja
YVI-hallin väliselle paikoitusalueelle. Esikunnan,
Ruokalan ja Elokuvaluokan väliselle alueelle on
muodostunut hoitoa vaativa nurmikkoalue.

Varuskunnan alue on säilyttänyt luonnontilamai-
suutensa koko historiansa ajan. Metsäisiä aluei-
ta on hoidettu ja harvennettu tarpeen mukaan.
Etenkin kasarmipiha puustoa on huomattavasti
harvennettu alkuperäisestä tilanteesta. Paikoin
teiden ja piha-alueiden laitamia leimaa myös
pusikoituminen. Hoitoa vaativia nurmikenttiä ja
istutuksia on vain edellä mainituissa kohteissa.
Tässä mielessä alueen luonne on täysin toisenlai-
nen kuin esimerkiksi Kauhavan lentosotakoulun
alueella, jossa on runsaasti erilaisia istutuksia ja
nurmikenttiä.

Eri alueiden kuvaus

Käyttötarkoituksen mukaan ryhmiteltyt rakennuk-
set muodostavat kukin oman koordinaatistonsa
mukaan sijoitettuja ryhmiä, joissa rakennusten
väliin jää pihatiloja. Merkittävin tällainen pihatila
on keskeisten rakennusten eli kasarmien, elo-
kuvaluokan, ruokalan, poliklinikan ja esikunnan
välille jäävä alue, jossa suunnittelun lähtökohtana
on selvästi ollut muodostaa visuaalisesti suljettu
tila. Kasarminmäen alue on suljettu tila myös siinä
mielessä, että kulku pihalla tapahtuu pääasiassa
jalan. Pihalla on vain muutama vierasparkkipaikka
esikuntarakennuksen edessä. Varsinainen pysä-
köintialue sijoittuu kasarminmäen rakennusten
itäpuolelle, joten kasarminmäen keskuspiha on
rauhoitettu autoliikenteeltä. Paikoitusalueen ra-
kentamisen yhteydessä sen ja vieressä olevien
Koulutushallin (207) ja erikoisajoneuvosuojan
(208) ympäristöön on istutettu joitain puita ja sijoi-
tettu suuria kiviä.

Kerrostalot ja rivitalot on sijoitettu omiin ryhmiin-
sä, joiden ympärillä on metsävyöhykkeet. Niiden

Kasarminmäen keskelle jäävä piha-alue on säilynyt sellaisena kuin Timo ja Tuomo Suomalainen sen suunnittelivat. Keskuspihalla on puistomainen metsikkö.

Pioneerirykmentin nykyinen pääportti ja vahtikoppi.

lähiympäristössä on omat pihamiljöönsä paikoitus-, huolto-, oleskelu- ja leikkialueineen. Myös Kerhon eli Viikinhovin ympäristöön tehtiin istutus-suunnitelma rakennuksen valmistuessa. Suunnitelmat laadittiin Puolustusministeriön rakennuslaitoksella. Kerhon puistomainen miljöö oli kasvanut ajan kuluessa umpeen. Rakennuksen siirryttyä kuluvana vuonna uudelle omistajalle on kasvusto ja hieman raivattu.

Varuskunnan huoltoalue ajoneuvokatoksineen sijoittuu lounaaseen nousevaan rinteeseen. Tämän takia aluetta on jouduttu melko voimakkaasti porastamaan. Myös Korjaamon (307) ja autohuoltolan (306) koillispuolelta rinnettä on pengerrytetty. Huoltoalueella rakennusten ympärillä on avointa tilaa ajoneuvojen kulkua ja paikoitusta varten. Huoltoalue on kauttaaltaan asfaltoitu ja alueen rakennuksia kiertää tiestö. Asfaltoitujen alueiden reunoilla maasto on pusikoitunut.

Varuskunnan alueella on kaksi tapahtumakenttää: urheilukenttä kuntotalon (206) pohjoispuolella ja Viikin kenttä pääportin ulkopuolella. Urheilukenttä on sijoitettu luontaiseen, melko tasapohjaiseen notkelmaan. Kentän laidoilla ei ole erityisiä istutuksia. Viikin kentän laidalla sijaitsevan Viikin tornin taakse on istutettu yhdeksän kuusta symboloimaan muistomerkin maanpuolustuksellisia arvoja.

Varuskunnan sijoittuessa järven rannalle, vesistöllä on tärkeä rooli myös vapaa-ajan viettämisessä. Pirttiniemen rantaan rakennettiin jo 1960-luvun lopussa saunarakennus, jota laajennettiin vuonna 1996. Pirttilahden lahdenpoukaman yli rakennettiin Virkin kävelysilta vuonna 1982. Se lyhensi kerrostaloilla asuvien matkaa Pirttiniemeen. Viikinhovin ja Pirttilahden rannoille on määritelty myös alueet venepaikoille ja uimapaikoille. Peurrunniemen rannassa on virkistyskäyttöön varattuja alueita.

Viikinhovin ja Pirttilahden rannoilla on varattu alueita myös vene- ja uimapaikoille.

Kuvan oikeassa laidassa näkyy vaaleana ns. kalustoranta. Näkymää järveltä päin peittävät aallonmurtajalle kasvaneet lehtipuut.

Leikkipuisto rivitalojen läheisyydessä.

Huoltoalue sijoittuu rinteeseen. Etualalla näkyvät ajoneuvokatokset.

Alueen historia osana varuskuntaa

Kasarmialueen tiestö on nimetty Keuruun historiallisten henkilöiden ja varuskunnan alueen rakentamiseen ja historiaan liittyvien henkilöiden mukaan. Keuruun seudulla sissisotaa isovihan aikana 1714-1715 johtaneet Gabriel, Johan ja Gustaf Herpman ovat kukin saaneet alueelta oman tiensä: Kaapontie, Juhanantie ja Kustaantie. Tiestön nimissä näkyy myös Suomen pioneerikoulutuksen alkuvaiheisiin vaikuttaneet kenraaliluutnantti Reino Arimo (Arimontie) ja jääkärikenraaliluutnantti Unio Sarlin (Unio Sarlinintie). Varuskunnan rakentamiseen ja alkuvaiheisiin liittyneet henkilöt Keuruun kunnanjohtaja Toivo Puro (Purontie), varuskunnan ensimmäinen päällikkö Jorma Kämärinen (Kämärintie) ja rakennusmestarina alkuvaiheessa toiminut Sulo Keinänen (Sulonraitti) ovat kukin saaneet oman tien varuskunnan alueelta. Evers-tiluutnantti Elja Puranen vaikutti komentajana ollessaan 1975-1981 vanhimpien teiden nimeämiseen Herpmanin veljesten mukaan ja sai myös itse oman tien (Purasentie). 2000-luvulla teiden nimet vietiin kunnan pelastuspalvelujärjestelmään ja siinä yhteydessä nimettiin vielä kolmen keuruulaisen jääkärin mukaan Edvin Peltolantie, Edvin Häkintie ja Samuli Rajantie.

Muistona alueen aiemmasta kulttuurihistoriasta on ruumisaitta, joka sijaitsee Viikinlahden rannassa lähellä Viikinhovin rantalaituria. Aikanaan Viikin tilan mailla sijainnut ruumisaitta oli Valkealahden kylän käytössä keli-rikkoaikana, kun matka kirkolle oli maateitse pitkä. Ruumisaitta edustaa vanhaa keskisuomalaista aittamallia.

Varuskunnalla on noin 70 teosta käsittävä taidekokoelma, johon on kerätty lähinnä varuskunnassa työskennelleiden taiteeseen perehtyneiden ihmisten töitä. Suurin osa kokoelman töistä on Pioneerivarikolla työskennelleen Veikko Koskisen (1930-2011) tekemiä. Koskisen lisäksi kokoelmaan kuuluu myös majuri Pekka Suhosen (1920-2012) töitä.

Varuskunnan entiselle kerholle johtava Kerhotie, oikealla Keuruun kunnan rakennuttama palvelutalo, jossa toimii päiväkot.

Polku, joka johtaa Sotilaskodin takarassilta Edvin Häkin tielle, on nimetty everstiluutnantti Timo Lairion mukaan.

Luonto varuskunnan rakennettujen alueiden liepeillä on säilynyt pääosin metsäisenä. Puusto on kasvanut järeäksi varuskunnan alkuvaiheista kuluneen 50 vuoden aikana.

Lähellä kerhorakennuksen laituria sijaitseva Valkealahden kylän entinen ruumisaitta on ainut alueella säilytetty, ajalta ennen varuskuntaa oleva rakennus.

Kasarminmäen rakennusryhmän pääsisääntulo: oikealla Esikunta, vasemmalla Polklinikka, jonka edessä lipputakojen rivistö.

Seremonialliset alueet ja muistomerkit

Varuskunnan valatilaisuudet pidetään Kuntotalon (206) viereisellä urheilukentällä. Toinen tärkeä kenttä on Viikin juhlakenttä varuskunnan portin ulkopuolella muistomerkkeineen. Viikin torni sijaitsee juhlakentän laidalla. Torni on rakennettu aiemmin paikalla sijainneen Viikin tilan navetan kivistä vuonna 1977 pataljoonan kymmenvuotisjuhlan kunniaksi. Sen on suunnitellut varuskunnan silloinen päällikkö Elja Puranen, ja toteutuksesta vastasivat varuskunnan pioneerit. Torniin kiinnitettiin kaksi muistolaattaa. Kentän puolelle kiinnitetyssä laatussa on mainittu Keuruulla vuosina 1967-1998 toimineet joukko-osastot. Järvenpuoleiselle sivulle kiinnitettiin muistolaatta, jossa kerrotaan, että Viikin tilalla toimi maaseudun ensimmäinen kutomakoulu 1820-luvulla. Sen oli perustanut ja kustantanut Abram Kingelin. Myöhemmin tornin kasarmin puoleiselle sivulle on kiinnitetty 1.1.2004 perustetun Pioneerirykmentin laatta. Laatussa kerrotaan myös varuskunnan lakauttamisesta ja alueen siirtymisestä pois Puolustusvoimien käytöstä 2015 alkaen.

Tornin sivuille ja taakse istutettiin 16.5.1980 yhdeksän ”itsenäisyyden kuusta” symboloimaan muistomerkin maanpuolustuksellista arvoa. Istuttajina olivat Jääkäriliitto, Vapaussoturit, Sotainvalidit, Keuruun sotaveteraanit, Keuruun Rintamamiesveteraanit, Keuruun Reserviupseerit, Keuruun Reservialupseerit, Haapamäen Reserviupseerit ja Haapamäen Reservialupseerit.

Suomen itsenäisyyden 80. juhlavuoden kunniaksi kentän pohjoisreunaan istutettiin kahdeksan

kuusta 28.9.1997. Kuuset istutettiin Keuruulaisten reserviläisjärjestöjen 40-vuotisjuhlan yhteydessä ja käytännön istutustyön tekivät veteraanijärjestöjen edustajat.

Kasarminmäen monumentaalisuus koostuu lähinnä rakennusten arkkitehtuurista. Mäelle nousevan esikuntarakennuksen eteläpäädyn ja poliklinikan pohjoispäädyn välistä. Poliklinikan päädyssä on lipputankorivi ja sitä vastapäätä esikunnan pääsisääntäytymisen seinällä alueelle tulijoita tervehtii pioneerien latinankielinen tunnuslause ”Actio explosiva in bona societate”, joka käännetään ”räjähtävää toimintaa hyvässä seurassa”. Lause kuvastaa rykmentin toimintaa ja henkeä taistelukentällä ja kriisinhallintatehtävissä.

Ruokalanpihalle on sijoitettu muistomerkki Keski-Suomen Rykmentin 10-vuotisen taipaleen kunniaksi (1992-2002). Muistomerkin kyljessä on joukko-osastotunnuksen ääriiivoja myötäilevä laatta, johon on kaiverrettu ”Keski-Suomen Rykmentti, 22.8.2002, KeuPionV”. Joukko-osastotunnuksessa on kilpi, miekka ja niiden päällä ristissä hakku ja kirves. 22. elokuuta on Rykmentin vuosipäivä, sillä se oli päivämäärä, jolloin ensimmäiset joukot saapuivat Korialta Keuruulle vuonna 1967.

Varuskunnan toimintaan ovat kuuluneet myös ohimarssit, joita on pioneeritoiminnalle ominaisesti järjestetty myös järvellä. Vesistökalustorannassa Pirttilahdella on pidetty vesistökaluston ohimarsseja, joita myös paikalliset asukkaat ovat suurin joukoin olleet seuraamassa.

Alueella toimineen Viikin tilan entisen navetan kivistä tehtiin muistomerkki varuskunnan juhlakentälle. Muistomerkki paljastettiin vuonna 1977, jolloin varuskunta oli toiminut Keuruulla kymmenen vuotta.

Ruokalan, Esikunnan, ja Elokuvaluokan muodostaman rakennuskokonaisuuden keskelle jäävällä pihalla on muistomerkki Keski-Suomen Rykmentin 10-vuotisen taipaleen kunniaksi. Takana näkyy esikunnan julkisivu.

Rakennusryhmät lähialueineen

Varuskunnan alueella erottuvat seuraavat rakennusryhmät, jotka kaikki ovat säilyneet hyvin tai melko hyvin alkuperäisen suunnitelman mukaisina:

- Kasarminmäen rakennukset (Kasarmit 1 ja 2, Poliklinikka, Elokuvaluokka, Ruokala-sotilaskoti, Esikunta); rakennusten ohella pihatila on säilynyt hyvin alkuperäisen ajatuksen mukaisena.

- Koulutusrakennus (YVI-halli) varastosuojineen ja paikoituskenttineen muodostaa oman ryhmänsä, jossa ympäristöä on muokattu istutuksilla vanhempi alueita enemmän; rakennukset säilyneet alkuperäisasussaan.

- Kuntotalo ja sen vierellä oleva urheilukenttä: vaikka sijaitsee Kasarminmäen keskusrakennusten lähellä, ei visuaalisesti liity alueeseen. Kuntotalo lähes alkuperäisasussaan, kentän ympäristö pusikoitunut.

- Kalustoranta (vesikalustovarasto ja ponttonivarasto) kenttineen ja rantoineen (pengerretty ranta ja aallonmurtaja).

- Asuinkerrostalot ja niiden huoltorakennus paikoitus-, oleskelu- ja leikkialueineen säilyneet hyvin (ainut merkittävä muutos on puujulkisivujen värin vaihtaminen).

- Rivitalot ja niiden huoltorakennus paikoitus-, oleskelu- ja leikkialueineen.

- Kerho (Viikinhovi) istutettuine ympäristöineen on säilynyt hyvin alkuperäisasussaan; Kerhon luonnontilaisella ranta-alueella sijaitsee myös Valkealahden kylän vanha, kulttuurihistoriallisesti merkittävä ruumisaitta.

- Huolto- ja varastorakennusten ryhmä: rakennusten käytön takia alue on luonteeltaan teknisen karu. Arkkitehtonisesti kiinnostavia rakennuksia ovat Korjaamo, Autohuoltola ja Autohalli. Näiden ympärillä on asfaltoituja piha-alueita. Rakennusten väleissä ja ympärillä on myös hoitamattomia, villiintyneitä alueita.

Rakennuskohtainen arviointi

Arviot rakennusten säilyneisyydestä ja merkityksestä on esitetty lähemmin erillisissä kohdekohtaisissa selostuksissa.

Kasarmialue on kangasmetsän keskellä. Etenkin ilmasta käsin näkyy selvästi varuskunta-alueen metsäinen luonne. Ilmakuva on 1970-luvulta, mutta tilanne on edelleen samankaltainen. Ilmakuva: Puolustusvoimat.

Metsikössä kasarmirakennuksen ulkosivulla sijaitsevat varusmiesten tupakointikatokset ovat myös Timo ja Tuomo Suomalaisen suunnittelemat.

Aallonmurtajalle on kasvanut puusto, joka kesäaikaan sulkee osittain näkymän kalustorannan ja järven välillä.

RAKENNUSKOHTAISET TIEDOT

Seuraavaksi esitellään rakennukset yksityiskoh-
taisemmin. Jokaisesta rakennuksesta kerrotaan
valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien
päiväys, rakennustapa ja tekniikka ja arkkitehtuu-
rin luonnehdinta. Lisäksi kerrotaan tärkeimmät
peruskorjaus- ja muutosvaiheet, käyttöhistorian
pääkohdat ja nykytilan arviointi. Lopuksi maini-
taan arkistotiedot.

100. Huoltorakennus

Rakennuksen muita nimityksiä
--

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1967, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1964, 1967

Rakennustapa ja tekniikka
Rakennuksen perustukset, alapohja, välipohja, kantavat pilarit ja palkit sekä osin myös yläpohja ovat paikallavalettua teräsbetonia. Kevyet väliseinät ja sisäpuolen verhomuuraukset on tehty kahitiilestä. Julkisivuissa on pystylautaverhous, joka nykyisin on maalattu vihertäväksi. Ikkunat ja ulko-ovet ovat puurakenteiset. Rakennuksessa on hyvin loiva, yläpihan puolelle laskeva pulpettikatto, katteena bitumihuopa.

Arkkitehtuurin luonnehdinta
Pitkän suorakaiteen muotoinen rakennus on sijoitettu rinteeseen siten, että sauna- ym. huoltotilat ovat ylemmällä, kerrostalojen oleskelupihan tasolla ja autojen säilytys rakennuksen avoimessa alustilassa, joka on asfaltoidun piha-alueen tasolla. Rakennuksen eteläpäädyssä sen jatkona on betoninen tukimuuri.

Huoltorakennus on tarkoitettu kaikkien kolmen kerrostalon käyttöön. Ylemmässä kerroksessa ovat pesula- ja pyykinkuivaustilat, sauna- ja pesutilat, askartelutilat sekä huoneistokohtaiset varastot. Alemmassa kerroksessa on em. autojen säilytystilat ja lämmönjakuhuone.

Arkkitehtuuriltaan pelkistetty huoltorakennus on osa huolellisesti suunniteltua kerrostaloalueen kokonaisuutta. Yhtymäkohtia kasarmialueen muihin rakennuksiin ovat voimakas horisontaalisuus, ikkunauhat, tasakatto sekä julkisivumateriaalit ja -värit (alun perin tumman ruskeat puuverhokset). Länsi- ja eteläjulkisivuissa ylemmää kerrosta kantava, avoimen alakerroksen päällä oleva betoninen palkki on visuaalisesti vahva aihe, joka samalla rinnastaa rakennuksen kasarmissa esiintyvään vastaavan aiheeseen.

Rakennuksessa on paljon myös samoja piirteitä kuin Tuomo Suomalaisen Kalettoman alueelle vuonna 1962 suunnittelemassa rivitalojen huoltorakennuksessa.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet
Ei tiedossa.

Käyttöhistorian pääkohdat
Rakennus on toiminut koko historiansa ajan asuinkerrostalojen huolto- ja varastokäytössä.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)
Rakennuksen kokonaishahmo ja sisätilojen huonejako ovat säilyneet alkuperäisinä. Merkittävin ulkoasun muutos on lautaverhouksen värityksen vaihtaminen tumman ruskeasta vaalean vihertäväksi.

Vahva omaleimainen piirre rakennuksessa on alemman kerroksen avoin, pilarien kannattama tila.

Arkistotiedot
PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

Kruunuasunnot Oy, paikannuspohjapiirrokset (Arkkitehtistudio Kujala&Myllymäki Oy, 2005)

Huoltorakennus etelästä: rakennuksen alakerta toimii autokatoksena. Ylempää kerrosta kannattava valkeaksi maalattu betonirakenne pilareineen toimii vahvana arkkitehtonisena aiheena.

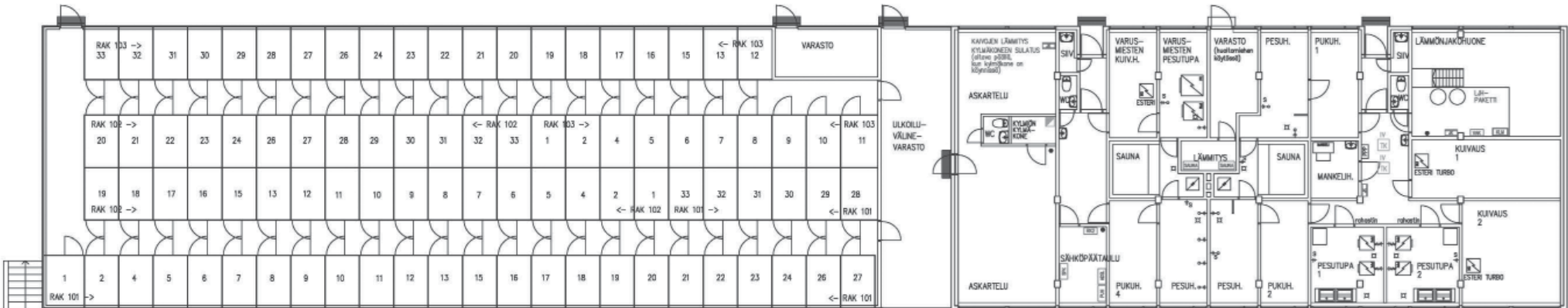
Huoltorakennus kerrostalojen edustalta nähtynä.

Alla rakennuksen eteläpääty ja tukimuuri.

Huoltorakennuksen pohjapiirros. Oikeassa päädyssä lämmönjakuhuone, pesutuvat ja kuivaushuoneet, keskempänä saunat puku- ja pesutiloineen sekä askartelutila ja ulkoiluvälinevarasto. Vasemmanpuoleinen osa rakennuksesta käsittää asuntojen varastokopit.

101-102 (103). Kerrostalot

Huom. Selvitys tehtiin asuinkerrostaloista 101 ja 102. Kerrostalo 103 on ollut tyhjillään ja lämmitettämättömänä vuodesta 2012. Se on valmistunut vuonna 1968.

Rakennuksen muita nimityksiä

Varuskunnankoto 1, 2 ja 3 (Kruunuasunnot Oy:n käyttämät nimet)

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1967, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen 1963, 1964

Rakennustapa ja tekniikka

Rakennuksissa on paikalla valettu, teräsbetoni-
nen sekarunko, jossa vaakarakenteet, porrashuoneiden ja huoneistojen väliset seinät sekä päätyseinät ovat betonia. Lisäksi pitkillä sivuilla kantavina pystyrakenteina on betonipilarit. Perusmuurit ja sokkelit ovat tehty lautamuottiin. Kevyet väliseinät ja sisäpuolen verhomuuraukset on tehty kahi-
tiilestä. Sisäportaot syöksyineen ja tasoineen ovat myös paikallavaletut. Asuntojen ja porrashuoneiden katto- ja seinäpinnat on tasoitettu ja maalattu. Lattia- ja askelmapinnat ovat porrashuoneissa mosaiikkibetonilaatoista, asuinhuoneissa on käytetty Finnflex-laattoja ja märkätiloissa 6-kulmaisia klinkkerilaattoja.

Julkisivuissa on pystylautaverhous, joka nykyisin on maalattu vihertäväksi. Ikkunat ja ulko-ovet ovat puurakenteiset. Julkisivupellityksistä ainakin ikkunapellit ovat kuparia.

Rakennuksissa on sisäpuolisella vedenpoistolla varustettu tasakatto, katteena bitumihuopa.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

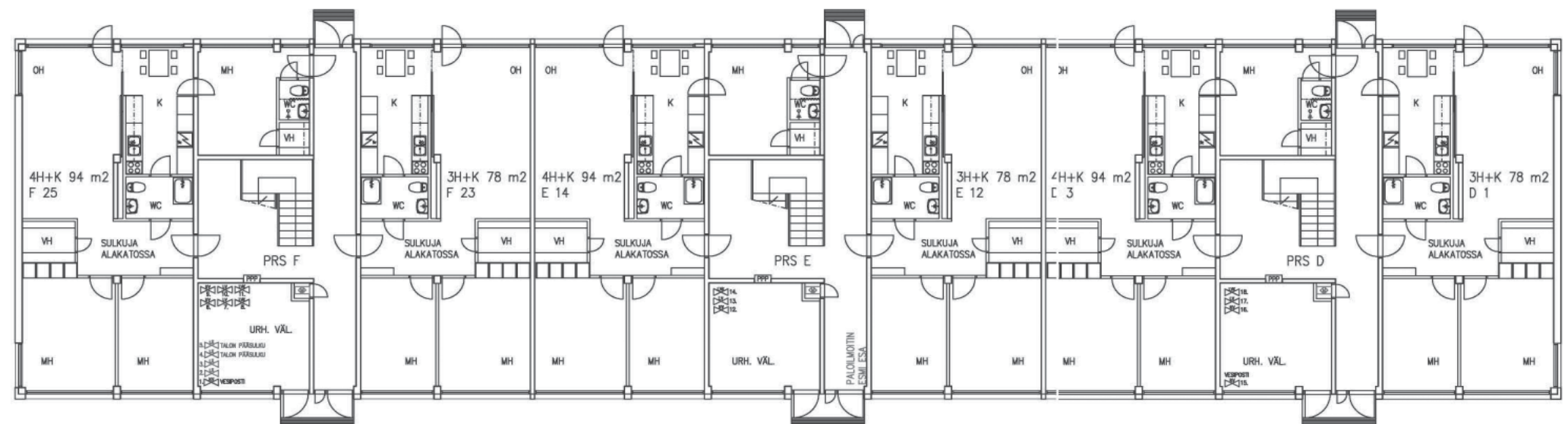
Rakennusten perusmuoto on pitkänomainen suorakaide. Kolmikerroksisten talojen alin kerros on pitkillä sivuilla noin metrin verran sisäänvedetty (runkosyvyys alakerrassa noin 14 m, ylemmissä noin 16 m). Sisäänveto keventää rakennusten ilmettä ja samalla muodostaa pienen suojaavan katoksen sisäänkäynneille. Talon etupuolella on ensimmäisessä kerroksessa kapea yläikkunanauha, joka antaa valoa urheiluvälinevarastoihin ja asuntojen makuuhuoneisiin, jotka on johdonmukaisesti sijoitettu tälle sivulle. Järven puoleisella sivulla on sisäänvedossa olohuoneilla ja keittiöillä samankokoiset suuret ikkunat kuin muissakin kerroksissa.

Kerrostalot ovat hahmoltaan pitkänomaisia, tasakattoisia suorakaiteita. Ensimmäisen kerroksen sisäänveto keventää rakennusten ilmettä. Julkisivujen lautaverhouksen väri on muutettu tumman ruskeasta vaalean vihertäväksi. Oikealla olevassa kuvassa rakennukset valmistuttuaan 1960-luvun lopulla.

Jokaisessa rakennuksessa on kolme porrashuonetta, joista ensimmäisessä kerroksessa on ovet sekä talon etu- että takapuolelle. Ensimmäisessä kerroksessa on jokaisessa portaassa samanlaiset, talon suurimmat asunnot (94 m² ja 78 m²).

Porrashuoneet on sijoitettu rungon keskelle siten, että ne saavat valoa kattolyhdyistä, jotka myös antavat omaleimaisuutta talojen ulkonäölle. Kattolyhtyjen ohella ovat porrashuoneissa merkittävänä yksilöllisenä piirteenä hoikista neliöteräsputkista tehdyt hilamaiset kaiteet. Ensimmäisessä kerroksessa porrashuoneet liittyvät läpi talon me-
neviin käytäviin, joista on ulko-ovet sekä raken-
nuksen etu- että takapuolelle.

Rakennuksissa on kolmen kokoisia huoneisto-
ja: ensimmäisessä kerroksessa on jokaisessa
portaassa yksi 4H+K 94 m² ja yksi 3H+K 78 m²
asunto, ylemmissä kerroksissa puolestaan on
neljä 2H+K 57 m² asuntoa kerrostasoa kohden.
Ensimmäisen kerroksen asuntojen järven puolei-
silla sivuilla olevista olohuoneista on ovet myös
suoraan ulos. Toisen ja kolmannen kerroksen
asunnoissa on pienet sisäänvedetyt parvekkeet.

Asuntopohjat ovat tiukasti mitoitettuja. Etenkin
keittiöissä näkyy tavoite optimoida tilankäyttö.
Yläkerrosten 57 m² huoneistoissa keittiöt ovat
lähinnä keittokomeroita, ja erikoisuutena on vie-
reisen makuuhuoneen erottaminen keittiöstä ko-
merokalusteiden muodostamalla seinällä. Suurim-
missakin huoneistoissa keittiöiden kalusteet ovat
niukat ja niissä on tila vain pienelle ruokapöydälle.
Alakerran suurimmissa, 94 m² huoneistoissa on
erikoisuutena makuuhuone, jolla on oma wc-suih-
kuhuone ja suora sisäänkäynti porraskäytävästä.

Alimman kerroksen julkisivua hallitsee valkoiseksi
maalattu, korkea betonisokkeli, jonka yläpuolella
sisääntulosivulla on yläikkunoiden nauha. Ikkuna-
nauha jatkuu visuaalisesti myös päädyissä rus-
keana pellityksenä. Ylempien kerrosten julkisivut
on verhottu pystylaudoituksella, jonka väri alun
perin oli tumman ruskea kuten muissakin kasar-
mialueen rakennuksissa.

Kerrostalot huoltorakennuksineen ja piha-aluei-
neen muodostavat huolellisesti suunnitellun koko-
naisuuden. Arkkitehtuurissa on yhtymäkohtia ka-
sarmialueen muihin rakennuksiin, kuten voimakas
horisontaalisuus, ikkunauhat, tasakatto sekä
julkisivumateriaalit ja -värit (alun perin tumman
ruskeiden puuverhousien kontrasti valkoiseen
sokkeliosaan).

Asuntojen pohjaratkaisuissa on havaittavissa
myös samoja piirteitä kuin Tuomo Suomalaisen
Kalettoman alueelle vuonna 1962 suunnittelemi-
sä rivitaloissa.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Ei tiedossa.

Käyttöhistorian pääkohdat

Rakennukset ovat toimineet koko historiansa ajan
asuinkäytössä. Normaalin vuokratäytännön lisäk-
si Puolustuslaitos on vuokrannut joitakin asuntoja
myös tilapäismajoitukseen.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennuksen kokonaishahmo ja sisätilojen huo-
nejako ovat säilyneet alkuperäisinä.

Merkittävimmät, parhaiten alkuperäisasussa säi-
lyneet sisätilat ovat porrashuoneet, joissa on mm.
alkuperäiset mosaiikkibetonipinnat ja kaideraken-
teet.

Joissakin asunnoissa on alkuperäisiä kalusteita
ja pintakerroksia (esim. valkoiset Finnflex-laatat,
märkätilojen lattiat).

Merkittävin ulkoasun muutos on lautaverhouksen
väriytyksen vaihtaminen tumman ruskeasta vaale-
an vihertäväksi.

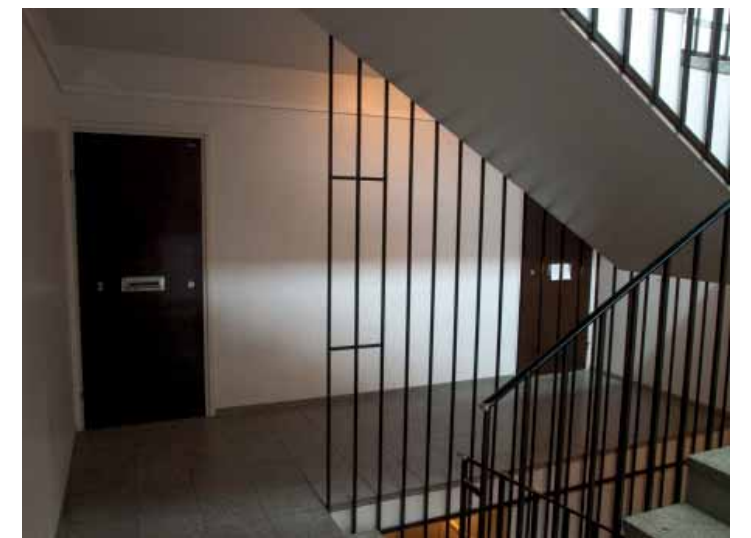
Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen
kokoelma

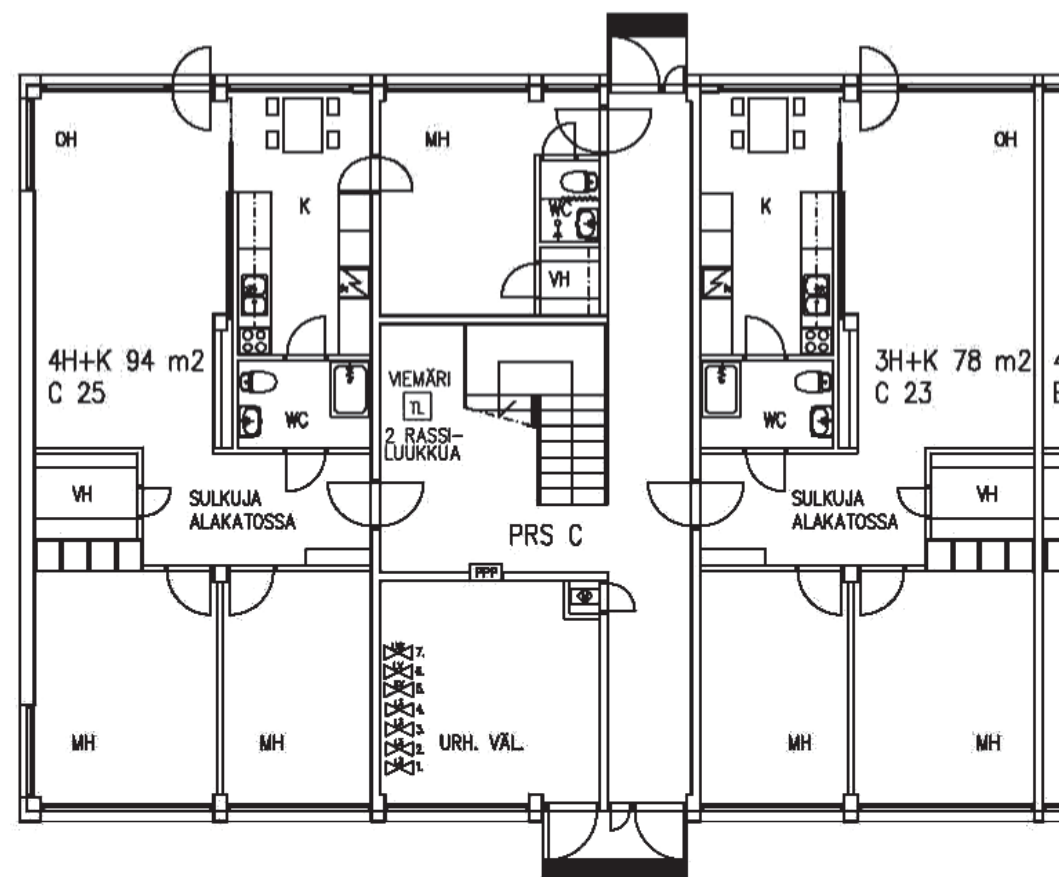
Kruunuasunnot Oy, paikannuspohjapiirrokset
(Arkkitehtistudio Kujala&Myllymäki Oy, 2005).

*Porrashuoneisiin tulee valoa kattolyh-
dyistä, jotka antavat myös omaleimai-
suutta talojen ulkonäölle. Yläkuvassa
kerrostaloryhmä pian talojen valmistu-
misen jälkeen.*

*Porrashuoneissa merkittävänä yk-
sityiskohtana on hoikista neliöteräs-
putkista tehdyt hilamaiset kaiteet ja
mosaiikkibetonilattiat.*

Ensimmäisen kerroksen suurimpien, 94 m² asuntojen pohjapiirros.

4 huonetta ja keittiön käsittävissä asunnossa on wc-kylpyhuone ja vaatehuone.

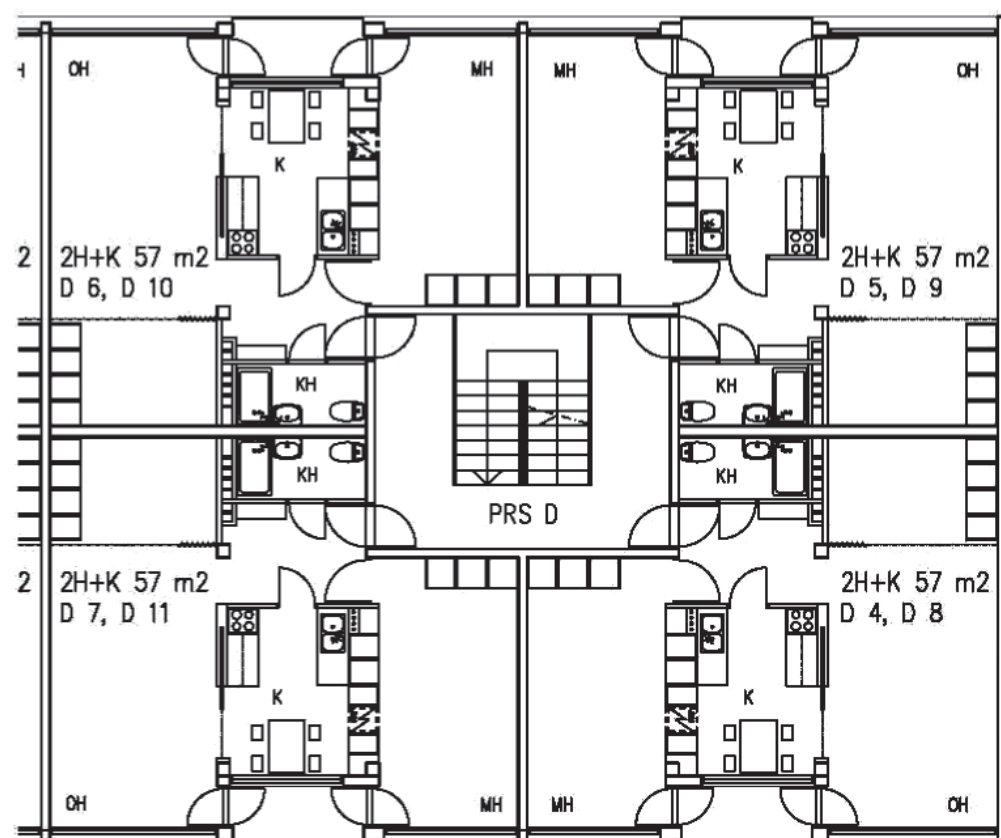
Tiukasti mitoitetussa keittiössä on pieni tila ruokapöydälle.

Asunnon erikoisuutena on makuuhuone, jolla on oma wc, vaatehuone ja ovi porraskäytävään. Siten huone soveltuu myös erikseen vuokrattavaksi.

Asuntojen tilat ovat säilyneet yleensä muuttumattomina. Joissakin asunnoissa on vielä alkuperäisiä kalusteitakin.

Asunnoille leimallista on lähes valkoinen lattiamateriaali (Finnflex-laatat). Seinät ja katot ovat esimerkkikuvien asunnossa valkoiset, mutta alunperin seinissä on saatettu käyttää voimakkaampiakin sävyjä.

Kerrostalojen 2. ja 3. kerrosten asunnot ovat kaikki samankokoisia (57 m²) ja pohjiltaan symmetrisiä.

Asunnoissa on hyvin pienet keittiöt. Tilansäästöön on myös pyritty erottamalla keittiö ja makuuhuone toisistaan vain kalusteiden muodostamalla seinällä.

Olohuoneessa huomiota kiinnittää makuualkovi, jolla tilaa on myös saatu säästämään.

Parvekkeelle on ovet sekä olohuoneesta ja makuuhuoneesta.

Porrashuone on sijoitettu keskelle ja se saa valonsa kattoikkunoista.

104. Vesistökalustovarasto

Rakennuksen muita nimityksiä

--

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1970, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1964, 1968.

Rakennustapa ja tekniikka

Kylmän varastorakennuksen kantavina rakenteina ovat betonipilarit ja liimapuupalkit. Rakennuksen pituussuunnassa pilareita sitovat toisiinsa molemmilla sivuilla olevat teräspalkit, joihin yhdistyvät kiskot koko rakennuksen mitalla liikkuvaa siltanosturia varten. Julkisivumateriaalina on pystysuuntainen, vihreäksi käsitelty lautaverhous. Vesikattona on hyvin loiva harjakatto, joka on päällystetty bitumihuovalla. Sisätilassa on betonilattia.

Rakennus on valmistunut kahdessa vaiheessa siten, että pohjoispää valmistui ensin, ja kolmasosa rakennuksesta myöhemmin.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Pitkänomainen varastorakennus on sijoitettu Pirttilahden rantaan tehdylle maapenkereelle siten, että rakennukseen on helppo siirtää rannasta pioneerien käyttämään vesikalustoa. Rakennuksen pitkällä sivuilla eli itä- ja länsiseinillä on suuret liukuovet, mikä mahdollistaa kaluston siirtämisen rannan ja varaston välillä ja vetokaluston ajon varaston läpi. Liukuovien yläpuolella on yhtenäiset ikkunarivit.

Muodoltaan yksinkertainen rakennus muodostaa yhdessä ympäristönsä (pengerretty ranta harjoitusaltaineen ja kenttineen) ja myöhemmin valmistuneen ponttonivaraston (ns. ABC-halli) kanssa kokonaisuuden, joka kertoo pioneerien koulutuksesta vesikaluston käyttöön.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Alun perin tummanruskeaksi käsitelty julkisivujen puuosat on maalattu myöhemmin vihreäksi.

Käyttöhistorian pääkohdat

Rakennus on toiminut vesistökalustovarastona koko historiansa ajan.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennus ympäristöineen on säilyttänyt alkuperäisen käyttönsä ja identiteettinsä.

Arkistotiedot

PhRakl, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

Vesikalustovarasto on muodoltaan ja rakenteeltaan yksinkertainen. Julkisivujen puuverhouksen väri oli alunperin tumman ruskea kuten muissakin alueen rakennuksissa.

Molemmin puolin rakennusta, sen pitkällä sivuilla on liukuovet.

Raskaiden tavaroiden siirtoa varten on koko rakennuksen pituudella hallinosturi, jonka kiskot yhdistyvät rakennusta pituussuunnassa sitoviin teräspalkkeihin. Palkki on tuettu betonipilarien kyljessä olevien olakkeiden varaan.

1970-luvulla otetussa kuvassa näkyy ajo-neuvorivi vesistökalustovaraston takana. Ns. ABC-halli rakennettiin kuvassa näkyvään metsikköön, vesistökalustovaraston taakse vuonna 1985.

108. Ponttonivarasto

Rakennuksen muita nimityksiä
ABC-halli

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1985, Timo ja Tuomo Suomalainen, 1983

Rakennustapa ja tekniikka

Ponttonivarasto koostuu kolmesta hallista, joita yhdistäviin osiin on sijoitettu ilmankuivaimien konehuoneet.

Varaston kantavina pystyrakenteina ovat paikallavaletut teräsbetonipilarit ja niitä yhdistävät teräsbetoniseinät. Seinät on valettu vanerimuotteihin. Toisella pitkällä seinällä on seinän korkuiset taitto-ovet pilariväleissä. Vesikattoa kannattavat esijännitetyt, teräsbetoniset elementtipalkit, joiden päällä on teräsbetoniset ontelolaatat ja katteena bitumihuopa. Hallien lattiat ovat imubetonia.

Halleissa on hyvin loiva bitumihuovalla katettu harjakatto. Sisääntulosivulla katto on tehty ulokeelliseksi suojaamaan ovia.

Julkisivumateriaalina on päädyissä ja välisisäsa tumman ruskeaksi käsitelty pystysuuntainen lautaverhous. Hallien takasivun betonipinnat ja julkisivuissa näkyvät muut betoniosat on jätetty betonipinnalle. Halliin aukeavissa taitto-ovissa on tumman vihreäksi käsitelty vaakasuuntainen mäntypaneeli, matalat ikkunat ja potkupelti oven alaosassa.

Hallit ovat kylmähalleja, mutta niissä on kuivausjärjestelmä. Myöhemmin halleihin on asennettu pakokaasunpoistojärjestelmä.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Ponttonivarasto on kolmesta erillisestä hallista koostuva rakennus. Hallit A ja B ovat samankokoiset keskenään (1 200 m²), halli C on hieman A:ta ja B:tä pienempi (960 m²). Kukin halli on pääosin avointa tilaa, joitain verkkoseiniä lukuun ottamatta. Hallit rakennettiin Neuvostoliitosta 1970-luvulla hankitun ponttonikaluston mittojen mukaan.

Pitkä kolmiosisainen hallirakennus on sijoitettu vesikalustovaraston takana olevan kentän rinteeseen puoleiseen laitaan siten, että vesikalustovaraston ja hallien väliin jää asfaltoitu kenttä kaluston siirtoa ja käsittelyä varten. Vesikaluston siirtoon käytetyt ajoneuvot on voitu ajaa rannassa olevan hallin läpi ponttonivarastoon.

Pitkää rakennusta jäsentää keskimmäisen haliosan ulosveto muiden linjasta. Sisääntulosivulla oleva pitkä räystäs näkyviin jätettyine betonipalkkipäineen antaa osaltaan ilmettä muutoin yksinkertaiselle rakennukselle.

Rakennus muodostaa yhdessä ympäristönsä ja aiemmin valmistuneen vesikalustovaraston kanssa kokonaisuuden, joka kertoo pioneerien koulutuksesta vesikaluston käyttöön.

Peruskorjaus- ja muutostvaiheet

Rakennukseen ei ole tehty merkittäviä muutoksia.

Käyttöhistorian pääkohdat

Ponttonivarasto on toiminut ponttoniajoneuvojen ja ponttonien varastointitilana koko historiansa ajan.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Ponttonivarasto on säilyttänyt alkuperäisen identiteettinsä hyvin.

Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

Ponttonivarasto eli ns. ABC-halli sen ja vesikalustovaraston välissä olevan kentän puolelta. Parisataametristä rakennusta rytmittävät keskimmäisen osan ulosveto muiden rintamasta ja osien välissä ovat poukammat, joihin on sijoitettu ilmakeivaimien konehuoneet (kuva alla).

Hallien kattorakenteet ovat aiemmista vastaavista rakennuksista poiketen kokonaan betonia: esijännitetyt betonipalkit kannattavat vesikatteen alusrakenteena olevia ontelolaattoja.

110. Piharakennus

Rakennuksen muita nimityksiä

Huoltorakennus

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1974, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1965 (luonnos),

Rakennustapa ja tekniikka

Yksikerroksisen rakennuksen perustukset, alapohja, kantavat pilarit ja palkit sekä osin myös yläpohja ovat paikallavalettua teräsbetonia. Kevyet väliseinät ja sisäpuolen verhomuuraukset on tehty kahitiilestä. Erillisen, muuntamona aiemmin toimineen siiven kantavat rakenteet ja julkisivut ovat kokonaan betonia.

Julkisivuissa päädyt ja pitkillä sivuilla seinien alaosat ikkunanauhoihin saakka on muurattu kahitiilestä. Ikkunanauhojen yläpuolella on vaakasuora paneeliverhouk. Ikkunat ja ulko-ovet ovat puurakenteiset. Huoltorakennuksessa on sisäpuolisella vedenpoistolla varustettu tasakatto, katteena bitumihuopa. Lämpökeskusosassa on tasakatto, jolta vedenpoisto on ulosheittäjillä.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Pitkän suorakaiteen muotoinen rakennus on sijoitettu rivitaloihin nähden poikittain niiden lounaispuolelle. Rakennuksen luoteispäädyssä on siipiosana jätekatos ja muuntamo.

Piharakennuksessa on rivitaloasukkaiden käyttöön tarkoitettut pesula- ja pyykinkuivaustilat, sauna- ja pesutilat, askartelutilat sekä huoneistokohtaiset varastot ja lämmönjakuhuone.

Arkkitehtuuriltaan pelkistetty, vaatimaton piharakennus on osa rivitaloalueen kokonaisuutta. Yhtymäkohtia kasarmialueen muihin, 1970-luvulla toteutettuihin rakennuksiin ovat voimakas horisontaalisuus, ikkunanauhat, tasakatto sekä julkisivumateriaalit ja -värit. Muuntamon tasakaton räystäässä on samanlainen betoninen ulosheittäjä kuin vuonna 1973 valmistuneen Elokuvaluokan katososassa.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Ei tiedossa.

Käyttöhistorian pääkohdat

Rakennus on toiminut koko historiansa ajan rivitalojen huolto- ja varastokäytössä.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennuksen kokonaishahmo ja sisätilojen huonejako ovat säilyneet alkuperäisinä.

Arkistotiedot

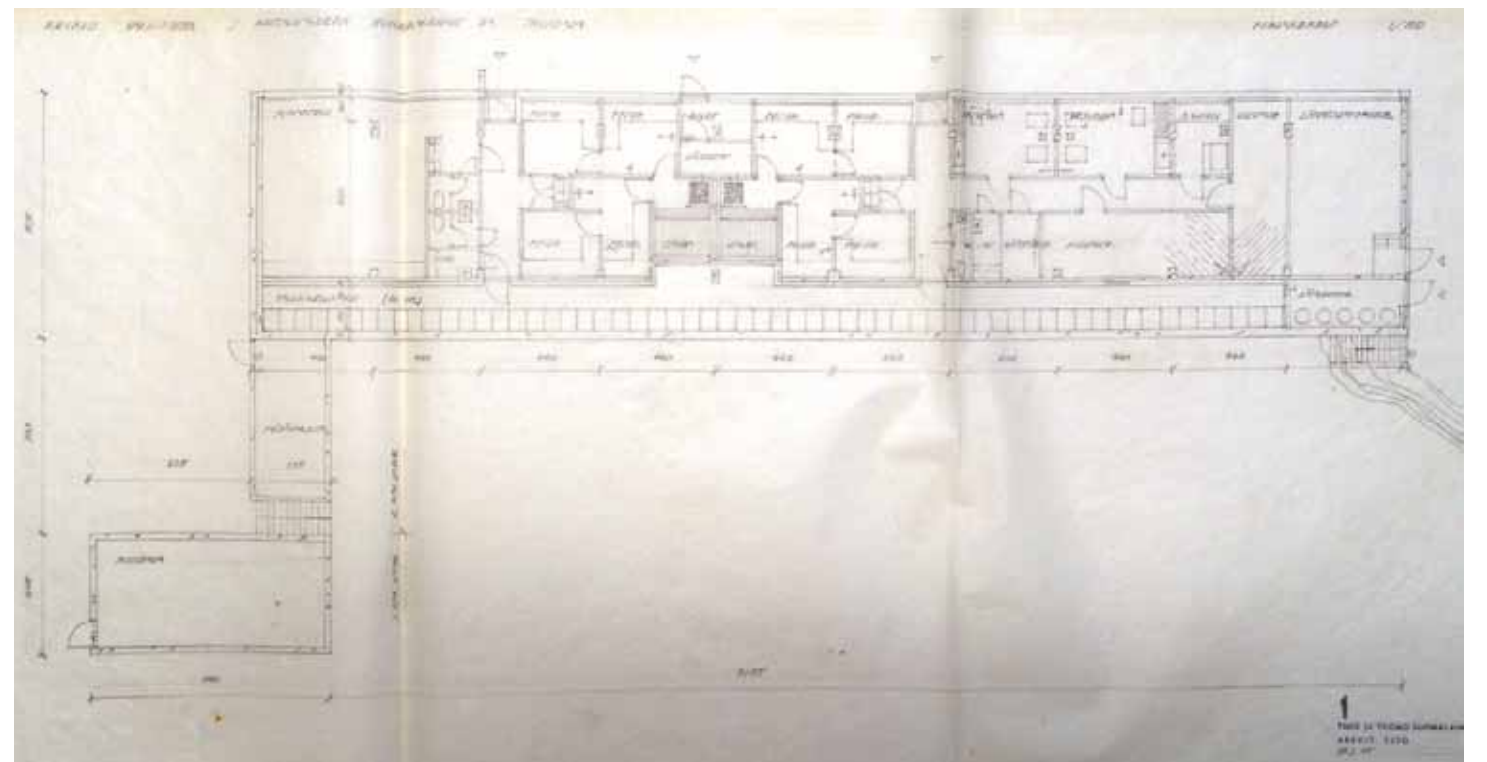
PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

Kruunuasunnot Oy, paikannuspohjapiirrokset (Arkkitehtistudio Kujala&Myllymäki Oy, 2005)

Huoltorakennuksen kahitiilipäädyt ja muuntamon betoniseinät antavat rakennukselle kubistista hahmoa.

Muuntamon katolle Suomalaiset ovat piirtäneet samanlaiset vedenheittäjät kuin Elokuvaluokan katoksen pohjoisivallalla on.

Rivitalojen piharakennuksen alkuperäinen pohjapiirros. Oikeanpuoleisessa päädyssä lämmönjakuhuone, siitä seuraavina pesutuvat ja kuivaushuoneet, keskellä rakennusta sauna-, pesu- ja pukutilat. Vasemmassa päädyssä askarteluhuone. Rakennuksen takasivulla on pitkä käytävä, jonka varressa ovat asuntojen talouskellarit. Siipiosassa on pyörävarasto ja siiven päätteenä muuntamo.

112-113. Rivitalot

Rakennuksen muita nimityksiä

Varuskunnanpiha 12-13 (Kruunuasunnot Oy:n käyttämät nimet)

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1974, 1975, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo
Suomalainen 1972, 1973, 1974

Rakennustapa ja tekniikka

Perusmuurit ja sokkelit ovat lautamuottiin valettua betonia. Alapohjana on maanvarainen, lämmön-eristetty betonilaatta. Kantavina pystyrakenteina toimivat kahitiiliseinät. Päädyissä ja asuntojen välisinä seininä on kaksinkertaiset, lämmön- ja ääneneristetyt tiilimuuraukset. Asuntojen sisäiset väliseinät ovat ½ kiven tiiliseiniä. Kattorakenteet ovat puuta, katteena bitumihuopa. Rakennuksissa on sisäpuolisella vedenpoistolla varustettu tasakatto, katteena bitumihuopa. Sisäänkäyntien katokset ja erilliset varastot ovat puurakenteisia.

Päädyt ja asuntojen välisten seinien kohdalla olevat muurit ovat kahitiiltä. Pitkillä sivuilla on ikkunoiden yläpuolella ruskeaksi maalattu vaakapanelointi, ikkunakentissä on kapeampaa vaakarimointusta. Ikkunat ja ulko-ovet ovat puurakenteiset.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Rakennusten perusmuoto on pitkänomainen suorakaide, jota jäsentävät sisääntulopuolella katokset ja varastokopit. Oleskelupihojen puolella asuntojen väliset muurit rytmittävät julkisivuja, samoin ulko-ovien kohdalla olevat katokset.

Rakennuksissa on kolmen kokoisia huoneistoja: molemmissa on järvenpuoleisessa päässä suuri 5H+K 117 m² asunto ja siitä seuraavina kaksi 4H+K 94 m² asuntoa. Piharakennuksen puoleisessa päässä on kolme 3H+K 71 m² asuntoa. Kaikista asunnoista on ovet sekä etupuolelle että oleskelupihoille.

Asuntopohjat ovat tiukasti mitoitettuja. Etenkin keittiöissä näkyy tavoite optimoida tilankäyttö. Kaikissa asunnoissa keittiöt ovat saman kokoisia ja varustukseltaan samanlaisia. Suurimmissa, 94 m² ja 117 m² huoneistoissa on sisääntuloseinällä kylpyhuone ja erillinen wc, pienimmissä asunnoissa yksi keskelle runkoa sijoitettu kylpyhuone.

Rivitalot piharakennuksineen ja piha-alueineen muodostavat oman kokonaisuutensa. Arkkitehtuurissa on yhtymäkohtia kasarmialueen muihin rakennuksiin, kuten voimakas horisontaalisuus, ikkunanauhat, tasakatto sekä julkisivumateriaalit ja -värit.

Peruskorjaus- ja muutostvaiheet

Ei tiedossa.

Käyttöhistorian pääkohdat

Rakennukset ovat toimineet koko historiansa ajan asuinkäytössä.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennusten kokonaishahmo ja sisätilojen hujajako ovat säilyneet alkuperäisinä.

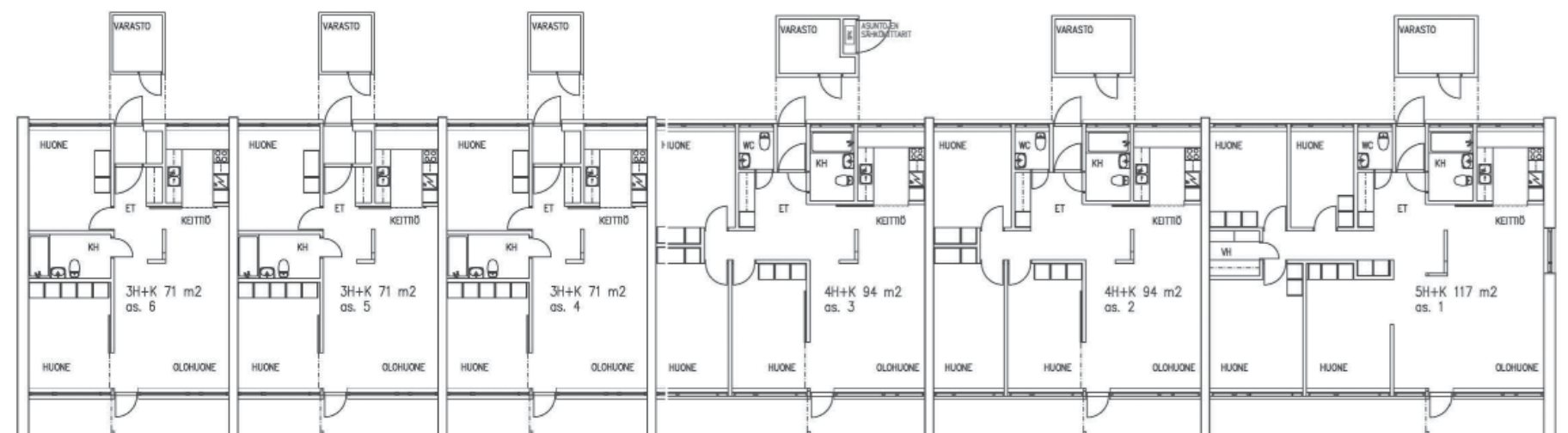
Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

Kruunuasunnot Oy, paikannuspohjapiirrokset (Arkkitehtistudio Kujala&Myllymäki Oy, 2005)

Rivitalot ovat 1960-70-lukujen tapaan ilmeeltään hyvin matalia. Rakennukset on perustettu maanvaraisille betonilaatoille lähes ympäröivien maanpintojen tasoon. Pieni kerrokorkeus ja tasakatot vaikuttavat osaltaan rakennusten hahmoon.

Rivitalojen tyypillinen "kampaviineripohja". Muutoin suoraa rakennusrunkoa rytmittävät sisääntulopuolella varastokopit ja oleskelupihojen sivulla seinämuurien jatkokset katoksineen.

Suurimmat, 117 m² asunnot sijaitsevat lähinnä järveä. Niistä seuraavina on kaksi 94 m²:n asuntoa ja toisessa päässä kaksi 71 m² asuntoa.

120. Kerho

Rakennuksen muita nimityksiä
Viikinhovi

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1987, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1983-87, 1990.

Rakennustapa ja tekniikka

Rakennuksen kantavat pystyrakenteet ja alapohjat ovat paikalla valettua betonia. Väli- ja yläpohjana on osin ontelolaatat, osin laatat ovat paikalla valettuja. Salin kattoa kannattavat liimapuupalkit, joiden päälle vesikatto on tehty puurakenteisena. Myös vesikattopinnan yläpuolelle nousevien valokuilujen kantavat rakenteet ovat puuta. Rakennuksessa on sisäpuolisella vedenpoistolla varustettu bitumikatto.

Sokkelit ja muurit ovat lautamuottipintaista betonivalua. Julkisivuverhouksena vaihtelee kalkkiahiekkatiilimuuraus ja vaakalautavuoraus. Julkisivujen listapellitykset ovat tummanruskeaa muovipintaista peltiä.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Viikinhoviksi nimetyssä rakennuksessa on kaksi kerrosta. Ensimmäisessä kerroksessa on keittiö, ravintolasali, baari, kaksi saunaa pukuhuoneineen ja wc-tilat. Toisessa kerroksessa on sisääntuloaula, majoitushuoneita, kerhohuoneita sekä varastoja ja wc-tiloja.

Kerhorakennus poikkeaa muista varuskunnan rakennuksista etenkin pohjakaavansa osalta. Kerhorakennuksen päätilana on monimuotoinen suuri sali, jonka kahdelle sivulle muut tilat järjestäytyvät kahteen siipeen. Sisäänkäynti rakennukseen on toisen kerroksen tasolla olevan katoksen alta. Salista, joka ulottuu molempien kerrosten läpi, on pääsy alatasolla rannan puolella olevalle katetulle terassille. Sali saa ylävaloa keskellä rakennusten olevasta suuresta kattolyhdystä.

Julkisivumateriaalit ovat periaatteessa samat kuin muualla varuskunnassa: valkoinen kalkkiahiekkatiili ja tumma lautavuoraus sillä erotuksella, että lautavuoraus on vaakasuuntainen ja sen värisävy tumman vihreä.

Rakennuksen monimuotoinen pohjakaava heijastuu julkisivuihin antaen rakennukselle muista varuskunnan rakennuksista poikkeavan ilmeen. Erityisenä piirteenä ovat pääsisäänkäynnin ja alatasen terassin pyöreiden puupilarien tukemat katokset.

Rakennuksen epäsymmetrisissä, kubistisissa muodoissa on havaittavissa samoja piirteitä kuin Timo ja Tuomo Suomalaisen suunnittelemissa Espoonlahden kirkossa ja Hotelli Mesikämmenessä. Myös luonnonvalon tuonnissa salitilaan kattolyhtyjien avulla on yhtymäkohtia näihin.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Vuonna 1990 naulakkotila on uusittu. Seinänaulakot on poistettu ja tilaan on sijoitettu pyörälliset lattianaulakot. Tilan pintoja on samalla uusittu ja tilaan on sijoitettu uusia huonekaluja.

Syksyllä 2014 on uusi omistaja teettänyt rakennuksia joitakin muutoksia, joista näkyvimpiä on sisääntulokatoksen puurakenteiden maalaaminen valkoiseksi.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Koko rakennus on toteutettu huolellisten ja tarkkojen suunnitelmien mukaan. Rakennus on säilynyt hyvin rakentamisajankohtansa asussa. Huonejako on ilmeisen alkuperäinen (piirustusten mukaan ainoastaan naulakkotilaan on 1990 tehty muutos). Rakennuksen käyttötarkoituksesta johtuen suunnittelu on yksityiskohtaisempaa kuin useimmissa alueen aiemmissa rakennuksissa. Detaljointi etenkin sisätiloissa on harkitun pikkutarkkaa ja materiaalit laadukkaita.

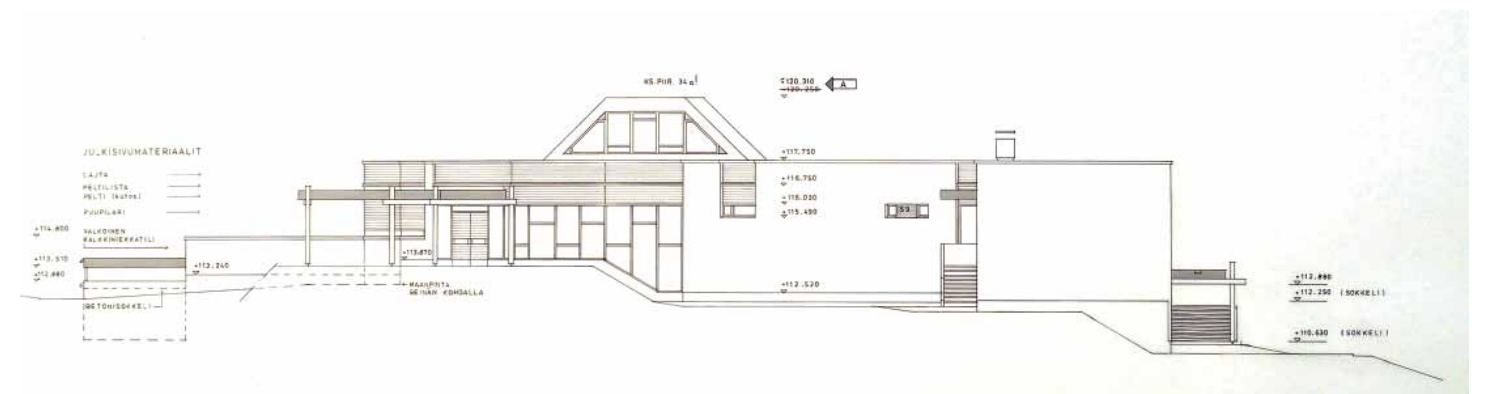
Sisätiloista mielenkiintoisin on sali, jonka tilajärjestely kiinnittää huomiota (jäsenneitävissä paljeovin). Saliin liittyviä huomionarvoisia seikkoja ovat myös baari kalusteineen ja takka.

Arkistotiedot

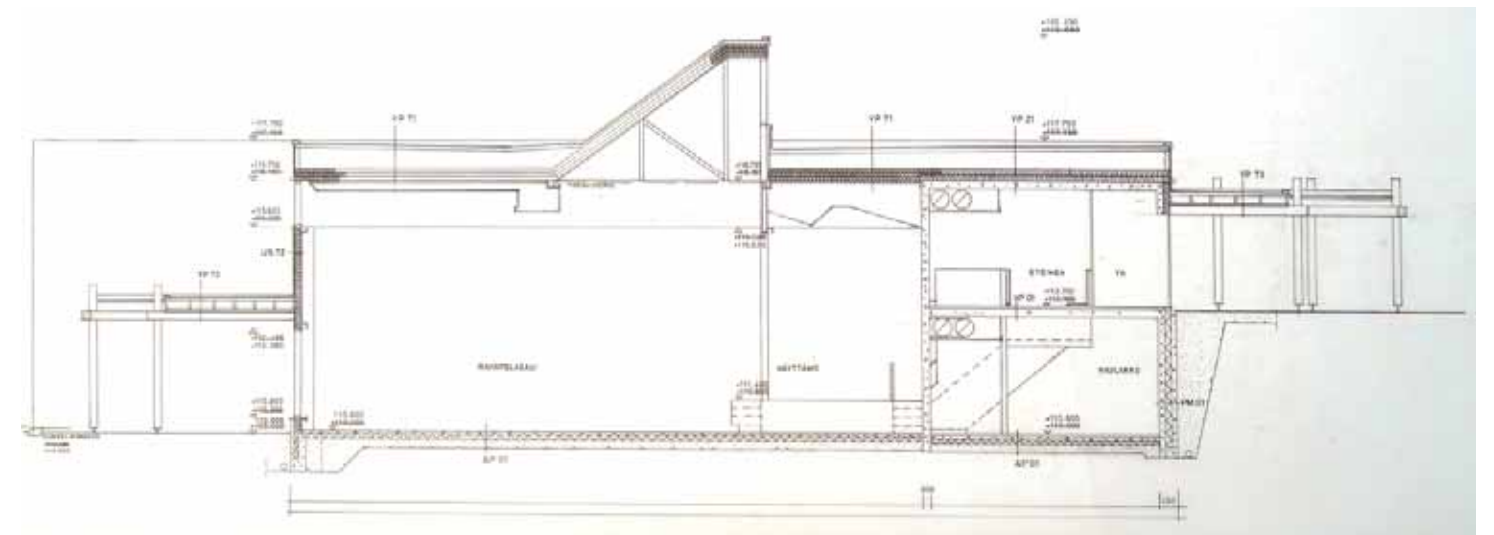
PhRaKI, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

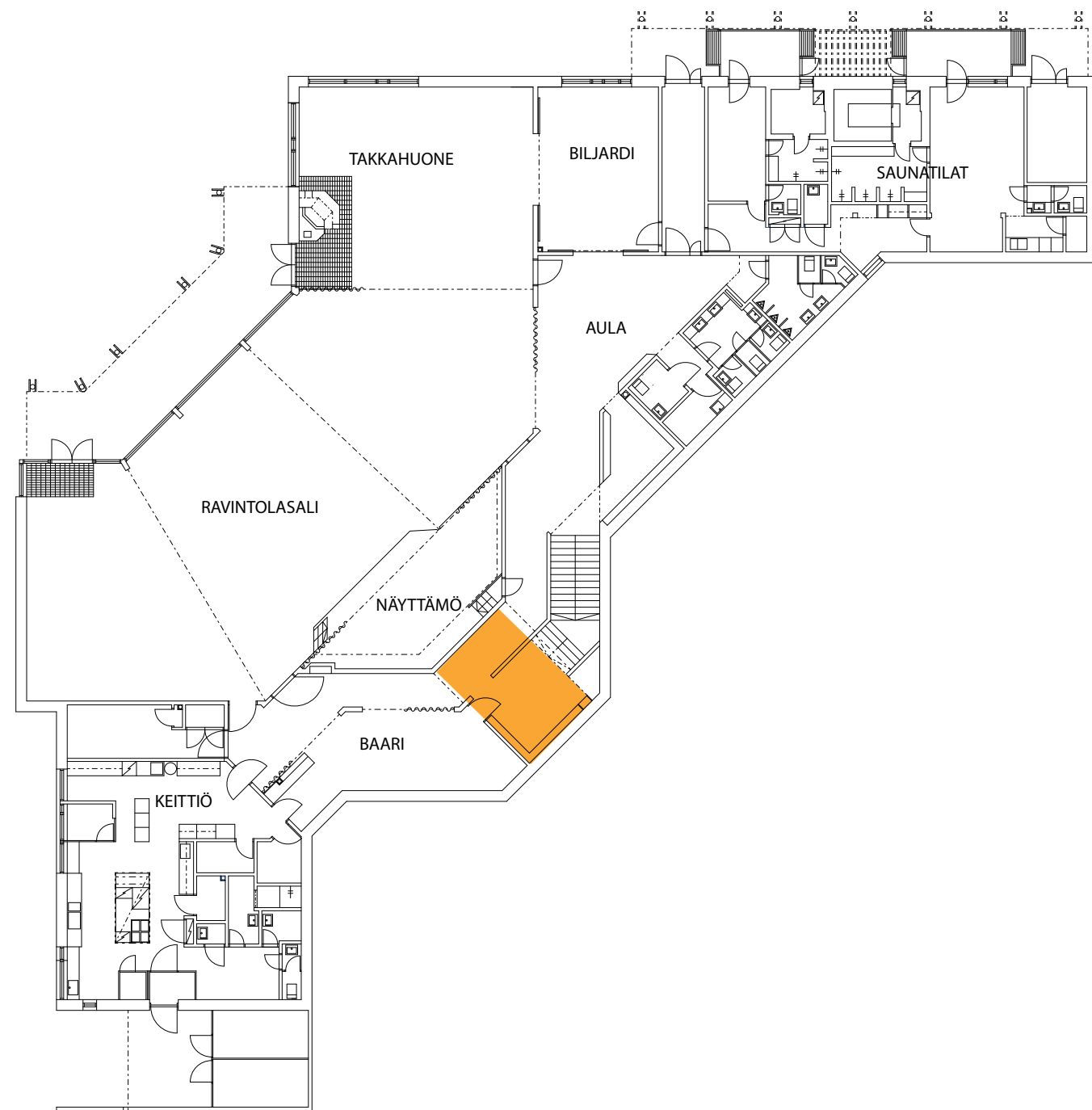
Viikinhovin pääsisäänkäynti syyskuun lopussa 2014, jolloin rakennus oli siirtynyt jo hotelliyrittäjän omistukseen. Alun perin sisääntulokatoksen puurakenteet oli käsitelty samalla tavalla tummiksi kuin muutkin puurakenteet.

Kerhon eli Viikinhovin alkuperäinen julkisivupiirustus (lounaissivu). Rakennuksen tilat porrastuvat kahteen tasoon: pääsisäänkäynti on ylätasolle, sali aputiloineen alatasolla.

Viikinhovin suureen saliin tulee luonnonvaloa kattolyhdyn kautta. Kattolyhdyt ovat aihe, jota Timo ja Tuomo Suomalainen käyttivät mielellään julkisissa rakennuksissa.

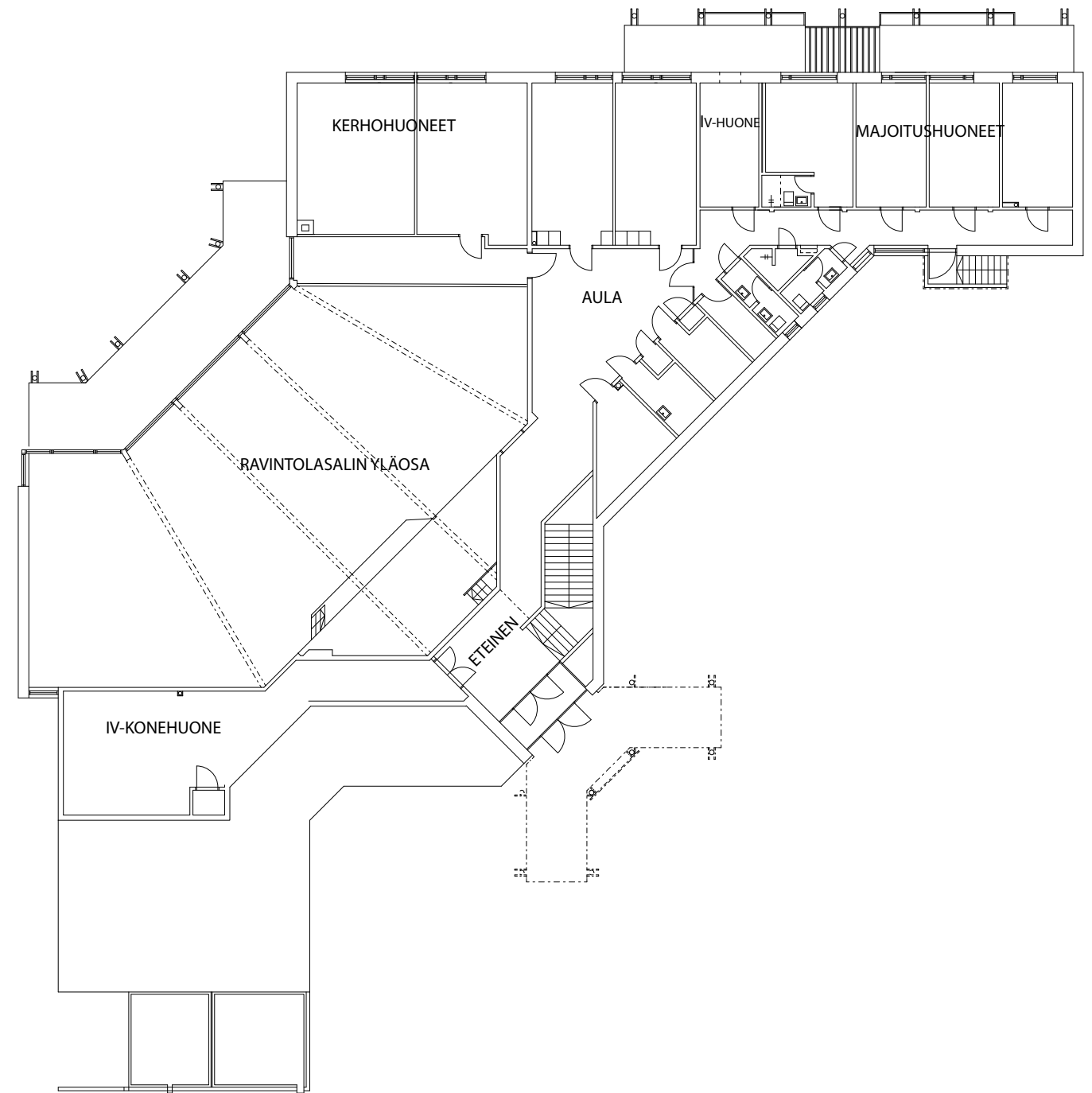

0 5 10 20 30 m

Kerhon ensimmäisen kerroksen nykytilapiirros, johon on oranssilla värillä merkitty muutos-alue. Ainoa tila, johon muutoksia on tehty, on eteishuone.

Kuvassa yläreunassa oikealla lämmönjakuhuone ja siitä vasemmalle kaksi eri kokoista saunasastoa. Seuraavana olevan sisätiloista ulos johtavan käytävän vieressä on biljardihuone ja sen vieressä takahuone, joka yhdistyy suureen salitilaan. Salin viistolla sivulla on näyttämö, sen takana baari ja naulakot.

Keittiötilat ovat kuvan alareunan siivessä. Porras yläkertaan nousee kolmiomaisesta aulasta, johon liittyvät myös yleisön wc-tilat.

0 5 10 20 30 m

Kerhon toinen kerros. Pääsisäänkäynnistä tullaan aulaan, josta johtaa porras alas ja pääsee kuvan yläreunassa näkyviin tiloihin: oikeanpuoleisessa päädyssä on neljä majoitushuonetta, niistä seuraavana IV-konehuone, josta eteenpäin on neljän kerhohuoneen rivi. Piirustuksen keskiosassa on salin yläosaa, alareunan siivessä on toinen IV-konehuone.

Kerhon päätila, alakerran suuri sali. Sali saa valoa järvenpuolen ikkunoiden ohella rakennuksen keskiosassa olevasta kattolyhdystä, joka samalla lisää sisätilan monimuotoisuutta.

Salin seinällä oleva reliefi (Veikko Koskinen).

Alakerran aulatila, vasemmalla naulakot, oikealla paljeovella suljettava aukko saliin. Alla aulan värimaailmaa ja suuria, paneloituja ovia.

Salin näyttämö kerhohuoneitten parvelta nähtynä.

Uuden hotelliyrityksen syksyllä 2014 tekemiä muutoksia: baarin tummat puuosat on maalattu valkoisiksi.

Sisätilojen detaljointi on tarkkaa ja laadukkailla materiaaleilla toteutettua.

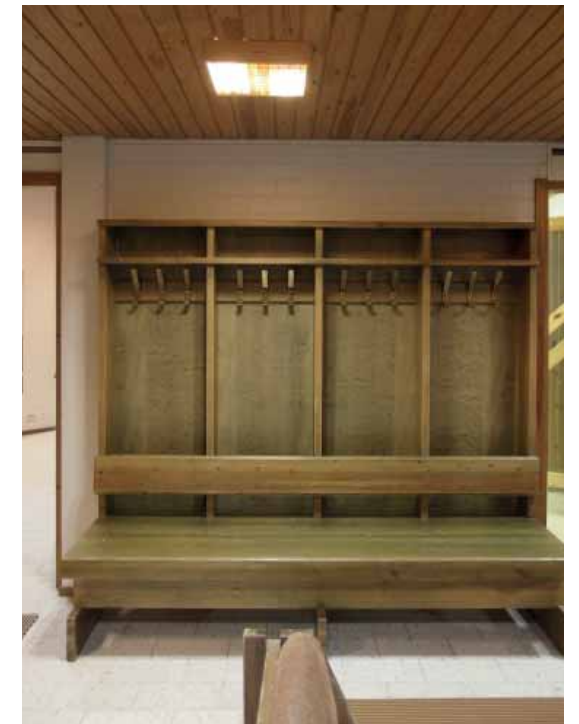
Rakennuksen sisääntuloaula ja alakertaan johtava porras suurine ikkunoineen.

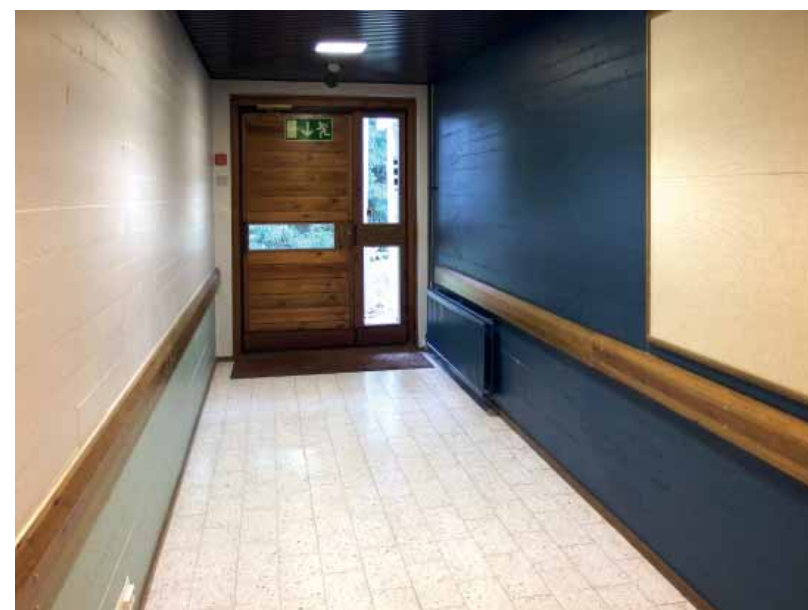
Kerhon laitoskeittiö.

Sisätilojen suunnittelu on yksityiskohtaista ja huolellista.

Sisäväriyksissä toistuu tumma sininen ja vihreä yhdistettynä puupintaisiin detaljeihin.

200. Kasarmi 1 ja 201. Kasarmi 2

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
Kasarmi 1 1967, Kasarmi 2 1973, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1964-66, 1968, 1971-74, 1977, 1985, 1991-92.

Rakennustapa ja tekniikka

Paikalla valettu betonirunko. Julkisivujen sokkeliosat ja sisäänkäyntikatokset lautamuottiin valettua betonia. Muutoin julkisivuja leimaavat puuverhouksen kanssa vuorottelevat ikkunanauhojen lasipinnat.

Osan 1 pohjoispääty verhottu kalkkihiekkatiilillä. Kasarmin 1 ja 2 liitoskohdassa on kahitiilinen palomuri, joka erottuu julkisivuissakin (alunperin Kasarmin 1 päätyseinä). Rakennuksissa on tasakatto sisäpuolisella vedenpoistolla, katteena bitumihuopa.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Kasarmirakennukset 1 ja 2 muodostavat yhden suuren, U-kirjaimen muotoisen rakennuksen. Kasarmi 1 valmistui vuonna 1967 ja osa 2 valmistui vuonna 1973. Kasarmiin 1 kuuluu rakennuksen länsisiipi ja suurin osa kahta kasarmisiipiä yhdistävästä keskiosasta. Rakennuksen itäsiipenä on Kasarmi 2, jonka pohjoispäädyssä puolestaan on myöhemmin rakennettu poliklinikkaosa.

U:n muotoinen kasarmirakennus sijoittuu laakealle kumpareelle sillä tavoin, että sisäpihan puolelta kellarikerros jää maanpinnan alapuolelle, mutta eteläsivulla maanpinta on kellarikerroksen tasolla, mikä mahdollistaa käynnin varastoihin. Eteläsvulta rakennuksen alitse on ulkoportaat sisäpihan puolelle.

Kasarmirakennus on yleisilmeeltään vertikaalinen, matala ja ”mustavalkoinen”. Rakennuksen suuren koon (länsisiiven pituus on 126 m ja eteläsivun 136 m) takia kaksikerroksiset siivet vaikuttavat etenkin sisäpihalta katsottuina matalilta. Parhaiten rakennuksen massiivisuus näkyy etelä- ja itäisivuilla, jossa julkisivu on kellarikerroksen takia kolmikerroksinen.

”Mustavalkoisen” ilmeen rakennukselle antavat tumman ruskeiksi käsitellyt puuosat ja räystäspellytykset, joiden vastaparina ovat valkoiseksi maalatut betoniosat ja vaaleana peilaavat ikkunoiden suuret lasipinnat.

Arkkitehtoninen ratkaisu perustuu ns. rasterijulkisivuun, joka oli yleinen aihe 1950-60-lukujen modernismissa. Rasteri muodostuu selkeistä vaakalinjoista eli yhtenäisistä ikkunanauhoista ja niitä vaakasuunnassa jäsentävistä tummista puuverhouksaistoista sekä ikkunaväleissä olevista pystysuuntaisista puisista ruoteista. Nämä antavat muutoin voimakkaan horisontaalisille julkisivuille vertikaalista rytmiä ja syvyyttä. Ikkunoissa puolestaan vuorottelevat kahteen ja kolmeen ruutuun jaetut puitteet.

Muutoin melko samanlaisina toistuvia pitkien sivujen julkisivuja rytmittävät sisäpihan puolella betoniset sisäänkäyntikatokset. Betoninen sokkelikaista vaaleine pellityksineen ulkonee merkillepantavasti muusta julkisivupinnasta ja muodostaa siten rakennukselle myös esteettisesti jalustan. Vastaava sokkelin ulkonema on nähtävissä myös Kasarmin 2 itäisivulla. Eteläsivulla tämä jatkuu ulokkeelle tehtynä betonipalkkina, joka muodostaa koko rakennuksen pituisen katostilan kellarin ovien eteen.

Itä- ja länsisiivissä ikkunarivistöt ovat kahdessa kerroksessa. Näitä yhdistävässä keskiosassa korkea ikkunarivistö kulkee kasarminpihan puolella vain toisessa kerroksessa. Ensimmäisessä kerroksen huoneisiin valoa antaa matala yläikkunanauha.

Alapihan puolelta nähtynä kasarmirakennuksen koko tulee parhaiten esille. Rakennuksen eteläfasadin pituus on noin 135 metriä.

Rakennus sisäpihan puolelta, vasemmalla eteläsiipeä, taustalla länsisiipi.

Rakennuksen eteläsivua 1970-luvulla. Julkisivussa näkyvä valkoinen pystyosa on ensimmäisen ja toisen rakennusvaiheen saumakohta.

Kasarmin sokkeli ja muut näkyvät betoniosat julkisivuissa sekä sisäänkäyntikatoksien rakenteet ovat valkeaksi maalattua, lautamuottipintaista betonia. Kasarmin 1 pohjoispäädyssä on vaalea kalkkihiekkatiiliverhous.

Sisätiloiltaan kasarmi järjestäytyy pitkien keskikäytävien molemmin puolin sijoittuviin tupiin, luokkiin, toimisto- ja varastotiloihin. Miestötuvat ovat 48 m² suuria, ja niissä kussakin on tilat kymmenelle varusmiehelle. Pesu- ja wc-tilat sekä kivaushuoneet sijoittuvat sisäpihan puolelle. Majoitussiipien käytävillä on päivystäjän tiskit, joiden takana sijaitsevat päällystön työhuoneet. Majoitussiipiä yhdistävään osaan sijoittuvat luokka- ja toimistotilat. Kellarikerros on varattu varasto- ja teknisille tiloille.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Alun perin U-muotoisen rakennuksen itä- ja länsisiivet oli varattu pääosin miehistötuville ja luokkatilat, asekasittelytilat ja varastot sijoittuivat keskiosaan. Kellarikerroksessa oli varastointitilat pyörille ja suksille sekä ns. sulutushalli. Osa kellarikerroksen varastotiloista oli alun perin maalattialla.

Vuonna 1985 osa keskiosan tuvista muutettiin toimistoiksi lisäämällä väliseiniä ja ovia. Lämmöneristystä parannettiin samalla.

Tupia saneerattiin vuonna 1992. Finnflex -latti-anpäällysteet vaihdettiin akrylibetoniksi, alkuperäiset kalusteet korvattiin uusilla. Joitain wc-tiloja uusittiin. Samalla tehtiin tilankäyttömuutoksia. Bitumikate uusittiin 1990-luvulla.

Parhaiten alkuperäisessä käytössään on Kasarmi 1:n pitkä majoitussiipi, jossa suurin osa huoneista oli kesällä 2014 edelleen miehistötupina. Varsinkin majoitusiipiä yhdistävän keskiosan ensimmäisen kerroksen huoneissa on tehty tilankäyttömuutoksia. Alun perin suuria varastotiloja ja halleja on muutettu sittemmin tuviksi ja toimistoiksi. Länsisiiven ensimmäisen kerroksen kaikki tuvat on myöhemmin muutettu toimistohuoneiksi, osittain myös toisen kerroksen tuvat.

Kasarmi 2:n pohjoispäästä on lohkaistu tilaa päädyssä sijaitsevalle poliklinikalle: ensimmäisestä kerroksesta kaksi tupaa ja toisesta kerroksesta neljä tupaa.

Rakennuksen ilmanvaihto on muutettu syrjäyttäväksi. Länsi- ja eteläsiipien vesikatoille on lisätty ilmastointikonehuoneet.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennuksen julkisivut ovat säilyneet lähes muuttoksitta. Vesikatoille myöhemmin rakennetut IV-konehuoneet vaikuttavat jonkin verran rakennuksen yleisilmeeseen.

Sisätilat osin lähes alkuperäiset (jopa kalustus pääosin alkuperäistä) muutoin lähinnä pintamateriaalien uusimista ja LVIS-tekniikan parannuksia. Keskiosassa tehty suurempia muutoksia

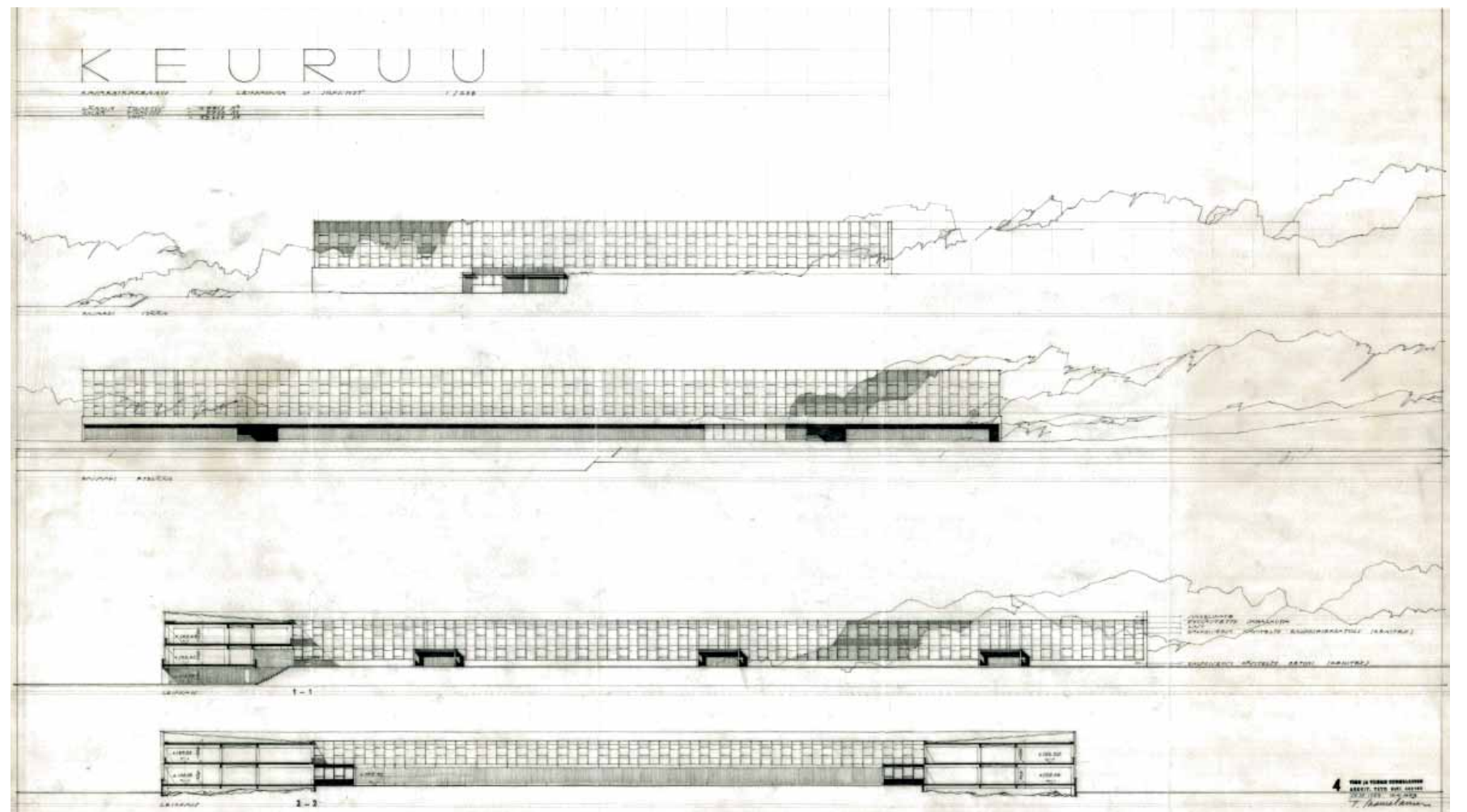
Merkittävimmät / parhaiten säilyneet sisätilat: porashuoneet, 1. ja 2. krs käytävät, muutamat miehistötuvat. Kasarmi 2:n wc-pesutilat.

Arkistotiedot

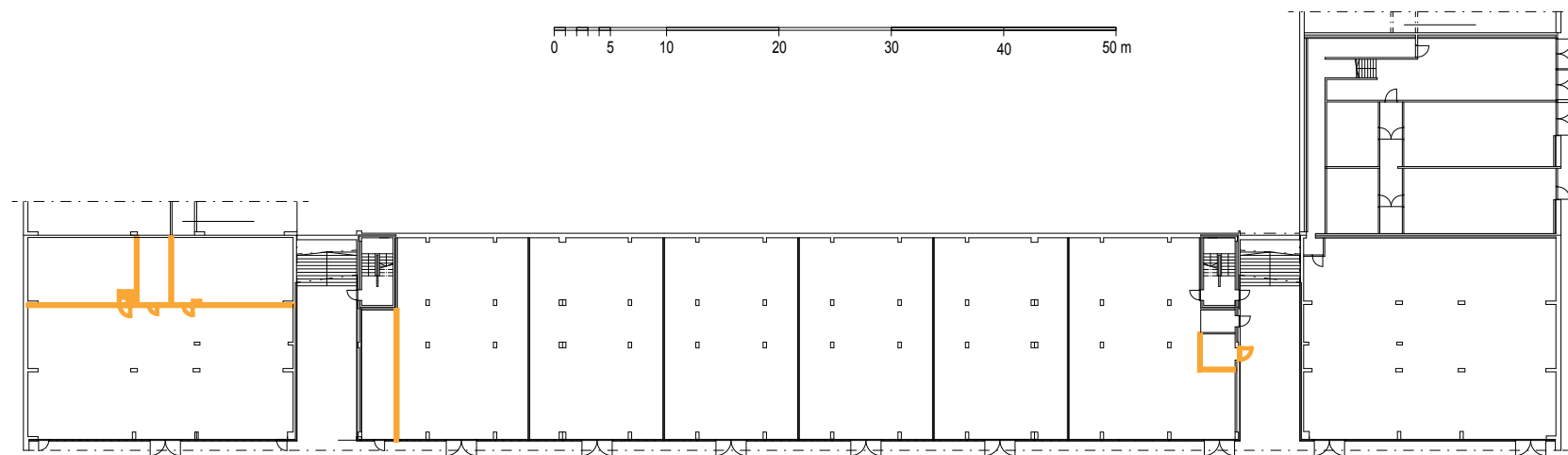
PhRaKI, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

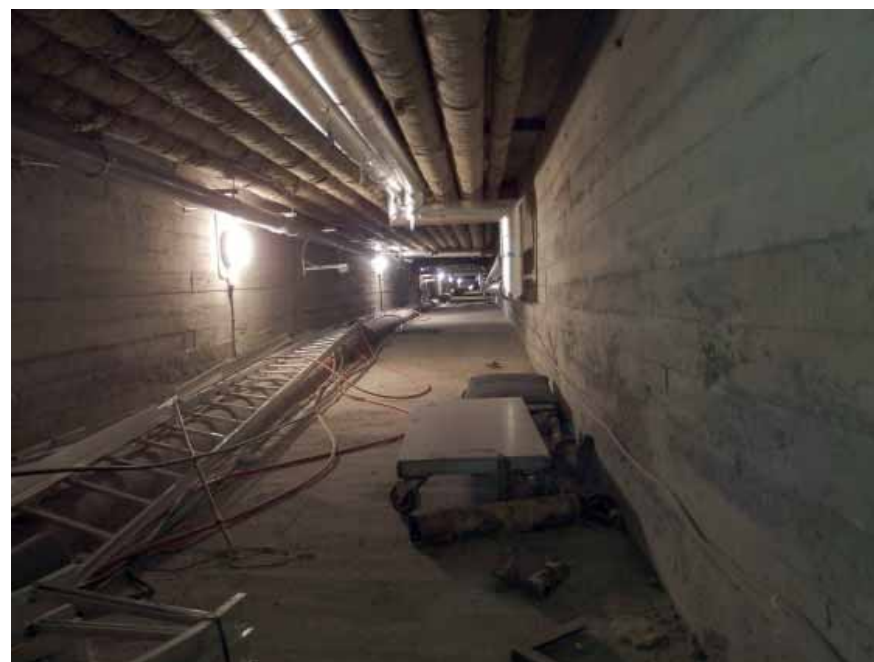
Kasarmi 1 1970-luvulla kuvattuna länsisiiven katolta. Piha-alue oli alkuun asfalttomaton. Kuva: Puolustusvoimat.

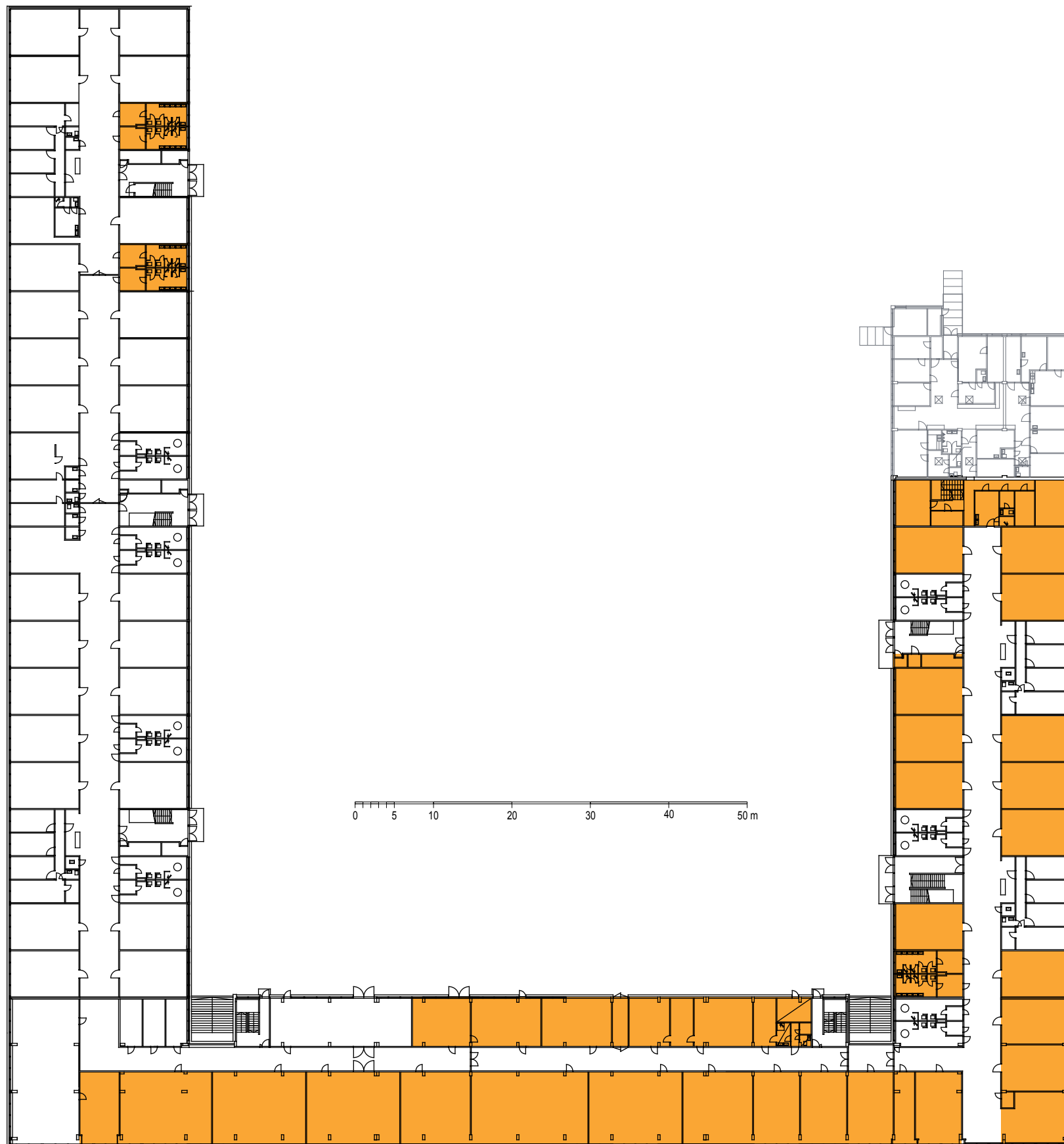
Timo ja Tuomo Suomalaisen
17.10.1963 ja 10.4.1973
päiväämät kasarmiryhmän
julkisivupiirustukset.

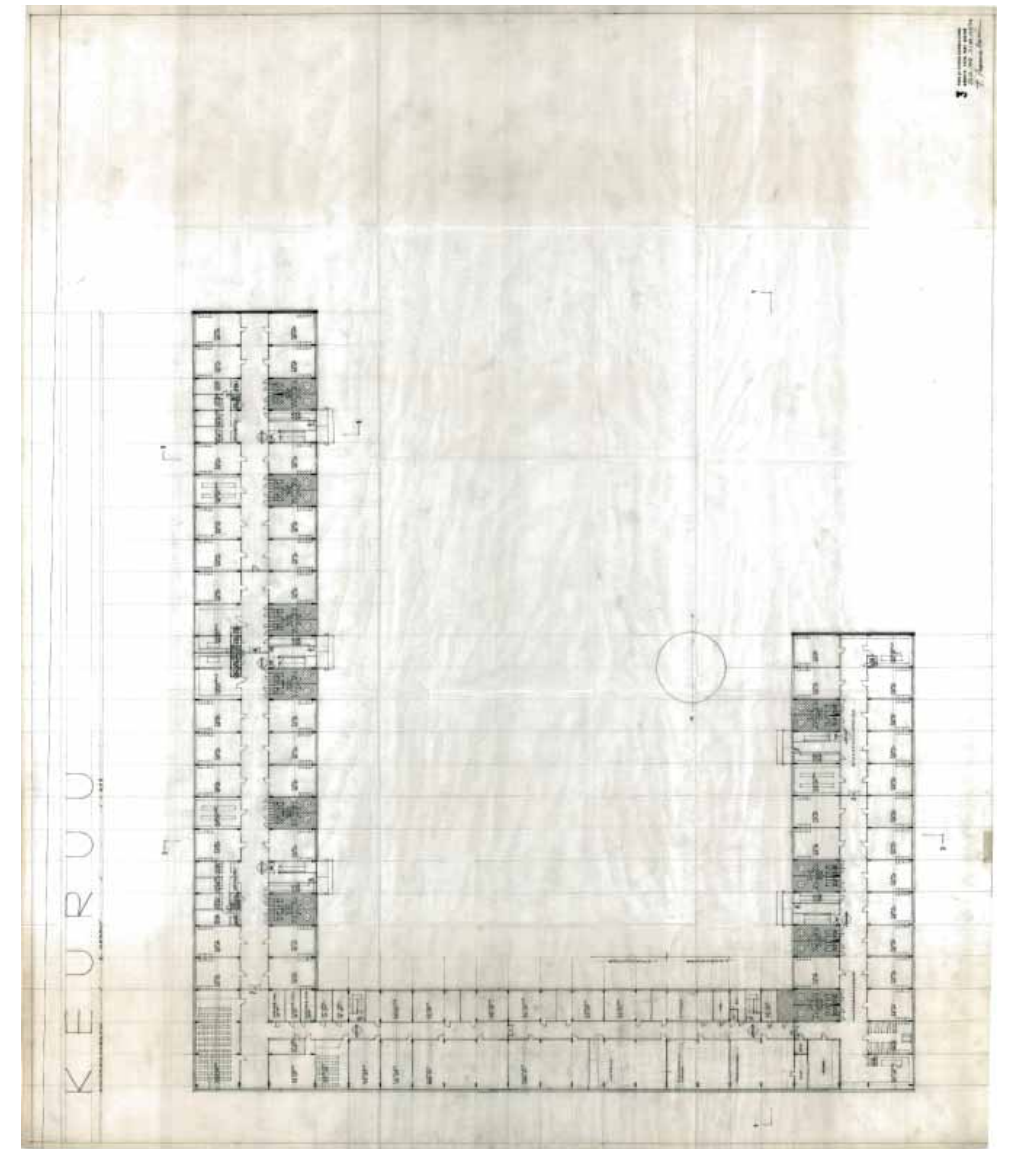
Kasarmirakennuksessa on vain keskiosalla kellari. Tähän nykytilapiirrokseen on merkitty oranssilla myöhemmin rakennetut väliseinät.

Kellarikerroksessa on pääosin varastotiloja. Majoituspiipien alla kulkee putkistokanaali. Tässä kuvassa kasarmi 1 -rakennuksen kanaali, joka on pituudeltaan 146 metriä.

*Kasarmirakennuksen 1. kerros. Kasarmi 1 -rakennuksen majoitussii-
vessä ei ole tehty kuin muutama wc-tilaan peruskorjaus. Kasarmira-
kennuksen keskiosa on ollut alun perin varastoina, aseenkäsittelytiloi-
na, kaapelityöluokkina yms. Nykyään tilat ovat käyttötarkoitukseltaan
pääosin muuttuneet opetusluokiksi tai henkilökunnan työtiloiksi ja toi-
mistoiksi. Keskiosaan on lisätty useita väliseiniä. Alun perin keskiosas-
sa on ollut usea suuri yhtenäinen tila. Kasarmi 2 -rakennuksen siipi on
muutettu miehistötuvista toimistokäyttöön.*

Timo ja Tuomo Suomalaisen 17.10.1963, 2.1.1964 ja 10.4.1973 päiväämä kasarmien 2. kerroksen pohjapiirros.

Kasarmi 1 -rakennuksen siivessä muutama alunperin aseenkäsittelytilana ollut huone on sittemmin muutettu miehistötuvaksi. Keskiosaan on lisätty väliseiniä. Lisäksi keskiosaan on tehty kierreportaat ilmastointikonehuoneeseen, joka näkyy katkovivalla osan keskiosassa. Joitain isoja luokkia on jaettu väliseinillä toimistoiksi. Kasarmi 2 -rakennuksen siivessä miehistötupia on muutettu toimistoiksi ja yksi wc-tila on peruskorjattu.

Kasarmi 1:n lounaiskulmaus sisäpihanpuolelta. Rakennuksen ali pohjakerroksen tasolle johtava käytävä vasemmalla.

Kasarmi 1:n ja 2:n liittymäkohta sisäpihan kaakkoiskulmassa. Julkisivussa erottuva pystyosa on ensimmäisen rakennusvaiheen pääty, joka on jätetty palomuuriksi osien välille.

Kasarmi 1:n pohjoispäätyä. Päädyssä näkyvä muuriaihe porrastukseen on tehty vesikaton kallistusten naamioimiseksi. Julkisivuissa rakennus vaikuttaa täysin tasakattoiselta, vaikka tosiasiassa katto on kahteen suuntaan kalteva. Vedenpoisto tapahtuu sisäisesti katossa olevan kurun kohdalta.

Kasarmin betoniset sisäänkäynnit ovat arkkitehtonisesti tärkeä aihe. Valaistus on hoidettu etuosassa olevan betonirakenteen alapinnassa olevalla loistevalaisinnauhalla.

Kasarmin betoniset sisäänkäynnit ovat arkkitehtonisesti tärkeä aihe.

Kasarmirakennuksen lounaiskulma, jossa ikkunanauhat jatkuvat kulman ympäri. Betonisokkeli jatkuu eteläsivulla pohjakerroksen ovia suojaavana palkkina, joka samalla on arkkitehtonisesti tärkeä aihe (vrt. esim. Elokuvaluokan katos).

Kasarmien 135 metriä pitkä eteläsivu.

Toinen pohjakerroksen tasolta sisäpihalle johtavista käytävistä.

Kasarmien mustavalkoista rasterijulkisivua.

Kasarmi 2:n itäjulkisivu 1970-luvulla otetussa kuvassa. Kuva: Puolustusvoimat

Kasarmien julkisivujen ikkunajakoa ja ruodesysteemiä. Oikeanpuoleisessa kuvassa julkisivua vasta valmistuneena vuonna 1967. Julkisivujen kaikki puuosat ovat painekyllästettyjä. Kuvaushetkellä puuosia ei ehkä vielä ollut käsitelty tummanruskeiksi. (Pioneerirykmentin kokoelmat; osa kuvasta)

Betonisokkelit on vedetty ulos julkisivulinjasta huomiotaherättävän paljon. Varsinainen kantava runko on kuitenkin sisäpuolella, jossa ikkunoiden alapuolinen betoniseinämä yhdistyy pilarirunkoon.

Julkisivuihin on tehty vain joitakin vähäisiä muutoksia. Tässä ulko-ovelle on lisätty katos.

Kasarmeissa on kaksinkertaiset, sisään-päin aukeavat ikkunat.

Kasarmi 1:n pitkää käytävää. Käytävän leveys on noin 5 metriä, kun se esim. Hallin kasarmeissa samoilta ajoilta on noin 4 metriä.

Päivystäjän pöytä kasarmi 1:ssä.

Teräskehysiset rautalankalasiovet on lisätty myöhemmin, kun oli tarpeen jakaa kerrostaso useammaksi palo-osastoksi.

Portaiden materiaalit ovat karun tarkoituksenmukaisia, kuten maalattua betonia, mosaiikkibetonia ja ruostumatonta terästä.

Korkeat porrashuoneet suurine, kauniisti jaoteltuine ikkunoineen ovat arkkitehtonisesti hieno vastakohta kasarmien muutoin matalille, pitkien käytävien leimaamille sisätiloille.

Koulutustila Kasarmi 1:n eteläsiivessä.

Kasarmi 1:n lounaiskulman suuri luokka, jossa on ikkunanauhat kahdella seinällä.

Kasarmi 1:n eteläsiiven käytävät ovat huomattavasti kapeammat kuin majoitussiiven.

Tyypillisiä miehistötupia Kasarmi 1:ssä.

Majoitustupa kasarmi 2:ssa.

Alkuperäinen pesuhuone altaineen Kasarmi 1:ssä.

Kasarmien wc-tilat olivat alunperin ovettomia. Ovet lisättiin 1990-luvulla.

*Kasarmi 1:n ulkoasua ovat eniten muuttaneet katoille 1990-luvulla tehdyt ilmanvaih-
tokonehuoneet.*

202. Poliklinikka

Rakennuksen muita nimityksiä
Terveysasema

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1977, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1974-75

Rakennustapa ja tekniikka

Paikalla valettu betonirunko. Julkisivujen sokkeliosat ovat lautamuottiin valettua betonia. Julkisivujen pääasiallisena verhouksena on valkoiseksi maalattu kalkkiahiekkatiili, ikkunaväleissä tummaksi maalattu puuverhous. Tasakatto sisäpuolisella vedenpoistolla, katteena bitumihuopa.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Kasarmi 2 -rakennuksen päätyyn yksikerroksisena laajennuksena sijoitettu poliklinikka poikkeaa julkisivuiltaan kasarmirakennuksen arkkitehtuurista. Julkisivut heijastavat vapautumista rasterijulkisivu-ajattelusta ja 1960-luvun tiukasta modernismista.

Länsisivulla kasarmin ikkunauha jatkuu visuaalisesti poliklinikan julkisivuun, mutta kenttää jäsentävät kapeat pystysuorat ikkunat, yläikkunauha ja näiden välissä olevat tummat paneloinnit. Klinikan pohjoispäädyssä ja itäisivulla vallitsevana ovat vaaleat kahitiilistä muuratut pinnat, joissa ikkunat ja ulko-ovi erottuvat tummina aukkoina. Ulko-oven edessä on tumma katoslipi. Julkisivupellitykset on maalattu valkoiseksi.

Poliklinikalla on oma sisäänkäynti, joka sijoittuu pohjoispäätyyn. Huonejako on tehty toimintojen tilantarpeen mukaan. Poliklinikan tilat järjestäytyvät aulatilan ympärille. Poliklinikalla on alun perin ollut tilat hammaslääkärille, lääkärielle, lääkintötoimiupseerin huone, päivystyshuone, laboratoriot, potilaan lepo huone ja varastoja, pukuhuoneita ja wc-tiloja sekä aula-, odotus- ja joukkotutkimustilat.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Kasarmi 2:n ensimmäisestä ja toisesta kerroksesta lohkaistiin 1990-luvulla tiloja poliklinikan käyttöön. Järjestelyssä rakennettiin samalla uusi porras kerrosten välille.

Poliklinikan hammaslääkärille varatut tilat ovat säilyneet tilajärjestelyiltään alkuperäisenä. Muilta osin on tehty tilankäyttömuutoksia tai huoneita on jaettu väliseinillä tai purettu väliseiniä. Suurin

muutos on tehty aulatilaan, johon on lisätty kaksi huonetta.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)
Ulkoasu säilynyt muutoksitta.

Sisätiloissa tehty tilajoen muutoksia, pintamateriaaleja uusittu, LVIS-tekniikkaan tehty parannuksia.

Parhaiten säilyneet sisätilat: aulatilat (mm. väritys/tummansiniset ovet, vihreä muovimatto lattioissa)

Arkistotiedot

PhRaKI, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

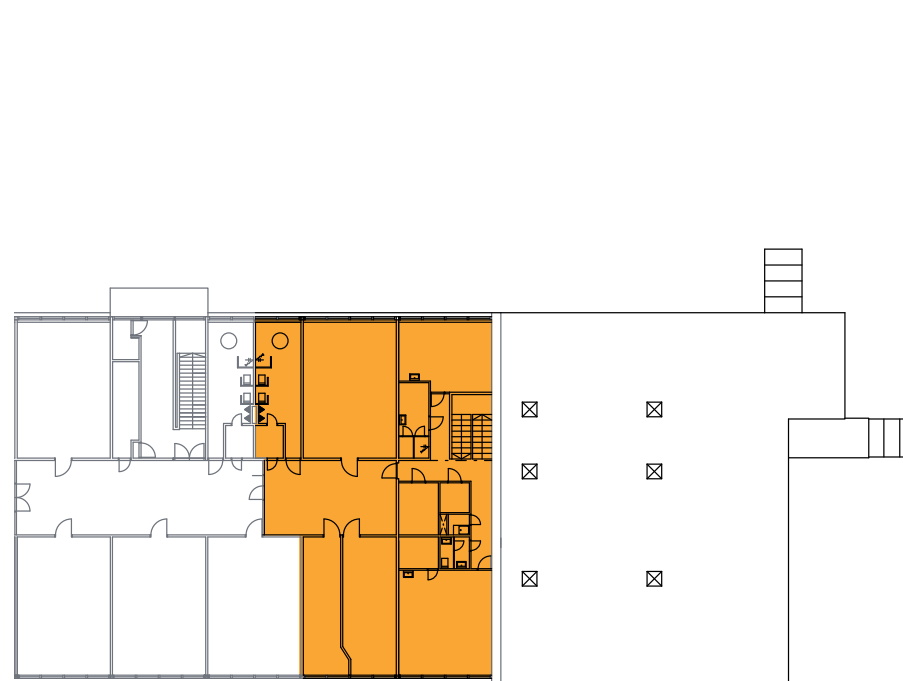
Vuonna 1977 valmistuneen Poliklinikan pohjoispääty on hahmoltaan ja materiaaleiltaan samantapainen kuin vastapäisen Esikunnan eteläpääty.

Poliklinikan julkisivujen jäsentely on vapaampaa kuin kasarmien varhaisemmissa rakennuksissa. Ikkunoiden sijoittelu liittyy osittain myös huoneiden käyttötarkoitukseen - näkyvyyttä ulospäin on rajoitettu.

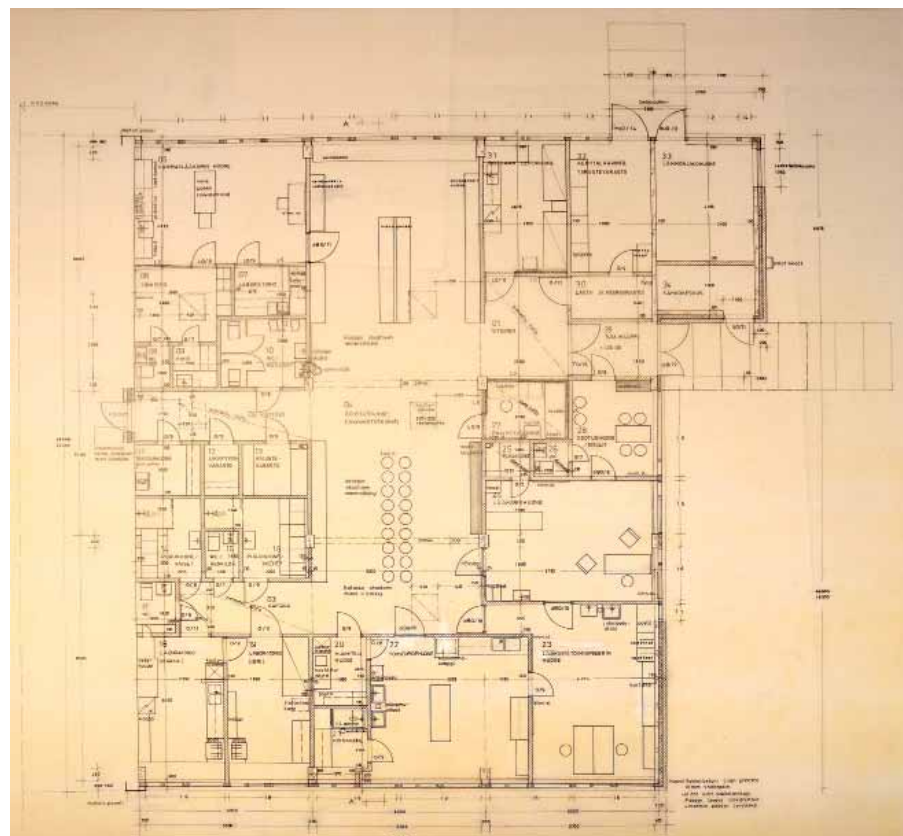
Poliklinikan 1. kerroksen nykytilapiirros. Poliklinikan tiloja on muokattu rakennuksen käyttöhistorian aikana paljon (vrt. alkuperäispiirustus alla). Lisäksi kasarmin puolelta on lohkastu kaksi miehistötupaa poliklinikan tarpeisiin. Alun perin avara aula toimi joukkotarkastustilana. Sittemmin aula on pienentynyt, koska siihen on lisätty väliseinillä kaksi huonetta. Hammaslääkärin tilat ja lämmönjakohuone ovat ainoat tilat, jotka ovat säilyttäneet alkuperäisen muotonsa ja käyttötarkoituksensa.

Poliklinikkaa on laajennettu toisessa kerroksessa neljän miehistötuvan verran.

Poliklinikan käyttöön otettu entinen tupa kasarmirakennuksen toisessa kerroksessa. Huone on toipilaiden lepoahuoneeksi tarkoitettu.

Poliklinikan 17.12.1975 päivätty pohjapiirros (Timo ja Tuomo Suomalainen).

Voimakkaita värisävyjä poliklinikan aulassa.

Odotustila klinikan aulassa. Oikealla näkyvä on lisätty myöhemmin, alunperin aula oli avarampi.

205. Ruokala, sotilaskoti ja esikunta

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
Ruokala 1967, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1966, 1969, 1973, 1991-92, 1996.

Sotilaskoti ja Esikunta 1969, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1968-69, 1992, 1996

Rakennustapa ja tekniikka

Rakennuksissa on paikalla valettu betonirunko. Julkisivujen sokkeliosat ja sisäänkäyntikatokset ovat lautamuottiin valettua betonia. Julkisivuja leimaavat puuverhouksen kanssa vuorottelevat ikkunoiden lasipinnat. Ruokalaosan itä- ja pohjoissivut ovat suurelta osin kalkkiahiekkatiilillä verhottuja, samoin esikunnan eteläjulkisivu.

Rakennuksissa on tasakatto sisäpuolisella vedenpoistolla, katteena bitumihuopa.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Ruokala ja esikunta muodostavat yhden L-kirjaimen muotoisen rakennuksen. Ruokalasiipi liittyy puolestaan katososalla rakennukseen 204 (Elokuvaluokka). Näin syntynyt U:n mallinen kokonaisuus muodostaa yhdessä kasarmin sisäpihan kanssa varuskunnan keskeisen piha-alueen.

Ruokala ja esikunta on sijoitettu kumpareelle siten, että ruokalan pihanpuoleinen julkisivu on yksikerroksinen. Esikunnan kaksikerroksinen länsisivu on porrastettu. Itäsvultaan esikuntasiipi on kolmikerroksinen. Ruokalan luoteiskulmalla on maanpinta kellarikerroksen tasolla siten, että kellarisiin on pääsy maan tasosta.

Rakennuksen itäsiivessä sijaitsee ruokalan ja keittiön tilat. Eteläsiivessä on varuskunnan esikunta. Esikunnan ja ruokalan väliin rakennuksen kulmaan sijoittuu sotilaskoti, jolla on omat keittiötilat. Ruokalasali sijoittuu rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen. Ruokalasalin jatkoksi itään päin sijoittuvat keittiö ja varastotilat. Keittiön varastotilat jatkuvat kellarikerrokseen ja siellä osittain ruokalasalin alle. Ruokalasalin ja sotilaskodin kahvilan välillä on liukuoviseinä. Sotilaskodin keittiö- ja varastotilat sijoittuvat ensimmäiseen ja kellarikerrokseen. Esikunnan puolella on kellarikerros, ensimmäinen ja toinen kerros. Tilat ovat pääasiassa toimistokäytössä.

Sisäpihan puolelta ruokala on yleisilmeeltään matala ja ”mustavalkoinen”. Ruokasalin julkisivuja

leimaavat suuret ikkunapinnat, joita jäsentävät tummat puiset pilasterit.

”Mustavalkoisen” ilmeen rakennukselle antavat tummaksi käsitelty puuosat, sokkelit ja räystäspellitykset, joiden vastaparina ovat valkoiseksi maalatut kahitiili- ja betoniosat.

Ikkunarivistöissä on käytetty vaihtelevaa jakoa, joka luo rakennukselle ilmettä.

Mielenkiintoinen piirre on sotilaskodin sisäänkäynnin vieressä oleva, muurin erottama pieni sisäpiha. Sisäpiha suojasi alunperin kirjastona ja ”hiljaisena huoneena” toimineet tilat, joihin muutoin olisi ollut näkymä ruokalan pihalta.

Kaksi vuotta ruokalan jälkeen rakennetun esikunnan julkisivut on käsitelty omalla tavallaan, käyttäen kuitenkin samoja materiaaleja kuin ruokalaosassa. Esikunnan länsijulkisivun alaosassa on kapeiden pystyikkunoiden muodostama nauha, jossa ikkunajakoa korostavat parittain asennetut puiset ruoteet. Julkisivun sisäänvedetyssä yläosassa on suuret rauhalliset ikkunapinnat. Kussakin ikkunavälissä on neljä ruodetta, jotka liittyvät julkisivun yläosaan tummaan pystylaudoitukseen. Itäsvussa kaikkien kolmen kerroksen korkeudella on länsisivun ensimmäisen kerroksen tapaan kapeat pystyikkunanauhat pilasteripareineen.

Esikunnan pohjoispäädyssä on umpinaiset kahitii-

Ruokalan eteläsivua pääsisäänkäynteineen.

liseinät, joita jäsentää yksikerroksisen ja kaksikerroksisen osan massoittelu, sisäänvedetty pääovi katoksineen ja ulkoporras alimman kerroksen tasolle. Ainoana aukkona toisessa kerroksessa on aulaan valoa antava pieni ikkuna. Nämä piirteet antavat päätyjulkisivulle funkisilmettä.

Esikunnan huonetilat on järjestetty ensimmäisessä kerroksessa kaksoiskäytävän varrelle, pohjakerroksessa ja toisessa kerroksessa keskikäytävän. Keskellä olevaan portaaseen ja eteläpäädyn aulatiloihin antavat valoa kerrosten läpi ulottuvat valokuilut, jotka alunperin olivat kerrosten välillä avoimet (kuilujen ja toisen kerroksen tilojen välille on lisätty ikkunat).

Ruokala-esikunta -rakennuksen kasarminpihan puolella on kolme sisäänkäyntiä. Esikunnan sisäänkäynti on rakennuksen eteläpäädyssä. Sotilaskodin sisäänkäynti, jota suojaa katos, on ruokalasiiven ja esikuntasiiven kulmassa ja ruokalan sisäänkäynti suunnilleen keskellä ruokalaosaa. Lisäksi sekä ruokalan että sotilaskodin kellarikerroksien varastotiloihin on käynti rakennuksen luoteiskulmalta. Sotilaskodin kulmaan lisätylle terassille on käynti ensimmäisen kerroksen pohjoissivulta.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Ruokalan pohjakerroksessa on henkilökunnan pukeutumistilat, varastotiloja ja ruuan käsittelytiloja. Ruokalarakennuksen ensimmäisen kerroksen

Ruokalarakennuksen länsipääty, josta tapahtuu keittiön huolto.

Ruokalarakennuksen kellarikerroksen varastotilaa.

itäpäässä on keittiön tilat. Ruokailusali sijoittuu rakennuksen keskelle. Vuoden 1992 saneerauksessa ruokasaliin lisättiin kaksi jakelulinjastoa pohjoisseinälle. Lisäksi kolmas pienempi jakelulinja lisättiin sisäänkäynnin oikealle puolelle. Lisäksi kalusteita uusittiin ja keittiön laitteita ja pintoja uusittiin. Myös pohjakerroksen pintoja saneerattiin ja samalla kylmä- ja pakastetiloja lisättiin. Lisäksi lastauslaituri uusittiin.

Sotilaskodin pohjoissivulle on tehty terassi vuonna 1996.

Esikuntasiivessä on toimistotilat varuskunnan esikunnalle, kokoustiloja sekä varasto- ja huoltotiloja. Vuonna 1992 tehtiin esikunnan tiloissa saneeraus, jonka yhteydessä huonetilojen käyttötarkoituksia muutettiin. Lisäksi joitain ovia uusittiin ja entisiä huollettiin. Samoin maalipintoja ja lattiaa uusittiin. Kantavat rakenteet säilyivät ennallaan. Tilajaon muutokset toteutettiin kevytrakenteisina. Toisessa kerroksessa keskikäytävän eteläpäästä erotettiin lasiseinällä huoltotoimistolle työtila.

Käytävän toisesta päästä erotettiin naisten pukutumisala levy- ja lasiseinärakenteella. Tilojen ääneneristystä parannettiin.

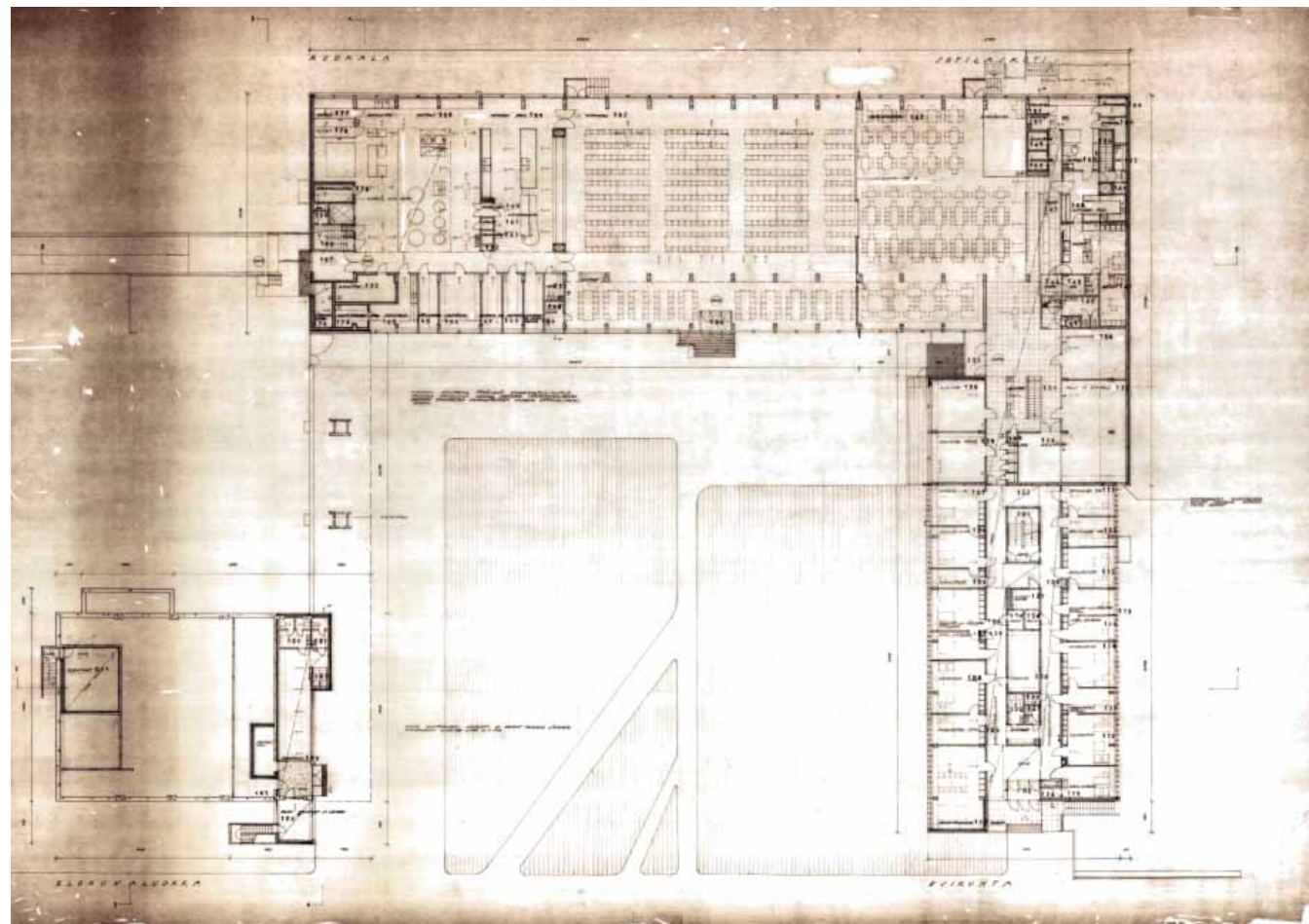
Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)
Ruokala ja sotilaskoti

Ulkoasu säilynyt lähes muutoksitta. Sisätiloissa tehty joitain tilajaon muutoksia, pintamateriaaleja ja keittiön laitteita uusittu, LVIS-tekniikan parannuksia. Merkittävimmät sisätilat: ruokasali, tarjotilat, keittiö, sotilaskodin sali.

Esikunta

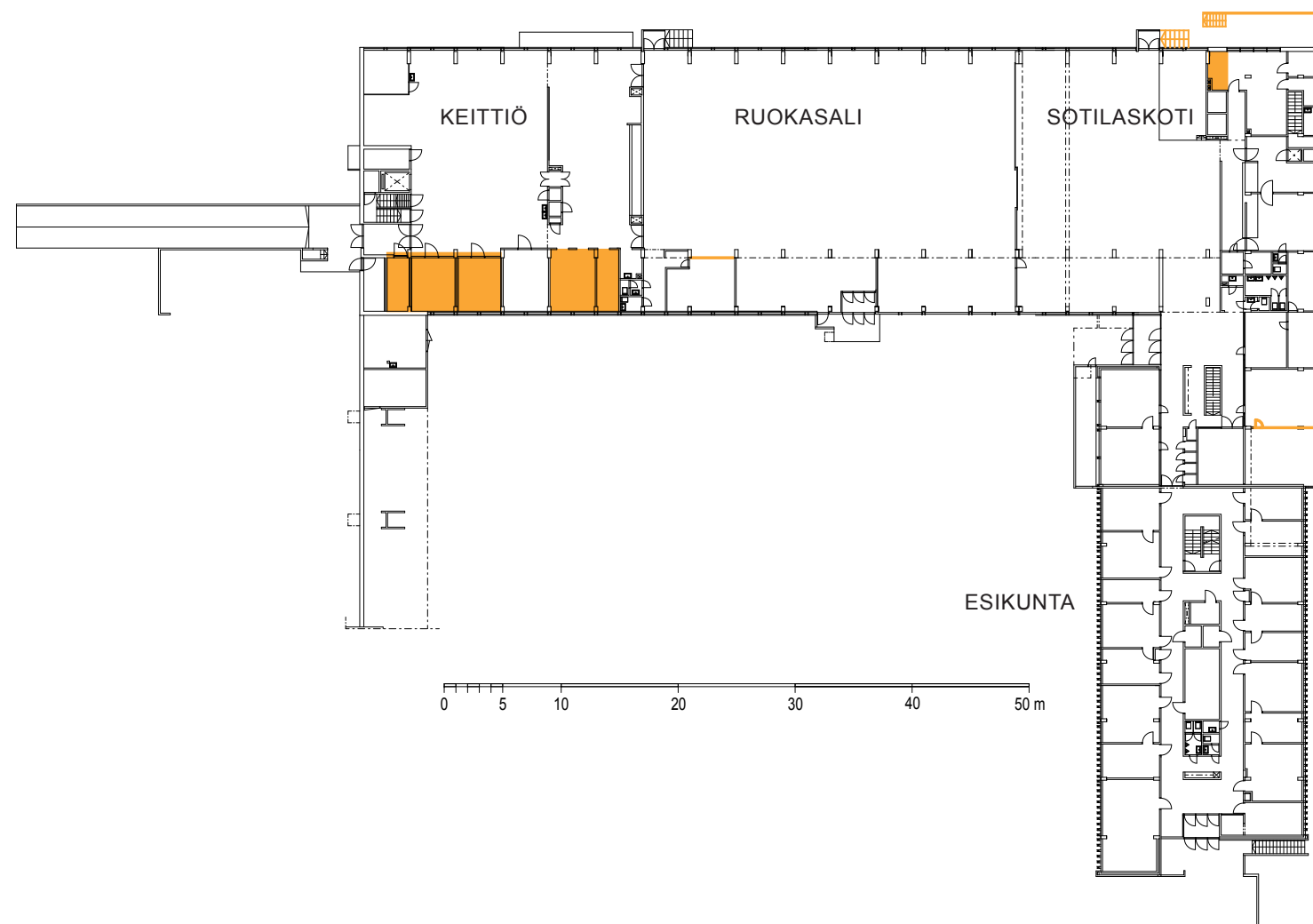
Ulkoasu on säilynyt lähes muutoksitta, pintamateriaaleja uusittu, LVIS-tekniikan parannuksia. Merkittävimmät sisätilat: 1. ja 2. kerroksen käytävät, valokuilu käytävien välillä, porrashuone.

Arkistotiedot
PhRaKI, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

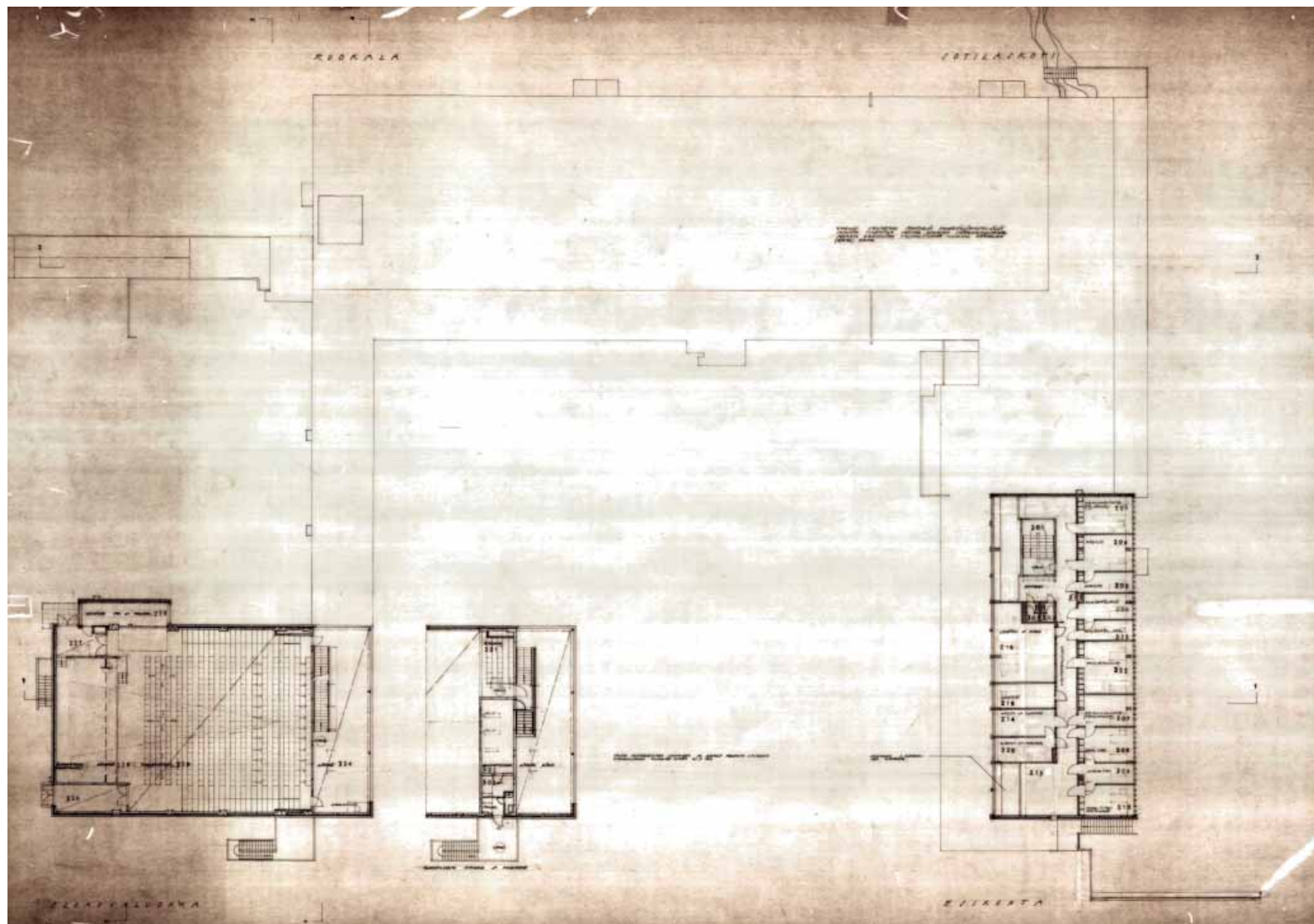

Kasarminmäen pohjoisosan rakennusryhmän 1. kerroksen pääpiirustus. Timo ja Tuomo Suomalainen 23.2.1965-2.6.1966 (useita päiväyksiä).

Piirroksessa on esitetty myös Elokuvaluokka, joka toteutui muita myöhemmin vuonna 1973.

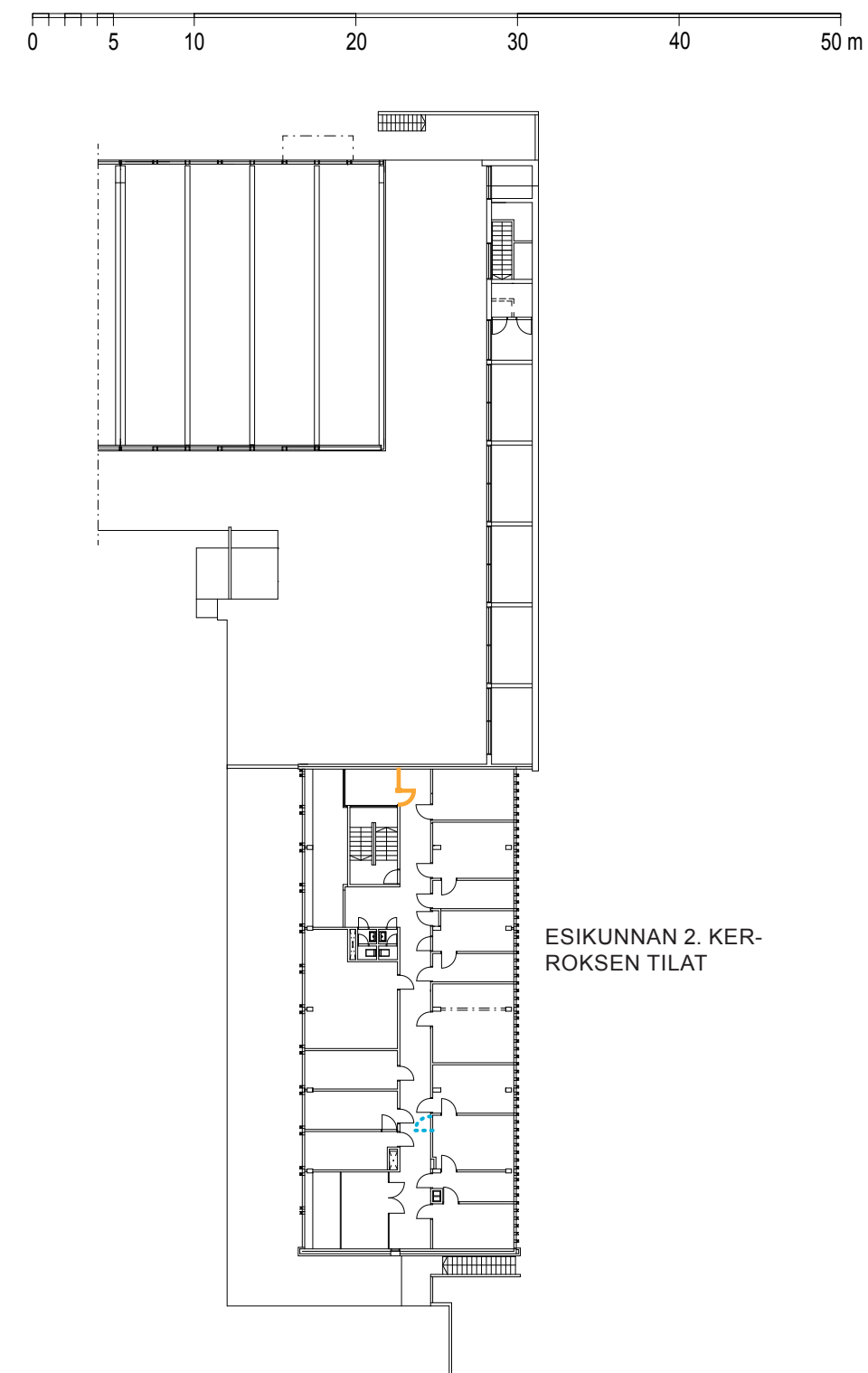

Ruokala-, sotilaskoti-, ja esikuntarakennuksen ensimmäinen kerros. Ruokalan keittiöosassa on tehty joitain väliseinä- ja käyttötarkoituserimuutoksia. Sotilaskodin osaan on lisätty terassi vuonna 1996. Esikunnan ensimmäisessä kerroksessa muutoksia ei ole tehty.

Kasarminmäen pohjoisosan rakennusryhmän 2. kerroksen pääpiirustus. Timo ja Tuomo Suomalainen 23.2.1965-2.6.1966 (useita päiväyksiä).

Vasemmalla vuonna 1973 toteutettu Elokuvaluokka.

Esikuntarakennuksen toiseen kerrokseen on lisätty yksi väliseinä ovella ja poistettu yksi ovi. Lisäksi toinen, alunperin avoin valokuilu ensimmäisen ja toisen kerroksen välillä on varustettu ikkunoilla.

Sotilaskodin pohjoisseinustalle vuonna 1996 tehty terassi.

Sotilaskodin ja ruokalan pitkää pohjoissivua.

Sotilaskodin sali.

Sotilaskodin keittiö.

Ruokalan pohjoissivulla oleva betoninen sisäänkäyntikatos.

Astioiden palautuslinja ruokalassa.

Ruokalan pääsisäänkäynti.

Ruokalan keittiö.

Ruokasali.

Aputila ruokalan kellarikerroksessa.

Esikunnan funkishahmoinen eteläpääty, jossa on rakennuksen pääsisäänkäynti.

Esikunnan länsisivulla ensimmäisessä kerroksessa on tiheä ikkunajako, mikä on mahdollistanut väliseinien vapaamman sijoittelun. Yläkerrassa on rauhalliset suuremmat ikkunat.

Julkisivujen puuosia pystysuunnassa jäsentävillä ruoteilla on huomattava merkitys pintojen rytmin ja syvyysvaikutelman kannalta.

Porras alapihalta pääsisäänkäynnille.

Esikunnan kolmikerroksista itäisivua, jossa on oma sisäänkäyntinsä alimpaan kerrokseen.

Yllä Ruokalan julkisivua, jossa ikkunoiden välillä on yksi ruodepari ja pilarien kohdalla kaksi paria.

Oikealla Esikunnan itäseinää kapeine ikkunoineen ja pariruoteineen.

Valokuilu toisesta kerroksesta alakerran käytävään.

Rakennuksen eteläpäässä valokuilu on varustettu ikkunoilla.

*Esikuntasiiven pohjoispäässä oleva porras-
huone.*

Tyypillinen toimistohuone Esikunnassa.

*Esikunnan pääkerroksen käytävää. Valokuilu antaa luonnonvaloa käytä-
vän pohjoispäähän.*

204. Elokuvaluokka

Rakennuksen muita nimityksiä
Elokuvasali

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1973, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1966, 1973

Rakennustapa ja tekniikka
Rakennuksessa on paikalla valettu betonirunko. Julkisivuverhouksena on pääosin valkoiseksi maalattu kalkkiahiekkatiili, sokkeliosat ja lämpiön ulosvedon palkki ovat valkoiseksi maalattua, lautamuottipintaista betonia. Sisäänkäyntikatoksessa on tummaksi käsitelty lautakatto ja sisäänkäynnin julkisivuissa tummia lautaverhottuja osia.

Rakennuksessa on bitumihuovalla katettu tasakatto.

Elokuvaluokan ruokalarakennukseen liittävän katoksen kantavat rakenteet ovat betonia, kate bitumihuopaa ja katon alapuolen verhous tummaksi käsiteltyä lautaa kuten elokuvaluokan sisäänkäynnissä.

Arkkitehtuurin luonnehdinta
Elokuvaluokka poikkeaa muista kasarminmäen rakennuksista kuutiomaisella, valkoisella massallaan. Kalkkiahiekkatiilisen julkisivun huomiota herättävä yksityiskohta on ulokkeelle tehty lämpiö suurine ikkunoineen. Tämä on saatu aikaan leikkaamalla osa kuutiomaisen massan alakerrasta auki, jolloin lämpiö ikään kuin leijuu ilmassa. Vaihtelmaa tehostaa, ettei lämpiötä kannata yksikään pilari, vaan se on kokonaan betonisten ulokepalkkien varassa. Lämpiön suuret, lattiaan asti ulottuvat ikkunapinnat, jotka jatkuvat rakennuksen kulman ympäri, keventävät rakennuksen ilmettä ja liittävät sisätilan ympäröivään piha-alueeseen.

Lämpiön alle on samalla saatu pääsisäänkäyntiä suojaava katos. Katos jatkuu vahvana horisontaalisena linjana ruokalarakennukseen saakka.

Katoksen alle jäävän ensimmäisen kerroksen ulkoseinässä on tumma pystylautavuoraus, ja osa seinästä muodostuu suurista odotushalliin johtavista ikkunoista.

Eteläseinällä on veistokselliset ulkoportaat kolmannessa kerroksessa olevaan elokuvakonehuoneeseen. Portaiden alle jää lipunmyynnille varattu tila, josta avautuu ikkunat kasarminpihalle.

Rakennuksen kellarikerrokseen on sijoitettu ilmastointikonehuone, johon on kulku rakennuksen länsiseinällä olevasta ulkoportaasta.

Rakennuksen pohjoissivulla huomion kiinnittää räystääslinjan yläpuolelle nouseva ikkunakuilu, jonka tarkoituksena on antaa valoa elokuvaluokan etuosaan.

Rakennuksen ruokalaan liittävää katosta rajaa länsisivulla betoninen muuri. Katoksen betonisessa räystäässä on betonista muotoillut vedenheittäjät.

Elokuvaluokan ensimmäisessä kerroksessa on pääsisäänkäynnin puolella odotushalli, lipunmyynti ja wc-tilat. Odotushallista on portaat toisen kerroksen lämpiöön, josta on kulku elokuvaluokkaan. Suuren elokuvaluokan lattia on porrastettu. Katsomossa on kuusitoista penkkiriviä, ja niiden edessä näyttämö. Näyttämön molemmilta puolilta on kulku ulos tuulikaappien kautta. Pohjoispuolen tuulikaapista on kulku tuolivarastoon, joka näkyy pohjoisjulkisivussa ulkonevana osana. Tuulikaapit ja tuolivarasto sijoittuvat ensimmäiseen kerrokseen. Tuulikaappien yläpuolella on näyttämön varastot. Elokuvaluokkaan on yksi yläikkuna rakennuksen pohjoisseinällä.

Toisen kerroksen lämpiöstä on portaat kolmannen kerrokseen, jossa on katsomon parveke, elokuvakonehuone, eteinen ja wc. Kolmannesta kerroksesta, elokuvakoneen tiloista, on kulku ulkoportaiden kautta ensimmäisen kerroksen lipunmyyntitilaan.

Rakennuksen sisätilat ovat säilyneet pitkälti alkuperäisinä. Suurin osa sisäseinistä on valkoiseksi maalattua raakabetonia, osittain seinät ovat valkoiseksi maalattua kalkkiahiekkatiiltä. Elokuvaluokan seinissä on akustointiverhouksia, jotka alaosaltaan on verhottu puurimoituksella. Lattiat ovat pääosin Finnflex-laattaa. Elokuvaluokan ja lämpiön sisäkattojen lautavuoraus on maalattu siniseksi sävytetyllä öljymaalilla, ensimmäisen kerroksen odotushallin sisäkatto on käsitelty samalla tavoin tumman ruskeaksi kuin ulkokatoksen katto.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet
Elokuvaluokka -rakennuksessa ei ole tehty tilamuutoksia. Katsomon pöytien kannet on pintakäsitelty muutaman kerran uudestaan.

Elokuvaluokan etelä- ja itäisivuja. Kuutiomaista rakennusmassaa keventää ensimmäisen kerroksen voimakas sisäänveto ja toisen kerroksen lämpiön suuret ikkunat. Julkisivun alaosan palkki jatkuu reunapalkkina katokselle, joka yhdistää Elokuvaluokan Ruokalarakennukseen.

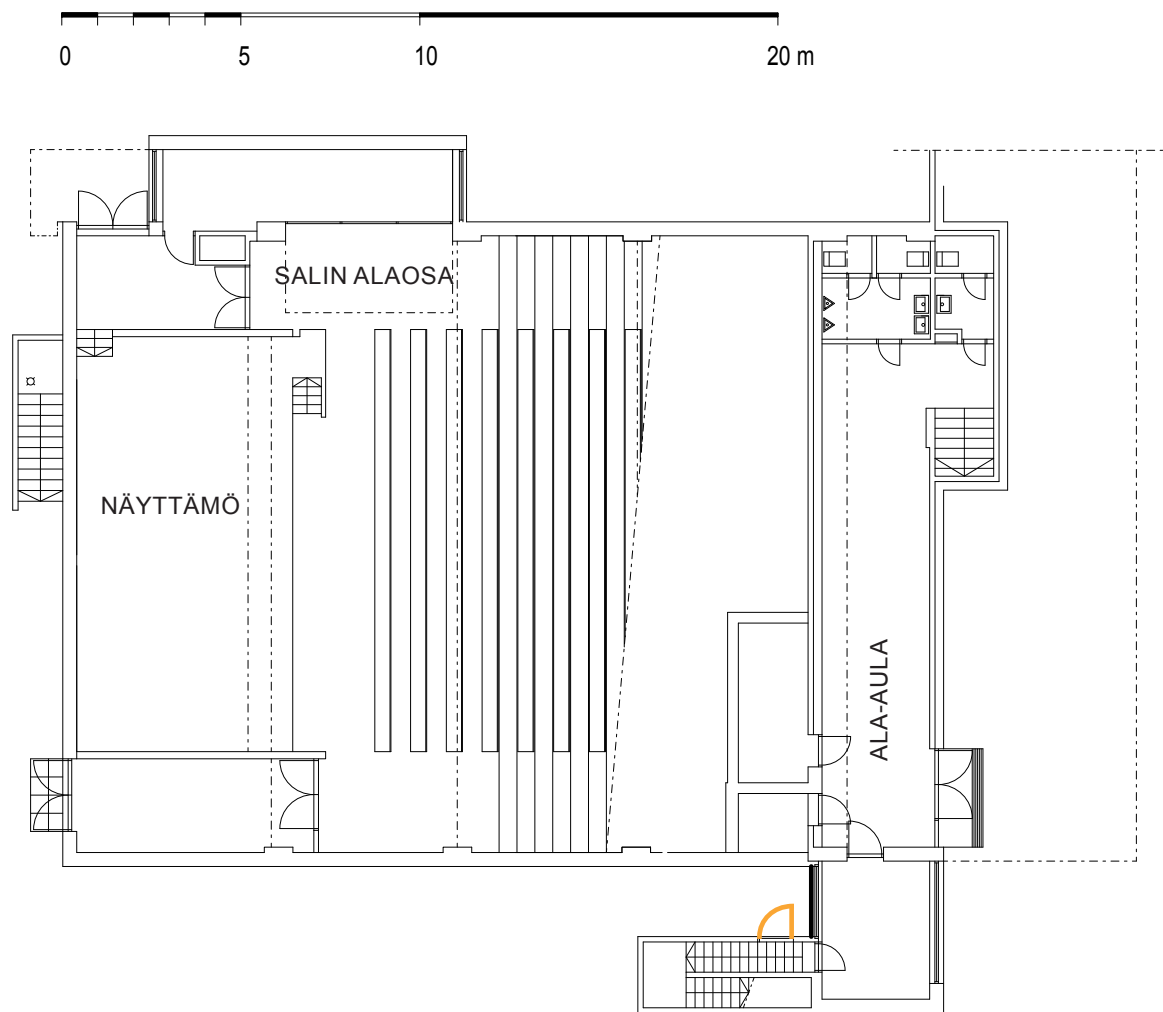
Kellarin ulkopuolisen portaan päälle on lisätty katos.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)
Ulkoasu säilynyt lähes muutoksitta.

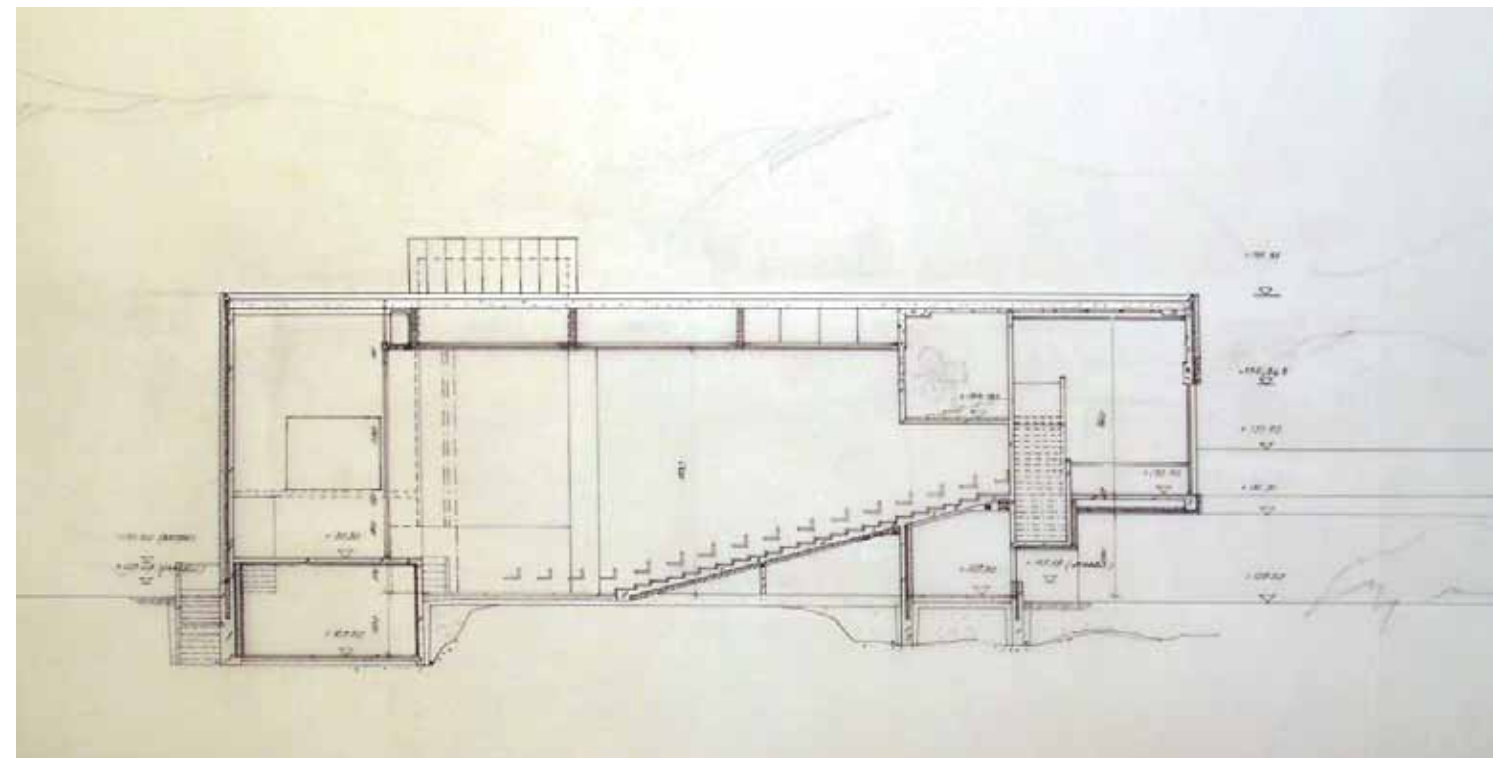
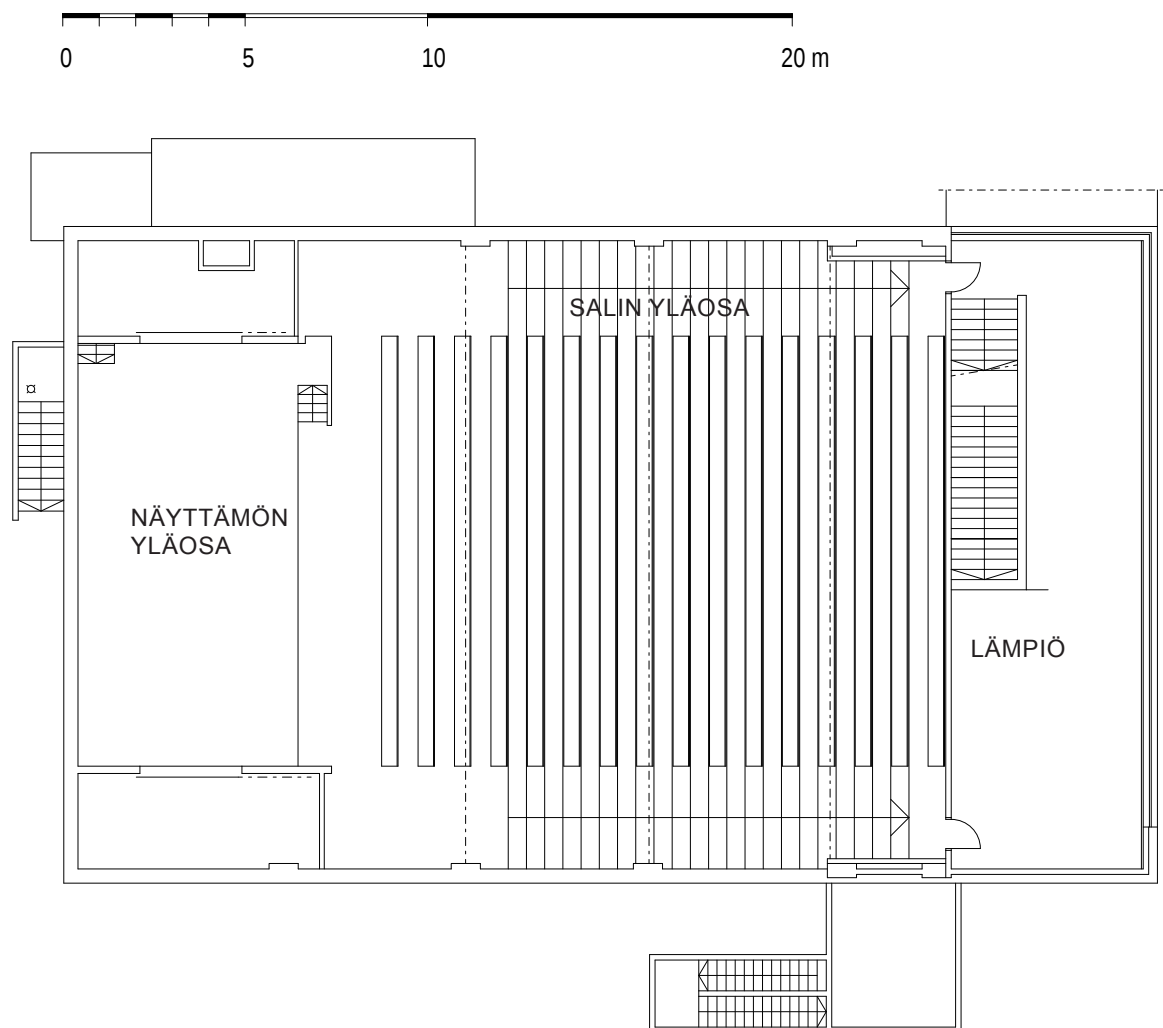
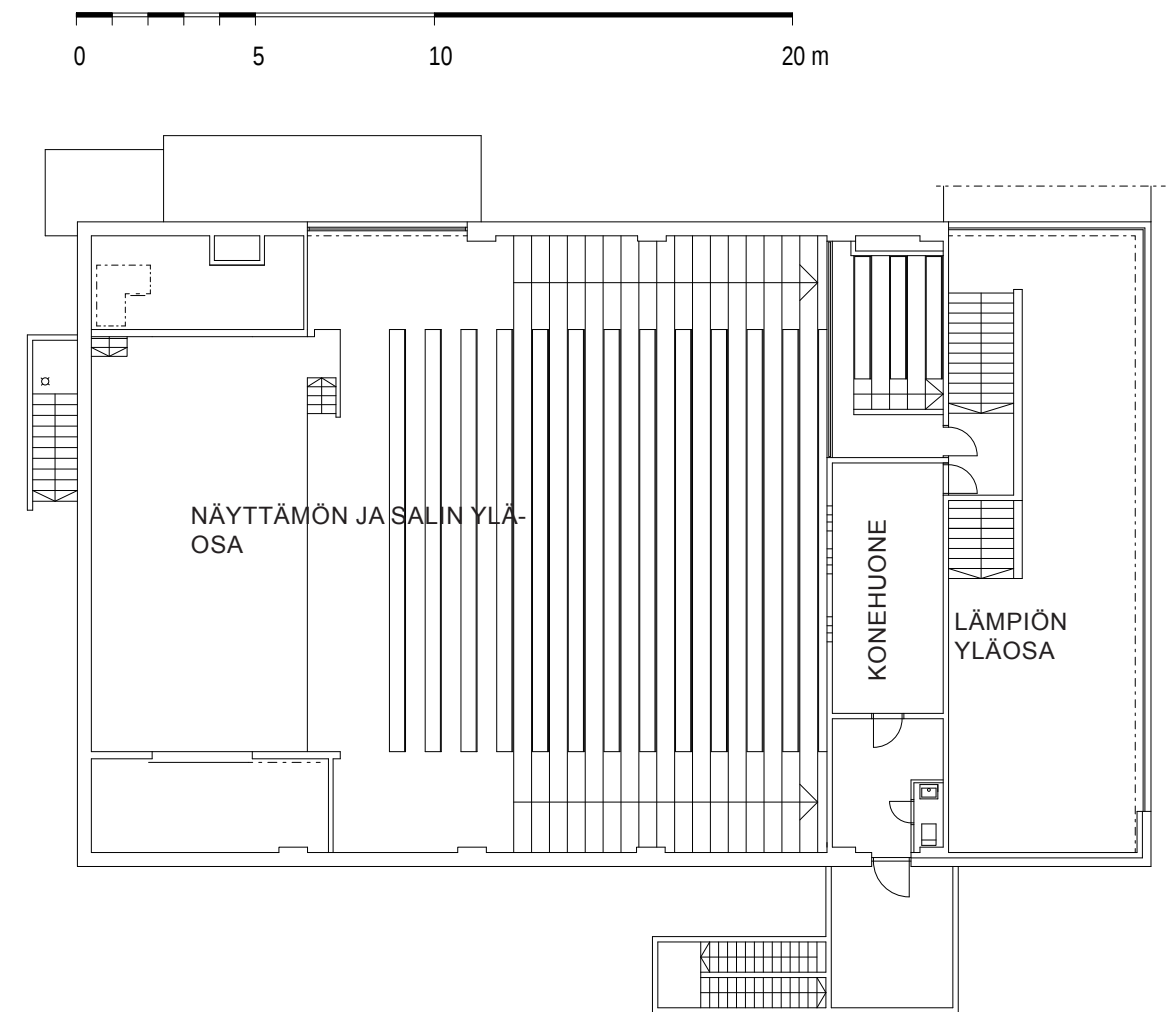
Sisätilat säilyneet lähes muutoksitta.

Merkittävimmät sisätilat: elokuvaluokka, alakerran sisäänkäynti- ja aulatilat, toisen kerroksen lämpiö.

Arkistotiedot
PhRaKI, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

Vasemmalla Elokuvaluokan ensimmäisen kerroksen nykyinen pohja, oikealla toisen kerroksen. Rakennukseen ei ole tehty mitään olennaisia muutoksia. Alla kolmannen kerroksen pohjapiirros.

Elokuvaluokan leikkauspiirustus 27.8.1973.

Elokuvaluokan kuutiomaiset länsi- ja eteläsivut.

Elokuvakonehuoneeseen lipunmyyntilasta johtava ulkopuolinen porras.

Näkymä katoksen alta Ruokalan suuntaan.

Ala-aula eli alkuperäispiirustusten mukaan odotushalli.

Rakennuksen pohjoissivu. Vasemmalla Elokuvaluokan Ruokalaan yhdistävä katos, jonka suojana on betoninen muuriaihe. Huomaa katoksen vedenheittäjät.

Elokuvaluokan julkisivussa on yläikkuna, jonka puitejako on sama kuin kasarmien ikkunoissa.

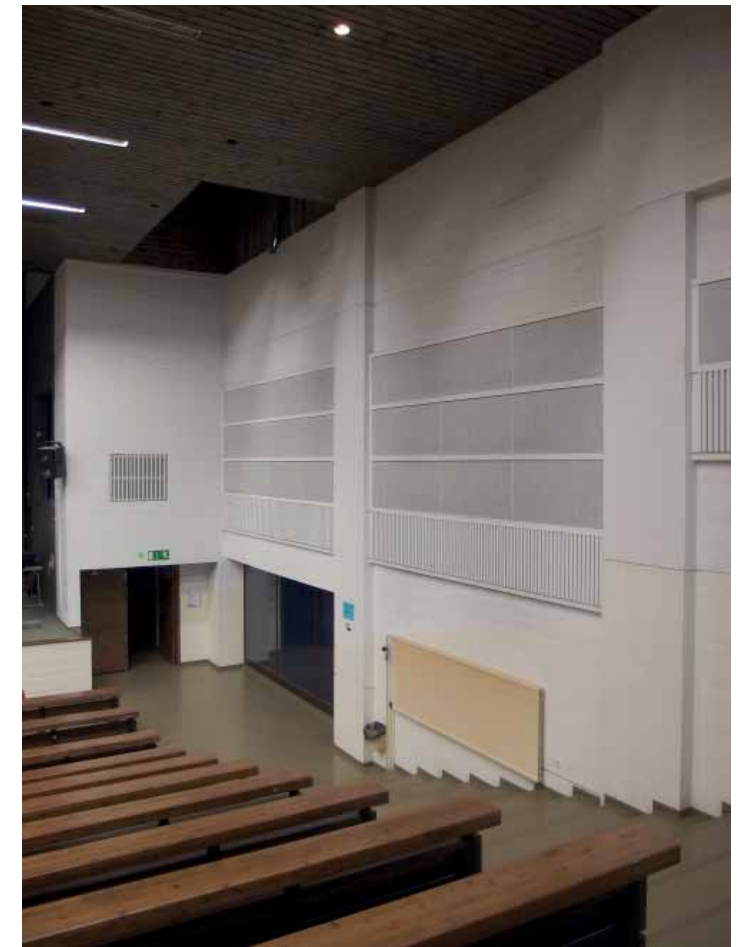
Rakennuksen eteläpäädyssä olevan, IV-konehuoneeseen johtavan portaan suojaksi on myöhemmin lisätty katos.

Salin yläikkunan kuilu (ikkunan verhot suljettuina). Salin katot on verhottu höylätyllä, vihertäväksi petsilakatulla paneelilla.

Elokuvaluokaksi nimitetyn rakennuksen sali on monikäyttöinen. Salissa on suuri näyttämö ja salia voidaan käyttää myös auditoriona. Salin seinillä on rimoitusten suojaamat akustoivat verhousket.

Elokuvakonehuone rakennuksen ylimmässä kerroksessa.

Salin petsilakattuja mäntypenkkejä.

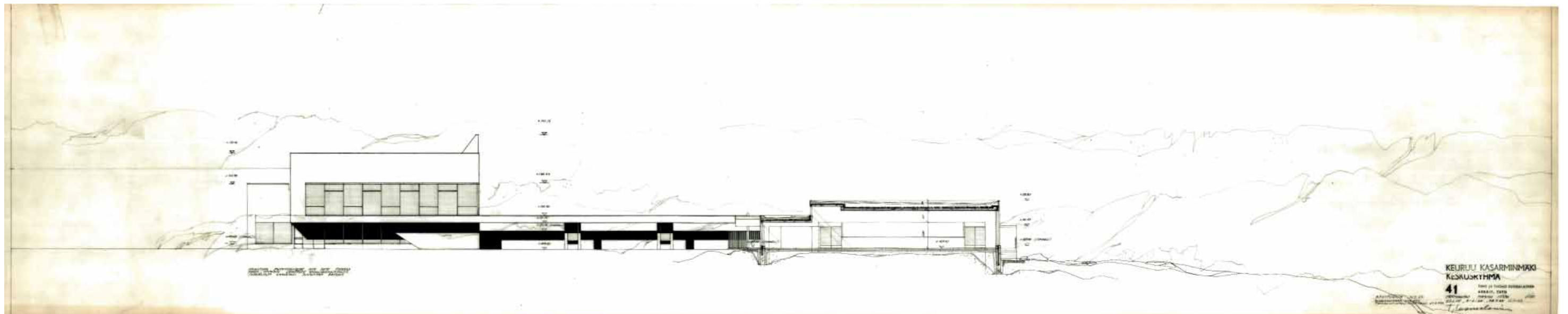

Toisen kerroksen lämpiö on Elokuvaluokka -rakennuksen arkkitehtonisesti mielenkiintoisin tila. Suuret ikkunat tuovat maiseman osaksi sisätilaa.

Elokuvaluukan itäsivu katoksineen ja Ruokalan leikkaus. Pääpiirustus 23.2.1965-27.8.1973 (useita muutospäiväyksiä).

Suurten lasipintojen karmirakenteet ovat muista rakennuksista poiketen terästä. Pyrkimyksenä on ollut rakenteiden visuaalinen keveys.

206. Kuntotalo

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1972, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1964, 1968-70, 1973

Rakennustapa ja tekniikka

Rakennuksen alemman kerroksen ja toisen kerroksen matalamman osan kantavat rakenteet ovat paikallavalettua teräsbetonia. Liikuntahallin kantavina pystyrakenteina ovat teräsbetoniset elementtipilarit. Vesikattoa kannattavat liimapuiset harjapalkit. Näiden varaan on asennettu Siporex-lankut. Matalien osien katoissa on lämmöneristeenä lecabetoni. Kaikki katot ovat bitumihuovalla päällystettyjä tasakattoja, joilta vedet johdetaan sisäpuolisiin poistoputkiin.

Tiloja erottavat väliseinät ovat kalkkihiekkatiilestä muurattuja. Lattiat ovat betonia, lukuun ottamatta liikuntasalia, jossa nykyisin lattiana on pinnaltaan muovinen tai kuminen urheilutilan joustolattia.

Julkisivumateriaalina on betoni, kalkkihiekkatiili, tumman ruskeaksi käsitelty pystysuuntainen lautaverhous ja ruskea pelti. Ulko-ovet ovat lasitettuja teräsprofiiliovina.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Hahmoltaan suorakaiteen muotoinen rakennus sijoittuu rinteeseen sillä tavoin, että eteläsivulta on maantasosta kulku ensimmäiseen kerrokseen ja pohjoissivulta pääsee maantasolta pohjakerrokseen. Pohjakerros on pinta-alaltaan suurempi kuin ensimmäinen kerros, koska rakennuksen länsipäädyssä ovat yksikerroksisena siipinä sauna- suihku ja pukuhuonetilat. Muu tila pohjakerroksesta on varattu varustevalle.

Ensimmäisessä kerroksessa on suuri voimistelusali, jonka saa jaettua kahteen osaa väliverholla, sekä voimailutiloja ja välinevarastot, wc-tilat ja siivouskomerot. Ensimmäiseen kerrokseen on sisäänkäynnit eteläseinällä molemmista päistä. Varustevalaston ja saunatilojen sisäänkäynnit sijaitsevat rakennuksen urheilukentälle avautuvalla pohjoissivulla. Sisäänkäynnit ovat pohjakerrosta ja ensimmäistä kerrosta erottavan lipan alla. Lipan oranssi peltiverhous korostaa sen ulostyöntyvää luonnetta.

Etelä- ja pohjoisjulkisivuissa toistuu sama rasterijulkisivun ajatus kuin kasarmirakennuksissa. Rakennuksen yläosaan sijoitettu yhtenäinen ikkunarivi kulkee koko julkisivun päästä päähän. Ikkunoissa toistuu jako kahteen ja kolmeen ruutuun, mutta eri mitoilla kuin kasarmirakennuksessa. Ikkunariviä rytmittävät pystysuuntaiset puiset ruoteet. Pohjoisseinällä ikkunarivin alle on sijoitettu symmetrisesti neljä alempaa ikkunaa, jotka on jaettu kahteen ruutuun. Pohjakerroksen ikkunarivi pohjoisseinällä jää hieman lipan varjoon, jolloin julkisivun rasteriajatus näkyy piirustuksissa paremmin kuin valmistuneessa rakennuksessa.

Peruskorjaus- ja muutostyöt

Rakennuksen ensimmäiset luonnokset ovat vuodelta 1964. Alustavassa luonnoksessa kuntotalon ensimmäiseen kerrokseen on hahmoteltu kahta palloiluhallia ja tiloja soittokunnalle. Pohjakerrokseen on suunniteltu varustevalaston tilat. Alustavissa suunnitelmissa on myös erillinen uimahallirakennus kuntotalon eteläpuolella. Vuonna 1968 on tehty seuraavat luonnokset kuntotalosta. Uimahalli on jäänyt pois suunnitelmista ja rakennus on löytänyt hahmon, jollaisena se lopulta toteutettiin.

Palloiluhallin puinen joustolattia on korvattu 2000-luvun alussa nykyisellä muovi- tai kumipinta-aisella joustolattialla.

Länsipäädyn sauna- ja suihkutiloissa on tehty pintojen uusimista 2010-luvulla. Myös varustevalaston lattiapintoja on uusittu.

Käyttöhistorian pääkohdat

Rakennus on toiminut kuntotalona ja varustevalastona koko käyttöhistoriansa ajan.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennus on säilyttänyt alkuperäisen identiteettinsä hyvin. Julkisivujen pintamateriaalit ovat säilyneet alkuperäisinä. Sisätiloissa on tehty joitain pintaremontteja.

Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

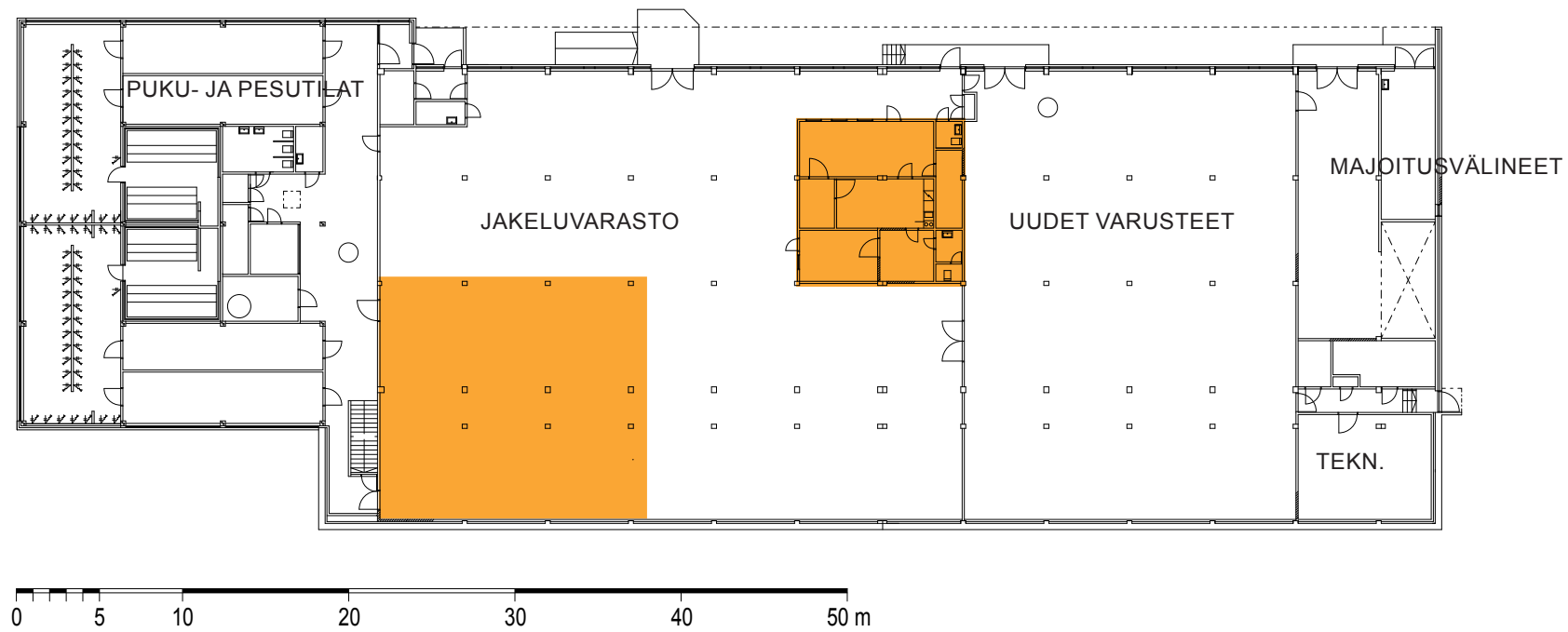
Kuntotalon pohjoissivua, jossa on varustevalaston lastaussilta.

Alla oikealla Kuntotalon salitilojen sisäänkäynti eteläsivulla.

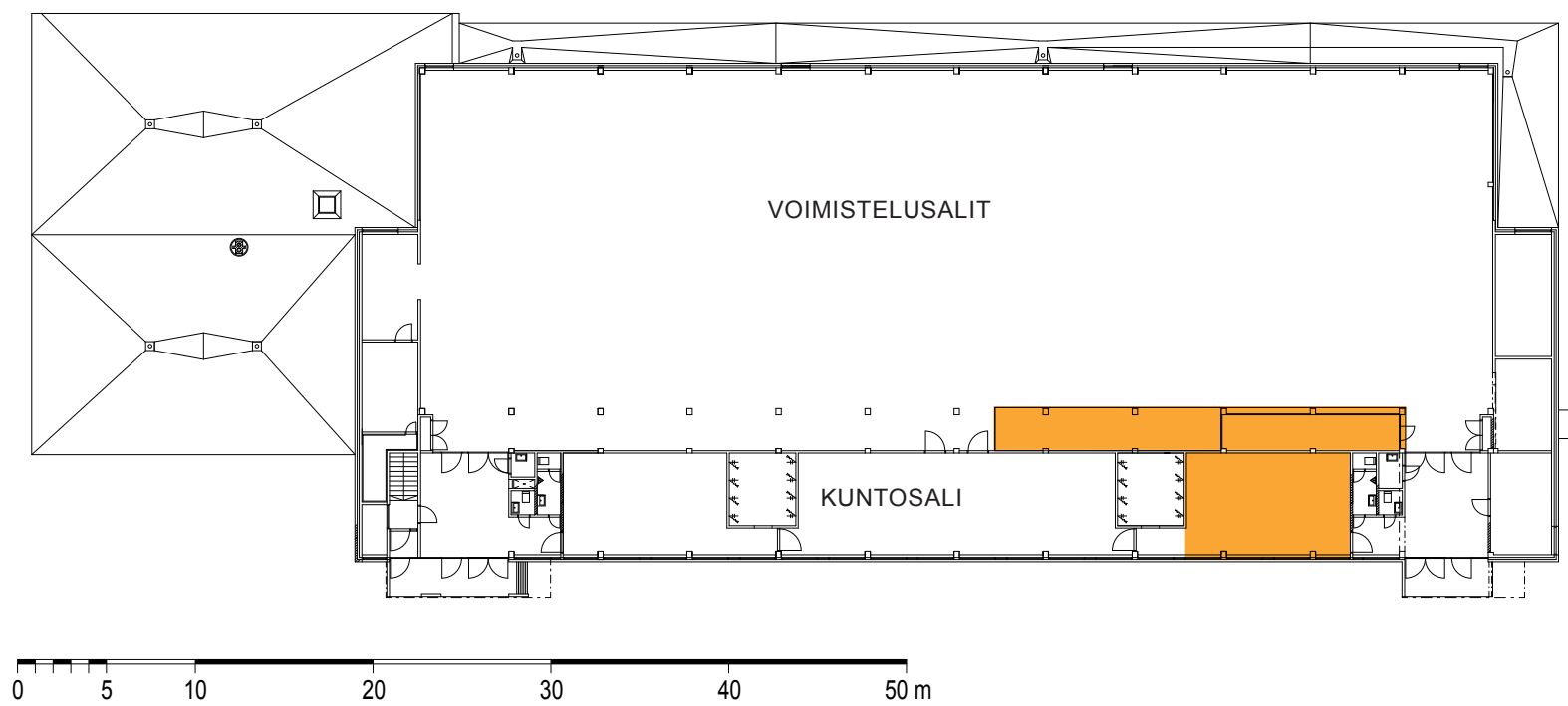
Alla vasemmalla varustevalaston etupuolen katos.

Kuntotalon pohjoissivua, jossa puuverhousta rytmittävät ruodeparit, kuten useissa muissakin varuskunnan 1960-70-lukujen rakennuksissa.

Kuntotalon pohjakerroksessa on poistettu joitain väliseiniä, ja toisaalta toimistohuoneita on lisätty.

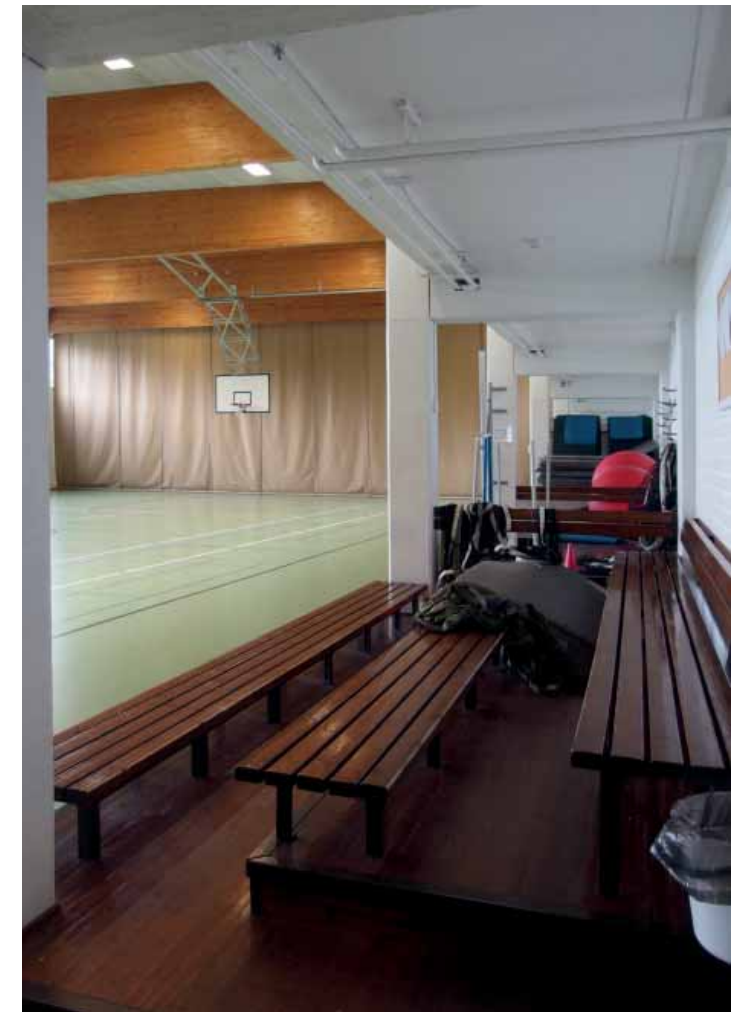
Kuntotalon ensimmäisessä kerroksessa yksi pukuhuone on muutettu painisaliksi ja lisäksi salin katsomo muutettu voimistelutilaksi.

Toinen voimistelusalasta.

Kuntosali.

Salin katsomo.

Uusien varasteiden varasto.

Jakeluvarasto.

Telttojen kuivaustila.

Alakerran käytävätila.

Pukuhuone kaapistoineen.

Kuntotalon materiaaliratkaisut ja yksityiskohdat ovat samantyyppisiä kuin kasarmeissa.

Vastikään uusittu sauna alakerran pesutiloissa.

Uusittu saunaosaston pesuhuone.

207. Koulutusrakennus

Rakennuksen muita nimityksiä
YVI-halli

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1991, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1989-91

Rakennustapa ja tekniikka

Rakennuksen pääasiallisena kantavana pystyrakenteena ovat betoniset elementtipilarit. Keskellä rakennusta, hallin ja luokkatilojen välillä on jäykistävänä rakenteena paikallavalettu betoniseinä.

Hallin osalla vesikatoa kannattavat korkeat liima-puupalkit. Näiden varassa ovat sekundaarirakenteena teräspoimulevyt, joiden päällä on lämmöneriste ja vesikate. Kattomuotona on pulpettikatto.

Matalammalla luokkien osalla kantavat rakenteet ovat teräsbetonipalkkeja, joiden päällä on ontelo-laatat. Vesikatto on tehty puisille korokerakenteille. Kattomuotona on tasakatto sisäpuolisin kallis- tuksin ja vedenpoistolla.

Alapohjarakenteet ovat maanvaraisia betonilattioita.

Julkisivumateriaaleina ovat vaakauritetut, valkoiseksi maalatut kuoribetonielementit, valkoinen ja ruskea muovipinnoitettu pelti, pystysuuntainen muovipinnoitettu profiilipelti ja painekyllästetty ruskeaksi kuultokäsitelty lautaverhous.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Koulutusrakennus ja siihen liittyvä varastosuoja 208 on sijoitettu kasarmirakennuksen itäpuolelle, jossa maasto on pengerretty suunnilleen samalle tasolle kuin kasarmin etelä- ja itäsiivuilla.

Koulutusrakennus muodostuu korkeasta opetushallista ja matalammasta toimisto- ja luokkahuoneosasta. Matalan osan katolla halliosan kyljessä on viistokattoinen IV-konehuone. IV-konehuoneen katolla on hoitosilta sekä jalustat antennille,

Julkisivuissa toistuu sama värimaailma kuin alueen aiemmissa rakennuksissa, mutta materiaalit ovat osin toiset: julkisivujen valkoiset osat ovat vaakauritettuja betonielementtejä, tummat osat ruskeaa profiilipeltiä ja tummanruskeaksi käsiteltyä pystylaudoitusta. Myös betonisokkeli on kauttaaltaan maalattu valkoiseksi.

Rakennuksen länsisivu.

Kapea ikkunarivi kulkee rakennuksen yläosassa, hallin puolella korkeammalla ja luokkahuoneiden kohdalla matalammalla.

Rakennuksen pääsisäänkäynti on itäseinällä. Sisäänkäynti sijoittuu korkean osan ja matalan osan yhtymäkohtaan. Se johtaa eteishalliin, josta on kulku halliin ja toimisto- ja luokkahuoneosaston tiloihin. Kaksi toimistohuonetta ja varusmiesten wc-tilat sijaitsevat eteishallin itäpuolella. Eteishallin länsipuolella sijaitsevat opetusvälinevarasto, henkilökunnan wc-tilat ja siivoushuone. Lisäksi länsiseinällä on yksi toimisto, johon on kulku hallin puolelta sekä sähkökeskus ja lämmönjakohuone, joihin on kulku ulkokautta rakennuksen länsiseinältä. Kaksi suurta luokkahuonetta sijoittuvat rakennuksen pohjoispäätyyn. Niiden välissä on siirtoseinä. Luokkahuoneisiin on yläikkunarivistöt itä- ja länsiseinällä. Toimistohuoneisiin on yläikkunan lisäksi suurempi tuuletusluukullinen ikkuna.

Pulpettikattoiseen halliosaan avautuu viisi teräsrakenteista ovea, joiden ulkopinnassa on vaakasuuntainen ruskeaksi kuultokäsitelty paneeliverhous ja alaosassa metallinen potkulevy. Eteläisimpään oveen on sijoitettu käyntiovi. Ovien välissä olevat seinäosat on pinnoitettu pystysuuntaisella ruskealla profiilipellillä. Itäjulkisivun seinässä sokkeli nousee samalle korkeudelle kuin potkupelti.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Koulutusrakennus ja sitä vastapäätä oleva ajoneuvosuojarakennus muodostavat oman rakennusryhmän kasarmiryhmän itäpuolelle. Rakennuksille on suunniteltu laajennusosia jo niiden rakennusaikana. 15.5.1989 päivätyssä asemapiirroksen luonnoksessa koulutusrakennukselle on piirretty luokkahuoneiden pohjoispäätyyn laajennus, jossa sijaitsisi opetushalli ja luokkahuoneita. Ajoneuvosuojan pohjoispuolelle on samassa piirroksessa luonnosteltu toista ajoneuvosuoja.

Käyttöhistorian pääkohdat

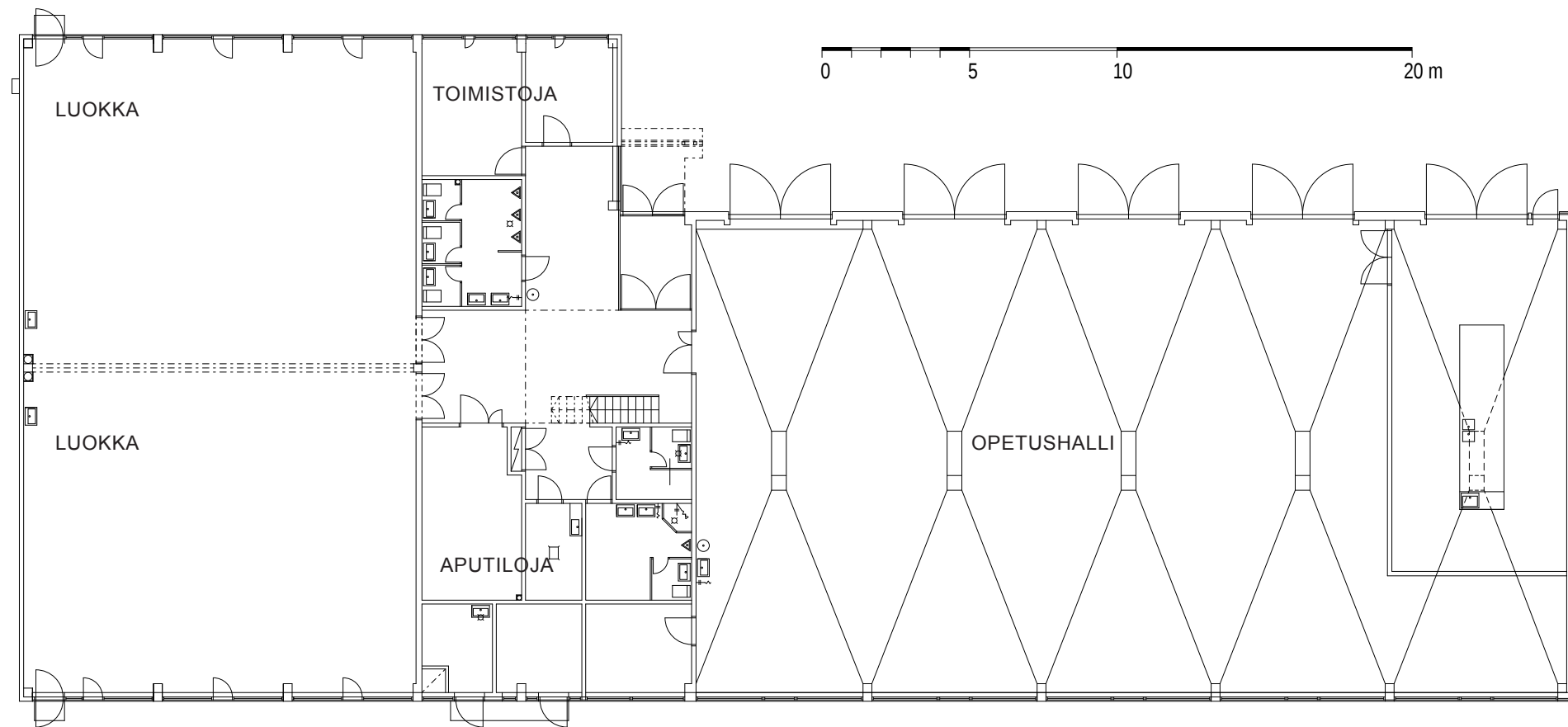
Koulutusrakennus oli alkuperäiseltä nimeltään YVI-halli (YVI =yhtymän viestijärjestelmä) ja se oli rakennettu viestipataljoonan tarpeisiin. Viestijoukkojen poistumisen jälkeen vuonna 2004 rakennusta on kutsuttu koulutusrakennukseksi.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

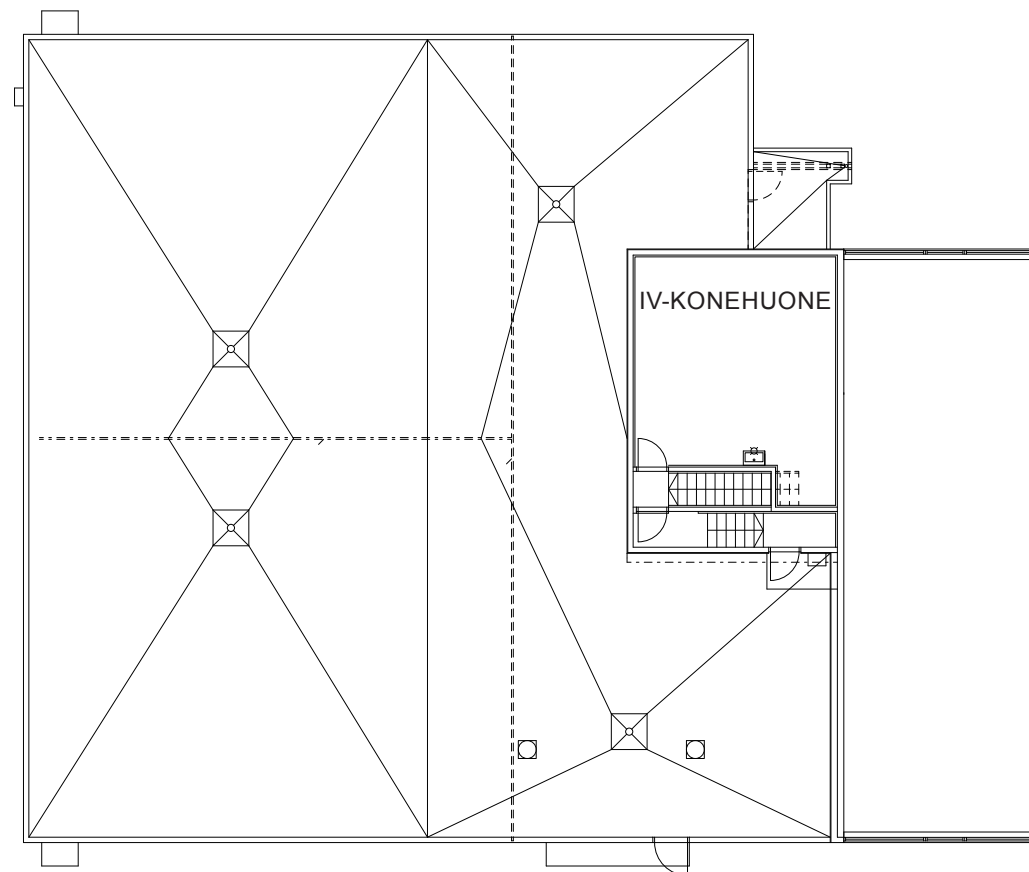
Rakennus on säilyttänyt alkuperäiset piirteensä. Keski-Suomen Viestipataljoonan lakkauttamisen jälkeen rakennus on toiminut koulutus- ja varastokäytössä. Rakennuksen hallia on käytetty suoje-luerikoisajoneuvojen varastoimiseen ja huoltoon.

Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

0 5 10 20 m

Koulutusrakennuksessa ei ole tehty muutoksia. Väliseinät ja huoneiden käyttötarkoitukset ovat säilyneet ennallaan. Toisaalta koko rakennuksen käyttötarkoitus on muuttunut, koska se oli rakennettu Viestipataljoonan tarpeisiin, mutta viestimiehet ovat varuskunnasta poistuneet.

Koulutusrakennuksen itäsivua ja pääsisäänkäynti.

Rakennuksen koilliskulma. Oikealla uritettua betonielementti-seinää.

Opetushalli, jossa 2000-luvulla hankittu suuri puhdistusajoneuvo (PUJO).

Yksi hallin suurista ovista.

Luokkatilat.

208. Varastosuoja

Rakennuksen muita nimityksiä

--

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1991, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1989, 1991

Rakennustapa ja tekniikka

Kylmän ajoneuvosuojan kantavat rakenteet ovat terästä: pysty- ja vaakarakenteina on I-palkkeja, vesikattoa kannattavat teräsristikot. Julkisivujen alaosat ovat vaakauritettuja betonielementtejä, yläosissa on pystysuuntainen muovipinnoitettu ruskeaksi maalattu profiilipelti. Ovet on päällystetty painekyllästetyllä vaakasuuntaisella ruskeaksi kuultokäsitellyllä mäntypaneelilla. Ovien alaosissa on alumiiniset potkupellit.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Varastosuoja ja siihen liittyvä koulutusrakennus 207 on sijoitettu kasarmirakennuksen itäpuolella alueelle, jossa maasto on pengerretty suunnilleen samalle tasolle kuin kasarmin etelä- ja itäsivuilla.

Varasto on muodoltaan pelkistetty pulpettikattoinen rakennus. Sen kahdeksan ovea avautuvat pihan puolelle länteen. Ovista kolmessa on käyntiovi. Ovien yläpuolella on kapea lippa ja lipan yläpuolella valaisin jokaisen oven päällä. Hallin sisätila on yhtenäistä avointa tilaa.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Rakennukseen ei ole tehty muutoksia.

Käyttöhistorian pääkohdat

Rakennus on toiminut kylmänä varastosuojana koko historiansa ajan.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennus on säilyttänyt alkuperäisen identiteettinsä hyvin.

Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

Varastosuojan länsisivu ja PUJO-ajoneuvo.

Varastosuojan kaikki kantavat rakenteet ovat terästä

301. ja 302. Autokatokset

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1984, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1982

Rakennustapa ja tekniikka

Katosten kantavina rakenteina on puu- ja teräs-palkit. Katokset on perustettu pilarianturoille ja niissä on betonipohja. Vesikate ja julkisivuvuoraus ovat muovipinnoitettua profiilipeltiä. Katokset on tehty Puolustusministeriön rakennuslaitoksen tyyppipiirroksen perustuen. Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen on pidentänyt katoksia Keuruun varuskunnan tarvetta varten.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Ajoneuvokatokset ovat pulpettikattoisia etupuolelta avoimia katoksia.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Katoksen 301 pellit on uusittu katoksessa sattuneen tulipalon vuoksi ja katokseen on asennettu konttikuivausjärjestelmä.

Käyttöhistorian pääkohdat

Katoksia on käytetty ajoneuvokaluston varastointiin koko historiansa ajan.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennukset ovat perusmuodoiltaan ja käyttötarkoitukseltaan säilyneet.

Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

Katoksen 301 koillissivu.

Katoksen 302 sisätila.

303. ja 304. Autokatokset

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1968, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1968

Rakennustapa ja tekniikka

Katosten kantavat rakenteet ovat puuta (puupilarit ja naulatut lautaristikot). Katokset on perustettu pilarianturoille ja niissä on sorapohja. Vesikate ja julkisivuvuoraus ovat muovipinnoitettua profiilipeltiä.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Ajoneuvokatokset ovat pulpettikattoisia etupuolelta avoimia katoksia. Autokatoksen 1 (303) sisäänajoaukon korkeus on 3 metriä ja autokatoksen 2 (304) sisäänajoaukon korkeus 4 metriä. Sisäänajoaukon puolella olevissa palkeissa on terässuojat, jotka on maalattu keltaisiksi.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Katosten seinäpellitykset ja kate olivat alun perin kuumasinkittyä, maalattua aaltopeltiä. Jossain vaiheessa pellitykset on uusittu nykyisiksi.

Käyttöhistorian pääkohdat

Katoksia on käytetty ajoneuvokaluston varastointiin koko historiansa ajan.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennukset ovat perusmuodoiltaan ja käyttötarkoitukseltaan säilyneet.

Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

Katokset 303 ja 304 ovat alueen varhaisimpia autosuojia. Kantavat rakenteet ovat puuta. Alunperin katteena ja verhouksena oli sinkitty aaltopelti.

305. Autohalli

Rakennuksen muita nimityksiä

--

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1983, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1973, 1981-82

Rakennustapa ja tekniikka

Hallin kantavat pystyrakenteet ovat paikallavalettua teräsbetonia. Pohjoispään kaksikerroksisen osan kaikki kantavat rakenteet ovat paikallavalettua betonia.

Hallin kattoa kannattavat betoniset elementtipalkit, joiden päällä katon alusrakenteena on ontelolaatat. Vesikatot ovat tasakattoja, joissa on sisäpuolinen vedenpoisto.

Pilarivälit hallissa ja kevyet väliseinät on muurattu kahitiilestä.

Julkisivuverhouksena on pääasiassa kahitiilimuuraus. Julkisivujen yläosissa aukkojen päällä on käytetty vaakasuuntaista profiloitua peltiä. Räystäspellityksissä, julkisivujen vaakapellityksissä ja ikkunoiden väleissä on käytetty sileää tummanruskeaa peltiä.

Sokkelit ja ulkoportaat ovat käsittelemätöntä lautaslaminaattia valettua betonia.

Ensimmäisen kerroksen lattiat ovat maanvaraisia imubetonilaattoja, toisessa kerroksessa betoniset lattiapinnat on päällystetty muovilaatoilla.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Autohalli muodostuu kahdesta kulmistaan toisiaan leikkaavasta suorakaiteen muotoisesta osasta. Varsinainen autohalli sijoittuu suorakulmioista suurempaan, johon on sijoitettu myös varuskunnan paloauton halli. Suorakulmioista pienempi on kaksikerroksinen. Ensimmäisessä kerroksessa on varastoja, toimistoja, pukuhuoneet wc-tiloineen, lepohuone ja lämmönjakohuone. Autohalliin on kolme suurta taitto-ovea hallin luoteispäädystä, yksi taitto-ovi lounaisseinältä ja yksi taitto-ovi kaakkoispäädystä. Toimisto- ja varastotiloihin on kulku rakennuksen lounaisseinältä. Toisessa kerroksessa on päävartion tilat, joihin on kulku

rakennuksen koillisseinältä. Päävartiossa on viisi arestihuonetta, yksi selviämishuone ja patjavarasto. Lisäksi päävartiossa on vartiopäällikön huone, päivystäjien huoneet ja vartiomiesten tupa. Päävartiossa on pieni jakelukeittiö.

Arkkitehtonisesti 1980-luvun puolella valmistunut autohalli liittyy sen naapureina oleviin Korjaamoon 307 ja Autohuoltolaan 306. Julkisivut on pääosin vaaleaa kalkkihiekkatiiltä. Ikkunoiden ja ovien kohdissa on lisäksi vaakasuuntaista ruskeaa profiilipeltiä. Vaaleiden ja tummien pintojen vaihtelu liittyy rakennukset varsinaisiin kasarmirakennuksiin.

Päävartio erottuu julkisivuista betonisella ulkoportaalla ja sitä suojaavalla katoksella.

Peruskorjaus- ja muutostaiheet

Rakennuksessa ei ole tehty merkittäviä muutoksia sen käyttöhistorian aikana. Käyttötarkoitus ja huonejako ovat pysyneet samana. Vähäisiä tilankäyttömuutoksia on tehty.

Käyttöhistorian pääkohdat

Rakennus on toiminut autohallin ja päävartion käytössä koko historiansa ajan.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennus on säilynyt hyvin rakentamisajankohdansa asussa. Rakennuksella on käyttötarkoituksensa liittyvä identiteetti osana huoltoalueen ja kasarmialueen toimintoja.

Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

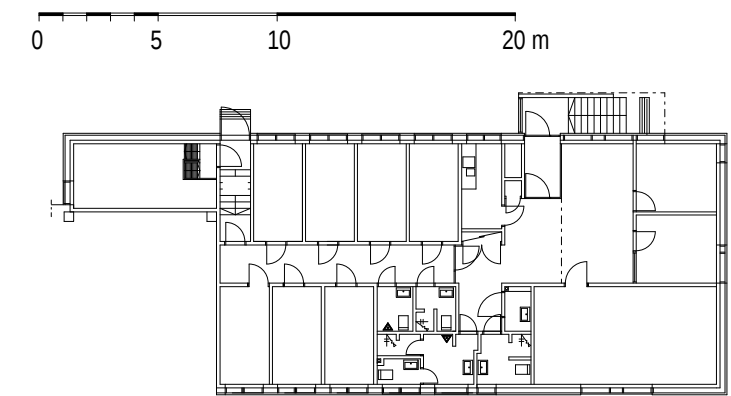
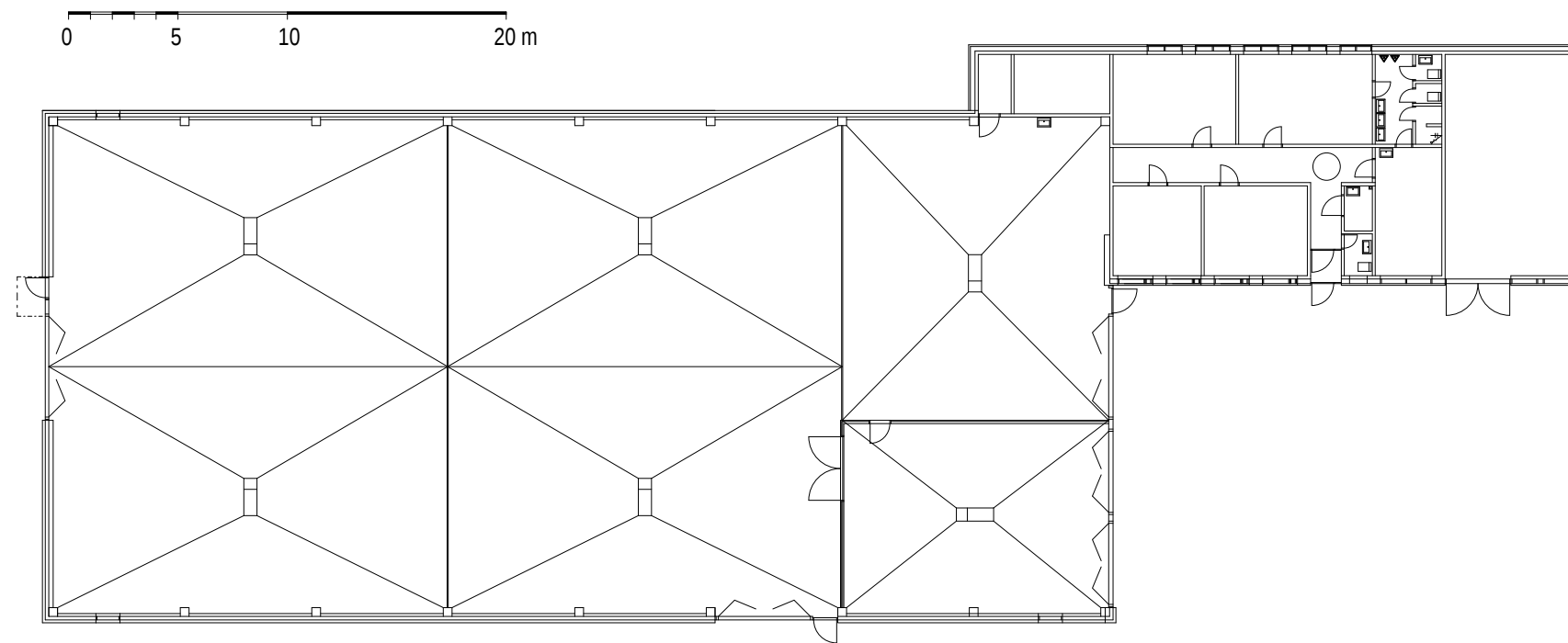
Yllä autohallin eteläpääty, oikealla näkymä rakennuksen koilliskulmasta.

Autohallin pohjoissiiven julkisivua katoksineen.

Päävartion porras katoksineen rakennuksen länsisivulla.

Autohalli- ja päävartiorakennuksessa ei ole tehty muutoksia. Alun perin arestihuoneiksi ja selviämishuoneiksi nimetyt huoneet on nykytilapiiroksissa merkitty lepoahuoneiksi ja tuviksi.

Autohallin sisätilä.

Päävartion sisätiloja. Ovet ovat vaneripintaisia ja petsilakattuja. Lattioissa on samanlainen vihreä Finnflex-laatoitus kuin Korjaamon toimistotiloissa.

306. Autohuoltola

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1970, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1968-69

Rakennustapa ja tekniikka

Autohuoltolassa on paikallavalettu pilarilaattarunko. Vesikatot ovat tasakattoja, joissa on sisäpuolinen vedenpoisto.

Julkisivuverhouksena on pääasiassa kahitiilimuuraus. Autotallinovie yläpuolella verhouksena on maalattu pelti, jota ovat myös räystäs- ja ikkunapellitykset.

Sokkelit ja ulkoportaat ovat käsittelemätöntä lauantuottiin valettua betonia.

Sisäpuolella pilarivälit ja kevyet väliseinät on muurattu kahitiilestä.

Kellarikerroksen ja huoltohallin lattiat ovat teräshierrettyä betonia, toimisto- yms. tiloissa betoniset lattiapinnat on päällystetty Finnflex-laatoilla.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Autohuoltola on T-kirjaimen muotoinen rakennus, jossa läpiajettavat autohallit sijoittuvat rakennuksen koilliseen suuntautuvaan osaan. Huolto- ja rasvaushallissa on kaksi kaistaa ja pesuhallissa yksi kaista. Halleihin on muovikuvuilla varustetut kattoikkunat. T-kirjaimen vaakaosaan sijoittuu toimisto, varastot ja yksi luokkahuone.

Koko rakennuksen suuruisessa kellarikerroksessa on varastotiloja, hallin alla oleva huoltomonttujen väljä tila, lämmönjakuhuone ja sähköpääkeskus.

Arkkitehtonisesti 1960-luvun loppupuolella valmistunut autohuoltola liittyy sen naapureina oleviin Korjaamoon 307 ja Autohalliin 305. Julkisivuja hallitsee vaalea kahitiilimuuraus. Ikkunoiden ja ovien kohdissa on lisäksi tummanruskeita pellityksiä. Vaaleiden ja tummien pintojen vaihtelu liittää rakennukset myös varsinaisiin kasarmirakennuksiin.

Peruskorjaus- ja muutostvaiheet

Autotallien ovet on uusittu alumiiniseksi nosto-oviksi.

Eteläpäätyyn lisätty teräsrakenteinen katos kellarin portaan suojaksi.

Kahitiiliset julkisivupinnat on maalattu valkoisiksi.

Käyttöhistorian pääkohdat

Rakennus on toiminut autohuoltolana koko historiansa ajan.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennuksen hahmo on pääosin alkuperäinen. Merkittävä muutos on alunperin tummien autotallinovie korvaaminen alumiinilla nosto-ovilla.

Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

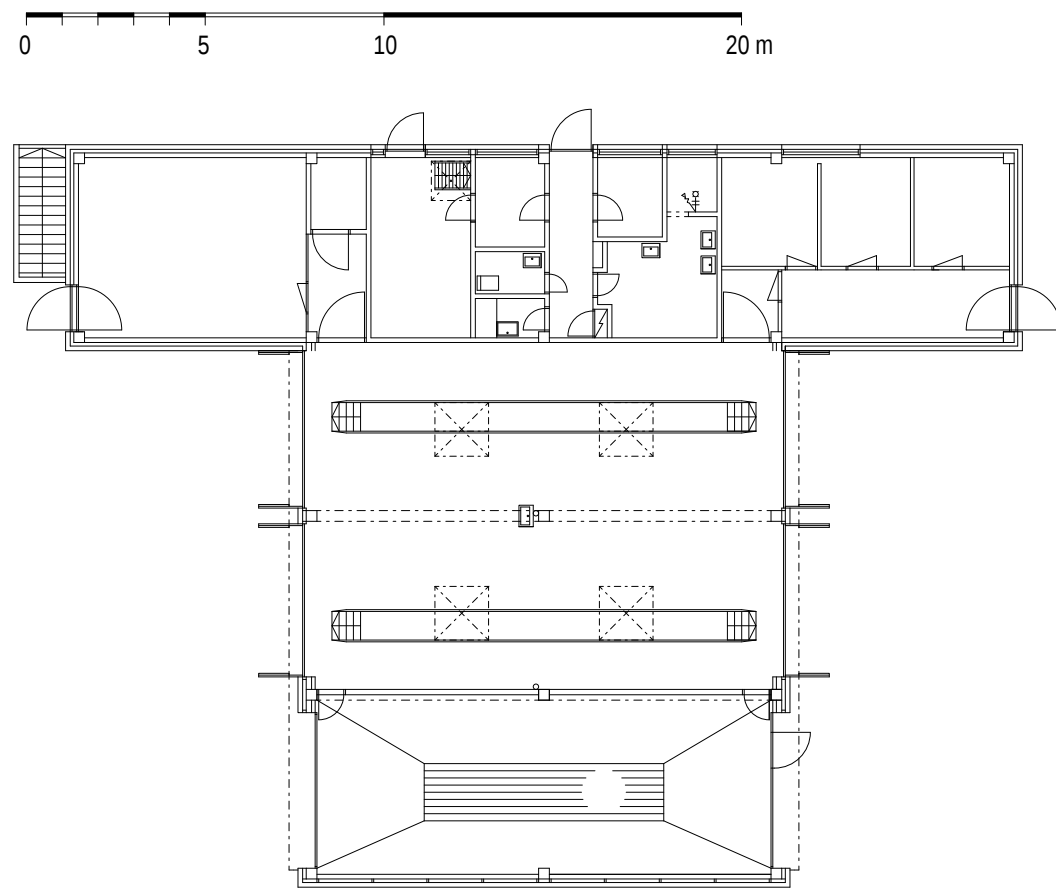
Autohuoltolan eteläsivu.

Rakennuksen itäsivu kellarin varastotiloihin johtavine ovineen.

Rakennuksen pohjoissivu.

Autohuoltolassa ei ole tehty olennaisia muutoksia.

Autohuoltolan luokkatila. Alla huoltohalli.

Alue Autohuoltolan valmistumisen aikoihin, 1970-luvun alussa. Etualalla autokatokset 303 ja 304, taaempänä Autohuoltola, jonka takana näkyy rakentamisaikaisia parakkeja. Kuva: Puolustusvoimat

307. Korjaamo

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1981, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen, 1976, 1978-81

Rakennustapa ja tekniikka

Korjaamossa on paikallavalettu pilarilaattarunko. Yläpohjien kantavina rakenteina ovat teräsbetoniset ns. ripalaatat. Vesikatot ovat tasakattoja, joissa on sisäpuolinen vedenpoisto.

Pääasiallisena julkisivuverhouksena on maalattu profiilipelti. Päädyissä ja julkisivujen alaosissa on kahitiilimuurausta. Sokkelit, lastaussillat ja ulkoportaat ovat käsittelemätöntä lautamuottiin valettua betonia.

Räystä- ja ikkunapellitykset sekä katosten pellitykset ovat tummanruskeaksi maalattua sileää peltiä.

Sisäpuolella pilarivälit ja kevyet väliseinät on muurattu kahitiilestä.

Varastojen ja huoltohallin lattiat ovat teräshierrettyä betonia, toimisto- yms. tiloissa betoniset lattiapinnat on päällystetty Finnflex-laatoilla.

Huoltohallissa on koko hallin mitalla toimiva siltanosturi. Huoltamossa on runsaasti erilaisia muitakin, kiinteästi asennettuja laitteita ja koneita. Itäisivulla, rakennuksen ulkopuolella on purunkeräysasema.

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Korjaamo on pitkänomainen, suorakaiteen muotoinen, osin kaksikerroksinen rakennus. Rakennus sijoittuu rinteeseen sillä tavoin, että ensimmäinen kerros on lounaisseinältään maan alla, ja sisäänkäynti toiseen kerrokseen on maan tasolta. Rakennuksen luoteispäässä oleva korjaamohalli on muuta rakennusta korkeampi.

Julkisivut on vuorattu pääosin ruskeaksi maalatulla profiloidulla teräslevyllä. Päädyissä ja rakennuksen alaosassa julkisivumateriaalina on myös vaalea kalkkihiekkatiili. Pitkillä sivuilla kulkee ikkunarivit toimistotiloihin.

Rakennuksessa on korjaamon, varaston ja Puolustusvoimien rakennuslaitoksen tilat. Luoteispäätyyn sijoittuu 6 metriä korkea korjaamohalli, jossa on ajoneuvojen korjauspaikat ja nostimet. Hallin vieressä sijaitsee varasto sekä korjaamoa tukevia tiloja, muun muassa hitsaamiselle ja sähkötoille omat huoneet. Korjaamo-osaan on suuret taitto-ovet rakennukset luoteispäädystä. Kaakkoispäädyssä sijaitsee varastot, toimistot ja henkilökunnan sosiaalityilat. Huoltokeskuksen toimistotiloihin on sisäänkäynti lounaisseinältä.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Rakennukseen on tehty muutamia tilankäytön muutoksia sekä rakennettu joitakin väliseiniä. Ensimmäiseen kerroksen suureen varastotilaan on tehty muutama toimistohuone ja kahvio. Toisen kerroksen suureen korjaamohalliin on väliseinillä lisätty miesten pukuhuone. Lisäksi toisen kerroksen radiovaraston tila on alkujaan ollut kahteen osaan jaettu. Väliseinä on purettu.

Käyttöhistorian pääkohdat

Rakennus on toiminut korjaamona, varastona ja rakennuslaitoksen toimistona koko historiansa ajan.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Rakennuksen kokonaishahmo on säilynyt alkupeiräisenä.

Jokin ulko-ovi itäisivulla uusittu.

Arkistotiedot

PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

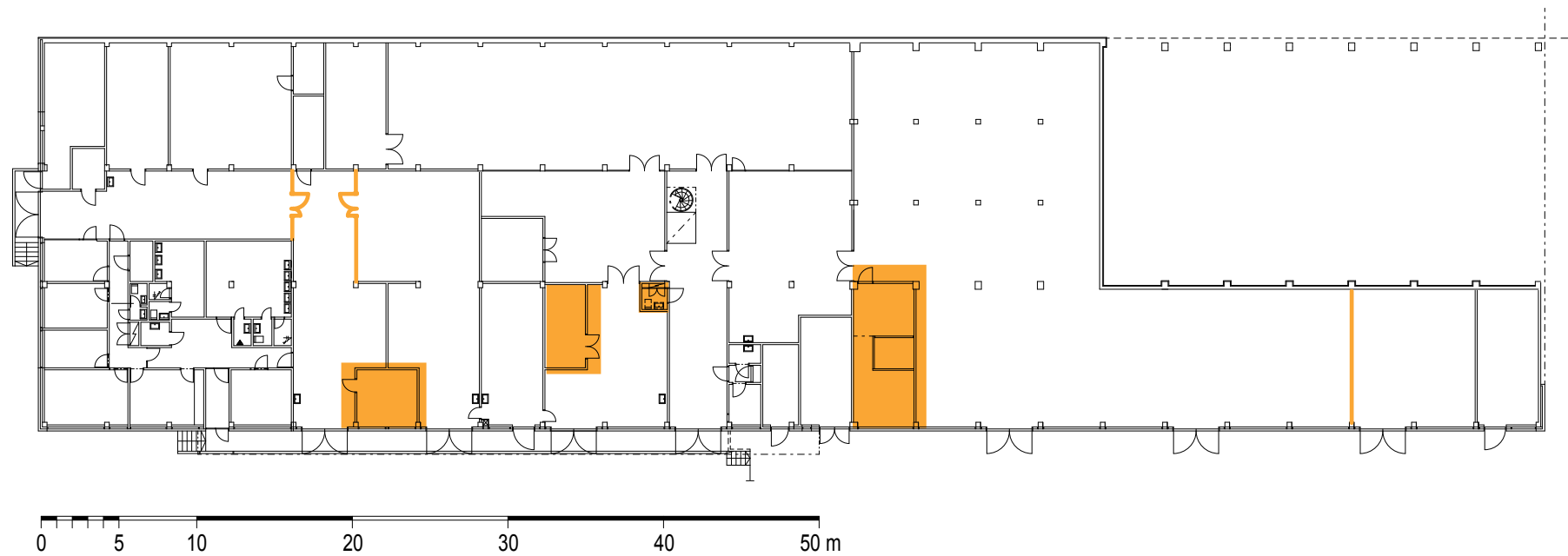
Korjaamon pohjoispääty.

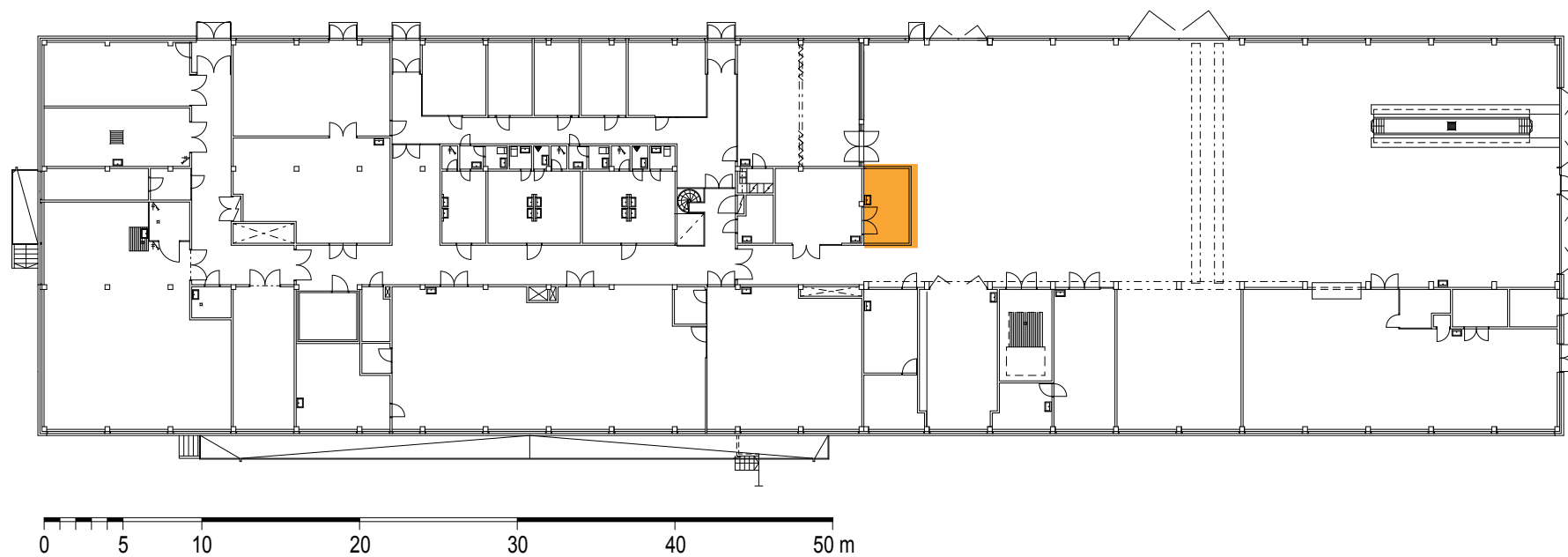
Rakennuksen itäisivu.

Itäisivulla oleva purunkeräyslaitteisto.

Korjaamorakennuksen ensimmäiseen kerrokseen on tehty joitain väliseinämuutoksia. Suuresta varastohallista on lohkaistu toimisto- ja kahvihuoneeksi väliseinillä osa. Lisäksi työtilojen puolelle on lisätty muutama pienempi työhuone.

Korjaamorakennuksen toiseen kerrokseen on lisätty pukuhuone suuremman pukuhuoneen jatkoksi.

Korjaamohalli.

Koneistamo.

Pääkerroksen toimistotiloja, vasemmalla alakertaan johtava kiertoporras.

Kokous- ja työtila.

*Sisäövet on paneloitu ja petsilakattu vihertäväksi.
Lattioissa on vihreät Finnflex-laatat.*

Pääkerroksen käytävä.

310. Pesukatos

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1998

Rakennustapa ja tekniikka
Teräsrunkoinen, profiloidulla pellillä verhottu ka-
tos.

Arkkitehtuurin luonnehdinta
--

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet
--

Käyttöhistorian pääkohdat
--

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)
--

Arkistotiedot
--

311. Korjausvarastokatos A

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1982, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalai-
nen, 1981

Rakennustapa ja tekniikka
Teräsrunkoinen, profiloidulla pellillä verhottu läm-
mittämätön varasto.

Arkkitehtuurin luonnehdinta
--

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet
--

Käyttöhistorian pääkohdat
--

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)
--

Arkistotiedot
PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen
kokoelma

312. Korjausvarastokatos B

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1982?. Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suoma-
lainen, 1980, 1981

Rakennustapa ja tekniikka
Teräsrunkoinen, profiloidulla pellillä verhottu läm-
tämätön varasto.

Arkkitehtuurin luonnehdinta
--

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet
--

Käyttöhistorian pääkohdat
--

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)
--

Arkistotiedot
PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen
kokoelma

313. Korjausvarastokatos C

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1982, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalai-
nen, 1981

Rakennustapa ja tekniikka
Teräsrunkoinen, profiloidulla pellillä verhottu läm-
mittämätön varasto.

Arkkitehtuurin luonnehdinta
--

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet
--

Käyttöhistorian pääkohdat
--

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)
--

Arkistotiedot
PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen
kokoelma

317. Öljytynnyrivarasto

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1987, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen

Rakennustapa ja tekniikka
Pystyrunko ja vesikaton kantavat rakenteet puuta. Profiilipeltikate ja -verhous.

Arkkitehtuurin luonnehdinta
Pulpettikattoinen kylmä varastorakennus, jossa on liukuovet.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet
--

Käyttöhistorian pääkohdat
--

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)
--

Arkistotiedot
PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

318. Varasto

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1992, Arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen

Rakennustapa ja tekniikka
Rakennusmateriaalina on puu- ja teräspalkit, ja aaltopelti. Pohja on betonia.

Arkkitehtuurin luonnehdinta
Rakennus on pulpettikattoinen varasto. Pääjulkisivulla on neljä suurta ovea, joista kahdessa on lisäksi käyntiovi.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet
--

Käyttöhistorian pääkohdat
--

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)
--

Arkistotiedot
PhRakL, Hamina, Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma

Ruumisaitta

Rakennuksen muita nimityksiä

--

Valmistumisvuosi, suunnittelija, suunnitelmien päiväys
1700-1800-luku?

Rakennustapa ja tekniikka

Ruumisaitta on pienikokoinen otsallinen hirsiaitta. Rakennus on yksikerroksinen, pohjaltaan neliömäinen ja varustettu jalkarakenteella. Seinät on tehty hieman ylöspäin leveneviksi. Salvostyyppinä on sulkanurkka. Katon kantavina rakenteina ovat vuoliaiset. Aitassa on alunperin ollut tuohikatto (malkakatto) tai lautakatto, joka joskus on korvattu nykyisellä huopakatteella aluslaudoituksineen.

Aitta on perustettu matalien kivien päälle kaksinkertaisen, hiirilautoilla varustetun jalkarakenteen varaan.

Aitan lattiana ovat kellekset, joiden päät on vanhaan tapaan tuotu sivuseinillä hirsiseinien väliin. Pihtipielinen lautaovi aukeaa sisäänpäin. Aitan päädyissä on pienet neliömäiset ”tuulensilmät”.

Aitta on siirretty nykyiselle paikalleen (hirsissä on siirtomerkinnät).

Arkkitehtuurin luonnehdinta

Aivan järven rantapenkereellä, entisen Viikin tilan mailla sijaitseva aitta on toiminut Valkealahden kylän ruumisaittana. Rakennustapansa ja yksityiskohtiensa perusteella aitta on vanhempi kuin on esitetty - ei 1900-luvun alusta vaan 1800-luvun alusta tai jopa vanhemmalta ajalta.

Aitta on samantyyppinen kuin esimerkiksi Ruoveden kotiseutumuseossa oleva aitta, jonka sanotaan olevan 1700-luvulta. Myös Peltolan mäkitupalaismuseossa Luhangalla on samantyyppisiä otsa-aittoja. Keuruun museoalueella on tyypiltään vastaava pikkuaitta, joka kuitenkin rakennustapansa ja yksityiskohtiensa perusteella on huomattavasti tätä aittaa nuorempi. Seurasaaren ulkomuseossa oleva, Konginkankaalta siirretyn Niemelän torpan Heikin ruoka-aitta on samaa tyyppiä kuin Viikin tilan mailla oleva aitta.

Peruskorjaus- ja muutosvaiheet

Vesikatto vaihdettu nykyiseksi huopakatoksi.

Jalkarakenne on mahdollisesti uusittu entisen mallisena.

Käyttöhistorian pääkohdat

Aitan tiedetään toimineen nykyisellä paikallaan (?) Valkealahden kylän ruumisaittana. Aiempi sijainti ja käyttö tuntematon.

Nykytilan arviointi (identiteetti, säilyneisyys)

Aitalla on huomattava kulttuurihistoriallinen merkitys osana Viikin tilan ja Valkealahden kylän historiaa. Myös ikänsä ja rakennustapansa vuoksi aitta on sellaisenaan merkittävä.

Vesikattoa lukuunottamatta aitta on säilynyt hyvin vanhassa asussaan.

Järven puoleisella sivulla ja eteläsivulla hirret ovat erittäin huonossa kunnossa. Seinät olisi pikimmiten suojattava esim. päreillä tai laudoituksella.

Ellei aittarakennuksesta ole tehty tarkempaa inventointia ja kuntotutkimusta, ne olisi syytä tehdä pikaisesti.

Arkistotiedot

--

Ruumisaittana tunnettu rakennus on vanhaa keskisuomalaista tyyppiä edustava, otsallinen ja jalallinen pikkuaitta.

Hirsissä näkyvät merkinnät kertovat siitä, että aitta on joskus siirretty.

Aitan itä- ja eteläsivut ovat erittäin huonokuntoiset.

Kuvassa näkyy myös aitan jalkarakenne hiirilautoineen.

Sisäänpäin aukeava, pihtipielinen ovi.

LÄHTEET

Arkistolähteet:

Timo ja Tuomo Suomalaisen kokoelma, Puolustushallinnon Rakennuslaitoksen arkisto, Haminan keskusarkisto, Hamina (PhRakL, Hamina)

Painetut lähteet:

Arkkitehti – Arkitekten 1-2/1961. Puolustusvoimain rakennuksia.

Arkkitehti uutiset 18/88. Tuomo Suomalainen k. 1.11.1988. Muistokirjoitus.

Arkkitehti uutiset 19/88. Tuumailemme Tuomoa. Työtovereitten laatima muistokirjoitus Tuomo Suomalaisesta.

Arkkitehtiveljekset Timo ja Tuomo Suomalainen puolustuskiinteistöjen suunnittelijoina. Muuriansinkuri Joulukuu 2011, s. 18-21

Aunola, Arto: Jylkyn kiviltä Digitaaliaikaan, Keski-Suomen Viestipataljoonan historiikki 1976-1998. Jyväskylä, 1998.

Blaser, Werner 1965. Mies van der Rohe, The Art of Structure. Zürich.

Connah, Roger 1999. Armo ja arkkitehtuuri. Tampere.

Maunula, Jarmo (toim.) 1970. Suomi rakentaa – Finland bygger 1965-1970 (näyttelyluettelo). Helsinki

Maunula, Jarmo (toim.) 1976. Suomi rakentaa – Finland bygger 5 (näyttelyluettelo). Helsinki

Mehtälä, Maila 2003. Tempelaukio – kirkko Suursaaresta länteen. Helsinki.

Norri, Marja-Riitta 1981. Suomi rakentaa – Finland bygger 6 (näyttelyluettelo). Helsinki.

Paappanen, Tapio: Pioneerit Keuruulla, Herpmanin pojista Pioneerirykmentiksi. Keuruu, 2014

Suomen rakennushallinto 1811-1961, 1967. Rakennushallitus. Helsinki.

Painamattomat lähteet:

Kasarmialueen vaiheet. Moniste. Keuruun Pioneerirykmentti.

Rykmentin vaiheet 1919-2000. Moniste. Keuruun Pioneerirykmentti.

Suullisia tietoja antaneet:

Kapteeni Lasse Auvinen

Everstiluutnantti Juha Helle

Opistoupseeri Jari Merta

Teknikko Jarmo Martikainen

Rakennusmestari Markku Niemiahö

Internetlähteet:

Puolustusvoimien www-sivut
<www.puolustusvoimat.fi> viitattu 19.11.2014

Keski-Suomen museon modernin rakennusperinnön inventointihankkeeseen 2012-2014 liittyvät aineistot:

Saarihä, Sini 2013. Pioneerirykmentin rakennettu ympäristö (alustava teksti 19.12.2013)

Tyvelä, Hanna ja Saarihä, Sini 2014. Keskisuomalaisia korpivaruskuntia – Keski-Suomen museon modernin rakennusperinnön maakunnallinen inventointihanke (http://www.rakennusperinto.fi/kulttuuriymparisto/artikkelit/fi_FI/keskisuomalaisia_korpivaruskuntia/#articleTop; julkaistu 16.6.2014).

Saarihä, Sini 2014. Keuruun Valkealahden varuskunta-alue, rakennusinventointiraportti.

Keuruu Valkialähti, Keski-Suomen pioneerirykmentti. Keuruun modernin rakennusperinnön inventointi 2013. Rakennusraportit Kioski-aineistossa (Keski-Suomen museon Kioski-sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu).

Senaatti
K I I N T E I S T Ö T